

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SEZA KUTLAR AKSOY'UN ÖYKÜLERİNDE SÖZ
VARLIĞI**

**Hazırlayan
Mahmut AKKUŞ**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY**

Yüksek Lisans Tezi

**Haziran 2019
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SEZA KUTLAR AKSOY'UN ÖYKÜLERİNDE SÖZ
VARLIĞI
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Mahmut AKKUŞ**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY**

**Haziran 2019
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Mahmut AKKUŞ

“Seza Kutlar AKSOY’un Öykülerinde Söz Varlığı” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Mahmut AKKUŞ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY danışmanlığında **Mahmut AKKUŞ** tarafından hazırlanan “**Seza Kutlar AKSOY’un Öykülerinde Söz Varlığı**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü **Türkçe Eğitimi** Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

24 /06 / 2019

JÜRİ:

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

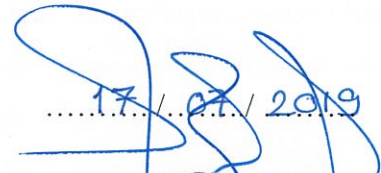
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Cafer ÇARKIT

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Semih ZEKA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 17/07/2019 tarih ve 31-02 sayılı kararı ile onaylanmış olup, öğrencinin mezuniyet tarihi 16/07/2019 dir.

Prof. Dr. Cevdet KIRPIK

ÖNSÖZ

Çocuk edebiyatında öykü türü, çocukların dolayısıyla tüm bireylerin söz varlığı edinmelerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bireyler, birçok söz varlığı ile ilk defa öykülerde karşılaşır. Hayal dünyaları aracılığıyla çocuklar, her öyküde farklı bir dünyaya yelken açarlar. Kendilerine has algılama farklılıklarına sahip çocuklar, öykülerdeki söz varlıklarını kuyumcu hassasiyetiyle inceler ve belleklerine kopyalarlar.

Çocuk edebiyatı alanında eser veren bir yazar, çocuğun bilişsel gelişimini göz ardı ederek bir eser meydana getiremez. Yazar, kurguladığı eserle çocuğun hayal dünyasına seslenebilmelidir. Bunu yapamayan yazarlar, çocuk okurlar tarafından tercih edilmediği gibi çocuğun hayal dünyası ile kendi hayal dünyası arasında köprü kurmayı başaran her yazar, zamana yenik düşmeden kendini ve eserlerini sonraki kuşaklara aktarmayı başarmıştır. Seza Kutlar AKSOY da eserleriyle çocukların hayal dünyasında yer edinebilmiş yazarlarımızdandır. Bu çalışmada, Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlıkları belirlenerek çocukların söz varlığına yapacağı katkının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlığının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın ilk bölümünde problem durumu belirlenerek araştırmanın amacı ve önemi açıklanmıştır. Araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları da birinci bölümde belirtilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde Seza Kutlar AKSOY'un hayatı, sanatçı kişiliği, eserleri ve kendisi hakkında yapılan daha önceki araştırmalar üzerine bilgiler verilmiştir. Yine aynı bölümde çocuk edebiyatı ve öykü türü üzerinde durulduktan sonra söz varlığı hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Daha sonra araştırmamızın çerçevesini oluşturan söz varlığı öğeleri hakkında ayrı ayrı bilgiler verilerek ikinci bölüm sonlandırılmıştır.

Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmamızda kullanılan yöntemden bahsedilerek çalışma dokümanları belirtilmiştir. Verilerin toplanması ve analizinde de nasıl bir yol izlendiği bu bölümde belirtilmiştir.

Bulguların yer aldığı dördüncü bölümde Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde tespit edilen söz varlıkları, ayrı ayrı başlıklarda tek tek ele alınarak sayfa numaralarıyla birlikte gösterilmiştir. Bulgulardan elde edilen sonuçlar ve öneriler de araştırmanın son bölümü olan beşinci bölümde belirtilmiştir.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgilerimi benden esirgemeyerek bana bu alanı sevdiren Erciyes Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölüm hocalarıma ve "Seza Kutlar AKSOY'un Öykülerinde Söz Varlığı" adlı çalışmamın her aşamasında bana rehber olan kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY'a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın her döneminde yanımda olan aileme, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen eşime ve varlığıyla bana güç veren oğluma teşekkür ederim.

Mahmut AKKUŞ
Haziran, 2019, KAYSERİ

SEZA KUTLAR AKSOY'UN ÖYKÜLERİNDE SÖZ VARLIĞI

Mahmut AKKUŞ

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

ÖZET

Söz varlığı, bir dilin sahip olduğu kelimelerin farklı anlamlarda kullanılacak tüm durumlarını kapsar. Duruma veya zamana göre her an yeni bir söz varlığının oluşması söz konusu olduğundan bir dilin söz varlıklarından oluşan eksiksiz bir sözlük düşünülemez. Bu sebeple, söz varlığı konusunda yapılan araştırmalar çok değerlidir. Bu araştırmada da Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlığı incelenmiştir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar belirtilmiştir. İkinci bölümde Seza Kutlar AKSOY hakkında bilgiler verilmiş ve öykü türü ile söz varlığı ele alınmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemi ve araştırmaya konu olan verilerin toplanma süreci yer almaktadır. Dördüncü bölümde bulgular yer alırken son bölüm olan beşinci bölümde araştırmanın sonucu ve öneriler yer almaktadır.

Araştırma sonucunda, Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde deyim ve ikileme sayısının diğer söz varlıklarına oranla çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yabancı sözcükler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmayı tercih eden yazarın, yabancı sözcüklere az sayıda başvurduğu görülmüştür. Sahip olduğu söz varlıklarıyla Türkçenin zenginliğini yansıtan öyküler, Türkçe eğitiminde deyim ve atasözlerinin öğretilmesi amacıyla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Seza Kutlar AKSOY, Öykü, Söz Varlığı

THE VOCABULARY IN SEZA KUTLAR AKSOY'S STORIES

Mahmut AKKUŞ

Erciyes University, Institute of Educational Sciences

Master Thesis, June 2019

Supervisor: Assistant Prof. Dr. Erol AKSOY

ABSTRACT

Vocabulary refers to all the situations used in different meanings of words that a language has. According to the situation or time, a complete dictionary of the vocabulary of a language cannot be considered because of a new vocabulary exists at any time. For this reason, the research on vocabulary is very valuable. In this study, the vocabulary in Seza Kutlar AKSOY's stories was examined.

In the research, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. In the first part of the research, the problem situation, the aim of the research, the importance of the research, the assumptions and limitations were stated. In the second part, information about Seza Kutlar AKSOY was given and story type and vocabulary were discussed. In the third part of the research, the method of the research and the process of collecting the data subject to the research are included. When findings are located in the fourth part, in the fifth part which is the last part, the results of the research and the recommendations are presented.

As a result of the research, it was identified that the number of idioms and reduplication in the stories of Seza Kutlar AKSOY was much more than the other vocabulary. It is seen that the author, who preferred to use Turkish equivalents instead of foreign words, applied a small number of foreign words. Stories of Seza Kutlar AKSOY, which reflects the richness of Turkish with its vocabulary, can be used to teach idioms and proverbs in Turkish education.

Keywords: Seza Kutlar AKSOY, Story, Vocabulary

İÇİNDEKİLER

SEZA KUTLAR AKSOY'UN ÖYKÜLERİNDE SÖZ VARLIĞI

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiii
TABLolar LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	5
GENEL BİLGİLER	6
2.1. Seza Kutlar AKSOY'un Hayatı, Sanatçı Kişiliği, Eserleri.....	6
2.2. Seza Kutlar AKSOY Üzerine Yapılan Araştırmalar	8
2.3. Çocuk Edebiyatında Öykü Türü.....	8
2.4. Söz Varlığı	9

YÖNTEM	15
3.1. Araştırma Modeli.....	15
3.2. Çalışma Dokümanları	15
3.3. Verilerin Toplanması	15
3.4. Verilerin Analizi	15
BULGULAR	17
4.1. Söz Varlığı	17
4.1.1. Deyimler	17
4.1.1.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	17
4.1.1.2. Küçük Prens ve Kardelen Öyküsü	24
4.1.1.3. Akıllı Anka Öyküsü	29
4.1.1.4. Nun Gelince Öyküsü	32
4.1.1.5. Güvercin'in Saati Öyküsü	37
4.1.1.6. Güneşe Köprü Öyküsü	43
4.1.1.7. Şişko Patates Öyküsü	46
4.1.1.8. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	51
4.1.2. Atasözleri	56
4.1.2.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	56
4.1.2.2. Akıllı Anka Öyküsü	57
4.1.2.3. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	57
4.1.3. İkilemeler	57
4.1.3.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	57
4.1.3.2. Küçük Prens ve Kardelen Öyküsü	61
4.1.3.3. Akıllı Anka Öyküsü	64
4.1.3.4. Nun Gelince Öyküsü	66

4.1.3.5. Güvercin'in Saati Öyküsü	69
4.1.3.6. Güneşe Köprü Öyküsü	74
4.1.3.7. Şişko Patates Öyküsü	77
4.1.3.8. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	80
4.1.4. Terimler	84
4.1.4.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	84
4.1.4.2. Küçük Prens ve Kardelen Öyküsü	85
4.1.4.3. Akıllı Anka Öyküsü	85
4.1.4.4. Nun Gelinçe Öyküsü	85
4.1.4.5. Güvercin'in Saati Öyküsü	86
4.1.4.6. Güneşe Köprü Öyküsü	87
4.1.4.7. Şişko Patates Öyküsü	88
4.1.5. Kalıp Sözler	88
4.1.5.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	88
4.1.5.2. Küçük Prens ve Kardelen Öyküsü	88
4.1.5.3. Güvercin'in Saati Öyküsü	89
4.1.5.4. Güneşe Köprü Öyküsü	89
4.1.5.5. Şişko Patates Öyküsü	89
4.1.5.6. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	89
4.1.6. Doldurma Sözler	90
4.1.6.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	90
4.1.6.2. Küçük Prens ve Kardelen Öyküsü	91
4.1.6.3. Akıllı Anka Öyküsü	91
4.1.6.4. Nun Gelinçe Öyküsü	92
4.1.6.5. Güvercin'in Saati Öyküsü	92
4.1.6.6. Şişko Patates Öyküsü	93
4.1.6.7. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	93

4.1.7. Yabancı Sözcükler.....	94
4.1.7.1. Büyülü Bahçe Öyküsü	94
4.1.7.2. Akıllı Anka Öyküsü	94
4.1.7.3. Güvercin'in Saati Öyküsü	95
4.1.7.4. Güneşe Köprü Öyküsü	95
4.1.7.5. Şişko Patates Öyküsü.....	96
4.1.7.6. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü	96
4.2. Öykülerin İçerdiği Söz Varlıklarının Karşılaştırılması	97
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	100
5.1. Sonuç	100
5.2. Öneriler	101
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	101
5.2.2. Öğretmenlere Yönelik Öneriler.....	102
KAYNAKÇA.....	104
ÖZGEÇMİŞ	107

KISALTMALAR

- ABD** : Anabilim Dalı
s. : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
Ed. : Editör

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Seza Kutlar AKSOY'un Öykülerinde Söz Varlığı	97
Tablo 2. Araştırmaya Konu Olan Öykü Başına Düşen Söz Varlığı Sayısı	98

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Aksan (2002, s. 13), söz varlığını, bir topluluğun diline ait olan sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelen öğeleri ve bu sözcüklerle oluşturulmuş olan deyim, atasözü gibi kalıp ifadeleri kapsayan anlamlı birlikler bütünüdür, şeklinde tanımlamaktadır. Yani söz varlığı sadece sözlükte bulunan kelimelerden ibaret değildir. Söz varlığı, bir dilin sahip olduğu kelimelerin farklı anlamlarda kullanılacak tüm durumlarını kapsar. Duruma veya zamana göre her an yeni bir söz varlığının oluşması kaçınılmazdır. Bu yüzden ki söz varlıklarını, bir sözlükte eksiksiz şekilde toplamının imkânı yoktur.

Birçok yazara ait eserlerin veya eğitim öğretim için kullanılan ders kitaplarının içerdiği söz varlıkları hakkında araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar eserlerin içerdiği söz varlıkları ve eser sahiplerinin sahip olduğu söz varlıkları hakkında bilgi vermektedir. Bu sebeple söz varlığı alanında yapılan her araştırma bu alana yeni katkılar sağlamaktadır.

Söz varlığı alanında yapılan araştırmaları önemli kılan, bireylerin yeni söz varlığına ulaşmasındaki en önemli araçlardan birinin yazılı eserler olmasıdır. Hele ki henüz çok fazla söz varlığına sahip olmayan çocuklara hitap eden eserler söz konusu olunca bu önem daha da artmaktadır. Öyküler, bireylerin -okumayı öğrendikten sonra etkileşime geçtikleri ilk eserler olması sebebiyle- birçok söz varlığıyla ilk defa karşılaştıkları eserlerdir. Bu yüzden öykülerimizin söz varlığı açısından zengin olması gerekmektedir.

Daha önce yapılan araştırmalarda birçok öykü söz varlığı açısından ele alınmış olsa da Seza Kutlar AKSOY'un öyküleri üzerinde şimdiye kadar söz varlığı konusunda

araştırma yapılmamıştır. Bu sebeple, eserleriyle birçok bireye ulaşmış ve birçok ödül almış olan Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlığının tespit edilmesinin bu eserlerde var olan zenginliği ortaya çıkaracağı düşünülmektedir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Türkçenin sahip olduğu söz varlığının bireylere aktarılmasında çok önemli bir yeri olan öykülerin değerlendirilmesi amacıyla "Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde söz varlığı ne düzeydedir?" sorusu problem cümlesini ortaya koymaktadır.

1.1.2. Alt Problemler

Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde söz varlığına ait hangi unsurlar bulunmaktadır?

Söz varlığı öğretimi amacıyla Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinden Türkçe derslerinde faydalanılabilir mi?

1.2. Araştırmanın Amacı

Aksan, söz varlığını şöyle ifade eder: "Söz varlığı, bir topluluğun diline ait olan sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelen öğeleri ve bu sözcüklerle oluşturulmuş olan deyim, atasözü gibi kalıp ifadeleri kapsayan anlamlı birlikler bütünüdür." (Aksan, 2002, s. 13).

Türkçenin gerçek gücü sadece sözlüklerdeki söz varlıklarına bakarak anlaşılmaz. Türkçenin sahip olduğu tüm söz varlıkları ve dilin sahip olduğu anlamlar bir sözlüğe sığdırılmaz. Nasıl ki düşünme yetisinin bir sınırı yoktur, Türkçenin sahip olduğu gücün sınırını belirlemek de mümkün değildir. Hayal dünyamızı ne kadar genişletirsek ve kelime zenginliğimizi ne kadar artırırsak Türkçenin gücüne o kadar ulaşabiliriz.

Şartlar yerine getirildiğinde zenginlik bakımından Türkçenin diğer dillerin çoğuna göre ne kadar güçlü olduğu görülecektir. Türkçenin zenginliği ile tanışmak için öykülerimize göz atmak bile yeterli olacaktır. Ortaya konan her Türkçe eser bu bakımdan bir sorumluluk yüklenmektedir. Türkçe yazılan ve Türkçeyi temsil eden öykülerimiz söz varlığı açısından zengin olmalıdır.

Çocuk edebiyatı, bireylerin birçok söz varlığıyla ilk defa karşılaştıkları eserleri kapsamaktadır. Bireyler, okumayı öğrendikten sonra çocuk edebiyatı eserleriyle tanışır ve söz varlıklarını zenginleştirirler. Çocuk edebiyatının önemli eserlerinde biri de çocuklara yönelik yazılan öykülerdir. Eserlerini çocuk edebiyatı alanında yoğunlaştıran ve araştırmamızın da konusunu oluşturan Seza Kutlar AKSOY, çocuklara yönelik birçok öykü yazmıştır.

Araştırmanın amacı, Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde söz varlığını incelemek ve tespit etmektir. Araştırmada Seza Kutlar AKSOY'un öykülerinde Türkçenin kelime zenginliğini oluşturan, yabancı dillerden gelen ögeler, deyimler, atasözleri, ikilemeler, kalıp sözler, doldurma sözler ve terimler tespit edilecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Aksan (2001, s. 55) dili; düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizge olarak tanımlar. Dil, insanın dünyadaki yerini ve değerini belirler; duygu, düşünce ve isteklerini bütün incelikleriyle açığa vurmasını sağlar (Aksan, 2007, s. 11).

Dilin en önemli ögelerinden sözcük ise Türkçe sözlükte, kelime maddesinin karşılığı olarak şöyle tanımlanmıştır: “Anlamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük.” (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1130).

Sözcükler bazen tek başına bazense başka bir sözcük veya eklerle birlikte kullanılarak söz varlıklarını oluşturur. Aksan, söz varlığını ise şöyle ifade eder: “Söz varlığı, bir topluluğun diline ait olan sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelen ögeleri ve bu sözcüklerle oluşturulmuş olan deyim, atasözü gibi kalıp ifadeleri kapsayan anlamlı birlikler bütünüdür.” (Aksan, 2002, s. 13).

Söz varlığı bir dilin ve dolayısıyla o dili konuşan ve yazan bireylerin anlatım gücünü geliştirir. Dilin anlatım gücü, milletin her noktadaki gücüne de tekabül eder. Söz varlığının gücünü koruyabilen ve zenginleştirebilen millet, her daim var olur. Bir milletin kavramlar dünyası onun dünyaya bakış açısının da bir ölçütüdür. Söz varlığının

millette oluşturduğu mevcudiyet, binlerce yıllık kültür birikimini de peşinde getirir. Millete mensup her fert bu birikimle yoğrulur, ancak bununla yetinmez. Birikimine birikim katar, varlığını zaman zaman bu değerler yönünde farklılaştırır. (Baş, 2010, s. 138).

Bireyler küçük yaşlardan itibaren Türkçenin zenginlikleriyle karşılaşır. Aile ve sosyal çevrede bu karşılaşma plansız olurken bireyler, kitaplarla daha bilinçli ve planlı şekilde Türkçemizin söz varlıklarıyla tanıştırabilir. Bu manada eğitici ve öğretici öyküler bireylerin Türkçenin söz varlığıyla tanıştırılmasında önemli bir yere sahiptir.

Özdemir (1996, s. 270) öyküyü, “Yaşanmış ya da yaşanması olanak içinde olan olayları, durumları ilgi çekici biçimde anlatan, okuyucuda heyecan ya da hoşlanma duygusu uyandıran yazılar.” olarak tanımlamıştır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Seza Kutlar AKSOY, 1980 yılından bu yana çocuklar ve gençler için roman ve öyküler kaleme almıştır. Bu eserlerinin birçoğuyla da ödüller almıştır. Eserlerinde genellikle çevreyi korumanın önemi, dostluk, kıskançlık gibi konulara yer vermiştir. Seza Kutlar AKSOY’un eserleri üzerinde şimdiye kadar üç çalışma yapılmış olup yazarın eserleri hâlâ üzerinde çalışılmayı beklemektedir. Seza Kutlar AKSOY’un çocuk edebiyatı içerisindeki yeri bu çalışmanın önemini göstermektedir. Bu çalışmada onun öykülerindeki söz varlığı incelenecektir. Bu çalışmayla birlikte bu öykülerin, onları okuyan çocukların söz varlığına yapacağı katkı ortaya konacaktır.

1.4. Varsayımlar

Yapılan araştırma için aşağıdaki varsayımları öne sürmek mümkündür.

- Bu araştırma için seçilen öykülerin hedef kitesini çocukların oluşturduğu düşünülmektedir.
- Seçilen öyküler üzerinde yapılan araştırma Seza Kutlar AKSOY’un öykülerde kullandığı söz varlığı hakkında bilgi verecektir.
- Seza Kutlar AKSOY’un kullandığı söz varlıklarının, öykülerini okuyan çocukların söz varlığına katkı sağlayacağı varsayım olarak kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlıklarının anlamlarını tespit amacıyla Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlük'ü kullanılmıştır. Burada ulaşılamayan söz varlıkları içinse diğer sözlükler kullanılmıştır.

Araştırmada, yazarın kendisine ait internet sitesinde (<http://sezakutlaraksoy.com/>), diğer eserlerinden ayırarak “öykü” olarak tanımladığı 8 eseri kullanılmıştır. Seza Kutlar AKSOY, bu sekiz eser dışında kalan diğer eserlerini “roman” olarak adlandırmıştır.

Araştırma, söz varlığı başlığı altındaki “atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözler, doldurma sözler, terimler, yabancı sözcükler” alt başlıklarıyla sınırlıdır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

2.1. Seza Kutlar AKSOY'un Hayatı, Sanatçı Kişiliği, Eserleri

Seza Kutlar AKSOY, Gaziantep'te doğmuştur. İstanbul Kız Lisesini bitirmiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne bir süre devam etmiştir. Evlidir ve iki çocuğu vardır. 1980'den beri çocuklar için roman ve öyküler yazmakta olan Seza Kutlar AKSOY, "Dünya Kendi Etrafında Döner", "Mutluluk Ülkesi" ve "Dost Uçurtma" öyküleri ile 1990'da Sıtkı Dost Çocuk Öyküleri Yarışması'nda mansiyon almıştır. "Büyülü Bahçe" öykü kitabı 1992'de Kırmızı fare Öykü Yarışması'nda büyük ödülü kazanmıştır. 2010 yılında "Başodanın Gizemi" adlı eseriyle TMMOB yarışmasında birincilik ödülü kazanmıştır.

Yazarın bir öyküsünden oyunlaştırılan "Mavi Kuş", 1996 yılında Tiyatrom grubu tarafından sahnelendi. "Memo'nun Serüvenleri" adlı öyküsü 2000'de TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu, Arkası Yarın programında on bölüm olarak yayımlandı. TYS ve Uluslararası PEN (A World Association of Writers) üyesidir. ÇYD (Çocuk yayıncıları Derneği) yönetim kurulundadır. Bir sivil toplum kuruluşunda üç yıl Çocuk Kulübü Eğitim sorumlusu olarak çalışmıştır. Aylık sanat dergisi Virgül'de çocuk kitapları tanıtımı yapmıştır (http://www.pencere-sey.com/38_seza-kutlar-aksoy.html).

Yazar bir röportajında (Atalay, 2017, s. 168) kendisini tanıtırken, çocuk ruhlu olduğunu, çocukluktan beri masallar uydurduğunu, kitaplarla çok küçük yaşta tanıştığını ve okuma yazma öğrenir öğrenmez kendisini şiirlerin içinde bulduğunu söylemektedir. Aksoy aynı röportajda yazma amacının yaşamı anlamaya çalışmak olduğunu ve bunun için de eserlerinde çocukların çevreyi, insanları eleştirmelerini sağlayacak temalara yer verdiğini belirtmektedir.

Aksoy'un eserlerinden ve sözlerinden anlaşılıyor ki yazar, çocukların ufkunu açmak için eser meydana getirmektedir. Bunu yaparken de sahip olduğu çocuk ruhundan ve tecrübelerinden faydalanmaktadır.

Yazar, öykülerinde sanat kaygısını ikinci plana atarak daha çok çocuklara mesaj verme gayreti içine girmiştir. Eserlerinin okurlarını çocuklar oluşturduğu için de mesajının net bir şekilde anlaşılması amacıyla bu mesajları açık bir şekilde vermeye gayret etmiştir. Yazarın vermek istediği mesajlardaki tutumu ise gelenekçi yerine genellikle yenilikçi ve modern tarz olmuştur.

Eserleri

Çocuklara yönelik öykü ve roman yazan Seza Kutlar AKSOY'un şimdiye kadar yayımlanan eserleri aşağıda sıralanmıştır.

- Arsa, Çocuk, Oda Yayınları, İstanbul, 1981.
- Uyku Ağacı, Uçanbalık Yayınları, İstanbul, 1996
- Nil Soru Soruyor, Okul Öncesi Uçanbalık Yayınları, İstanbul, 1998.
- Küçük Prenses ve Kardelen, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2000.
- Nun Geline, Tudem Yayınları, İzmir,2002.
- Büyülü Bahçe, Pencere-Sey Yayınları, İstanbul, 2004.
- Güvercin'in Saati, Pencere-Sey Yayınları, İstanbul, 2003
- Tomurcuk ve Pembe Kedi, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2003.
- Aşk Kalır, Tudem Yayınları, İzmir, 2004
- Akıllı Anka, Pencere-Sey Yayınları, İstanbul, 2005.
- Şişko Patates, Toroslu Kitaplığı, İstanbul, 2006.
- Noktacık, Okul Öncesi, Tudem Yayınları, İzmir, 2007.
- Güneşe Köprü, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2008.
- Yolculuk, Okul Öncesi, Tudem Yayınları, İzmir 2009.
- Şeker Kız ve Büyülü Elma, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 2010.
- Başodanın Gizemi, TMMOB Yayınları, Ankara, 2010.
- Düşler Tramvayı, Tudem Yayınları, İzmir, 2011.
- Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde, Tudem Yayınları, İzmir, 2012.
- Uğur Böceğinin Mutluluk Hapları, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 2014.

- Çevrimiçinde Şerafettin, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 2015.
- İdil'in Şarkısı, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2019.

2.2. Seza Kutlar AKSOY Üzerine Yapılan Araştırmalar

Şimdiye kadar yazarın eserleri üzerinde üç akademik araştırma yapılmıştır. Bu çalışmalar şunlardır:

Özcan (2017) *Seza Kutlar Aksoy'un Eserlerinin Değerler Eğitimi ve Dil Zenginliği Bağlamında İncelenmesi* isimli yüksek lisans tezi ile Aksoy'un eserlerindeki değerler eğitimi varlığını ve dil zenginliğini incelemiştir. Fakat içeriği yazar tarafından kısıtlandığı için araştırmanın sonuçlarına dair bir bilgi edinilememektedir.

Atalay'ın (2017) *Seza Kutlar Aksoy'un Eserlerindeki Eğitsel Değerler ve Bu Değerlerin Davranışa Yansıma Biçimleri* isimli yüksek lisans tezinde Aksoy'un eserlerinin sosyal ve evrensel değerlere ilişkin bilincin uyanması ve bu yönde okuyucuda olumlu bir tutumun oluşmasına yönelik zengin örnekler olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak Dogan'ın (2019) *Seza Kutlar Aksoy'un Çocuk Kitaplarında Özüne Duyarlılık* isimli yüksek lisans tezinde ahlak eğitimi konusunda çalışmaları bulunan Nel Noddings'in duyarlılık etiği bağlamında Seza Kutlar AKSOY'un çocuk kitaplarında özüne duyarlılık kavramının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, Seza Kutlar AKSOY'un kitaplarında özüne duyarlılık kavramına ait en fazla fiziksel yaşam temasına rastlanırken en az mesleki yaşam temasına rastlanmıştır.

Görüldüğü gibi Seza Kutlar AKSOY'un eserlerinin içerdiği söz varlığı konusunda hiç araştırma yapılmamış olup araştırmalar daha çok değerler eğitimi kapsamında yapılmıştır.

2.3. Çocuk Edebiyatında Öykü Türü

Çocuklar, yetişkinlere göre dünyayı çok daha farklı algırlar. Bu algılama farklılıklarındaki en büyük etkenlerden biri sahip oldukları hayal dünyalarıdır. Her

çocuğun da kendine özgü bir hayal dünyası vardır. Çocuklardaki bu kendine has algılama farklılıkları nedeniyle eserlerin onlara uygun olması için ayrı bir çaba sarf edilmesi gerekmektedir. Sarf edilen bu çaba onlara has bir edebiyatı, çocuk edebiyatını ortaya çıkarmıştır. Yalçın ve Aktaş (2008, s. 17) çocuk edebiyatını, çocukların büyüme ve gelişmelerine; hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitirken eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır, şeklinde tanımlarken Şimşek (2012, s. 42) çocuk edebiyatının sınırlarını, iki yaşından başlayarak ergenlik dönemine kadar geçen süreçte çocukların hayat tecrübeleri, ilgi, ihtiyaç ve algılama düzeylerine uygun bütün nitelikleri kapsar, diyerek belirlemiştir.

Çocuk edebiyatında sıklıkla kullanılan türlerden olan öyküyü Oğuzkan (2001, s. 98) şöyle tarif eder: “Belli bir zaman ve yerde birkaç kişinin başından geçen gerçeğe uygun bir olayı anlatan veya birtakım kimselerin karakterini çizen ve çoğu kez ancak birkaç sayfa tutan kısa yazılara hikâye denir. Bu yazılar bir tasarlama ürünü olabileceği gibi bir gözleme de dayanabilir.”

Necip Tosun (1999, s. 56-57) ise roman ve öykünün farklı türler olduğunu “Romancı anlatacağı şeyi enine boyuna anlatır, ilgili ilgisiz pek çok şeyi kullanır, çünkü önünde sonsuz bir yazı alanı vardır. Onun hacim sıkıntısı yoktur ve neredeyse istediği her şeyi anlatıma boca edebilir. (...) Öykü ise bütün bir hayatı temsil eden, imgeleyen, işaret eden bir ânı, görüntüyü, enstantaneyi bulur ve onu anlatır. Yani seçme yapar. Yapısı gereği böyle yapmak zorundadır.” cümleleriyle anlatmaktadır.

2.4. Söz Varlığı

Zeynep Korkmaz (1992, s. 10) söz varlığını, “Bir dilin bütün kelimeleri, bir kişinin veya topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamıdır.” şeklinde açıklarken Vardar (2002, s. 182) ise söz varlığının tanımını, “Bir bireyin kullandığı ya da bir bütüncede yer alan sözcüklerin tümü.” şeklinde yapmıştır.

Daha kapsamlı bir tanım yapan Aksan, söz varlığı şöyle açıklamaktadır: “Filoloji ve dilbilim çalışmalarında, bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dilden gelme öğeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanılması gelenek olmuş kalıp

sözleri ve kalıplaşmış birtakım özdeyişler, bir bütün olarak sözvarlığı adı altında ele alınır. Bu terimle anılan varlık, aynı zamanda, o dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, dünya görüşünü, yaşam koşullarını ve deneyimlerini de yansıtır.” (Aksan, 2002, s. 13).

Söz varlıkları üzerine birçok araştırması bulunan Ömer Asım AKSOY (1993, s. 1) atasözleri ve deyimler özelinde söz varlıkları için, “Her dilde atasözleri ve deyimler vardır. Toplumbilim, ruhbilim, eğitbilim, ekonomi, felsefe, tarih, ahlak, folklor... gibi birçok konuları ilgilendiren ve birçok yönlerden inceleme konusu edilmeye değer olan bu ulusal varlıklar, deyiş güzelliği, anlatım gücü, kavram zenginliği bakımından pek önemli dil yapılarıdır.” diyerek söz varlıklarının önemini vurgulamıştır.

Türkçe, biçim özellikleri, yapısı dolayısıyla değişik kavramların anlatımına, yeni ve yabancı kavramların karşılanmasına çok elverişli bir dildir (Aksan, 1991, s. 131-134). Dilimizin bu özelliği söz varlığının da sürekli gelişmesine ve çoğalmasına neden olmuştur.

Sürekli gelişen ve çoğalan söz varlığı alanında birçok araştırma yapılmıştır. Bu alanda yapılan bazı araştırmalar ve araştırmacıların ulaştığı bulgular şu şekildedir:

Türkmen (2012), “Ömer SEYFETTİN Hikâyelerinde Söz Varlığı” adlı çalışmasında araştırmaya konu olan hikâyelerde, Ömer Asım AKSOY’un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğünde olmayan 10 atasözü ve 46 deyim tespit edildiğini ve dolayısıyla Türkçeye yeni söz varlığı öğeleri kazandırıldığını belirtmiştir.

Karababa (2013), “Feyza HEPCİLİNGİRLER’in Romanlarında Söz Varlığı” adlı çalışmasında halk tarafından kullanılmayan sözcüklerin de bu çalışmada ortaya çıkarıldığını ve Feyza Hepçilingirler’in kullandığı yabancı kökenli sözcük sayısına ulaşıldığını belirtmiştir.

Apaydın (2014), “Sâmiha Ayverdi’nin Beş Eserinde (İnsan ve Şeytan, Ateş Ağacı, Batmayan Gün, Son Menzil, Mesihpaşa İmamı) Söz Varlığı” adlı çalışmasında bir dilin zenginliğini ortaya çıkaran söz varlığı araştırmalarının, hem dilbilgisi

çalışmalarının genişletilmesinde hem de onu kullanan edebiyatçılarımızın kelime dağarcıklarını ortaya koyarak eserlerdeki bakış açısının belirlenmesinde son derece önemli olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Morina (2015), “Reşit Hanadan’ın Romanlarında Söz Varlığı” adlı çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti dışında yaşayan yazarlarımızın kullanmış oldukları dil ve bu dil çerçevesinde bölge itibariyle söz varlığı, atasözleri, deyim ve yöreye ait söyleyişlerin ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu unsurların Türkçemize ve özellikle Rumeli ağızları içinde var olan söz varlığının gün yüzüne çıkarılmasına katkı sağlayacağını söylemiştir.

Esen (2016), “Memduh Şevket ESENDAL’ın Hikâyelerinin Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında Memduh Şevket Esenal’ın hikâyelerinin söz varlığı açısından atasözleri ve kalıplaşmış ifadeler haricinde yeterli seviyede olduğu tespit etmiştir.

Kaan (2016), “Hüseyin Nihal ATŞİZ’in Bozkurtların Ölümü ve Bozkurtlar Diriliyor Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı” adlı çalışmasında yazarın yabancı kökenli sözcüklerin yerine daha çok Türkçe karşılıklarını kullandığını tespit etmiştir.

Akdemir (2018), “Ahmet Mithat Efendi’nin ‘Vah’ Adlı Romanında Kelime Grupları ve Söz Varlığı” adlı çalışmasında günümüzde artık kullanılmayan "uzacıktan" "parlacak" "ufarak" gibi kelimelerin tespit edildiğini belirtmiştir.

Araştırmalar bize gösteriyor ki her yazar eserinde farklı söz varlıklarına farklı oranlarda eğilmektedir. Çocukların farklı algılama ve kavrama özelliğine ulaşabilmek; hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine seslenebilmek için de söz varlığımızın öğelerinden olabildiğince faydalanmamız kaçınılmazdır. Öyle ki bir eserin yazılmasındaki en büyük gaye okuyucusuna ulaşmaktır. Bu hedefe ulaşmak için kullanılacak en önemli araçsa söz varlığının öğeleridir.

Bu çalışmada söz varlığının öğeleri; deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, doldurma sözler ve yabancı sözler olarak ele alınmıştır. Bu öğeler aşağıda kısaca tanımlanmıştır.

Deyim

Doğan Aksan (2007, s. 35) söz varlığının öğelerinden olan deyimi, “Belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür.” şeklinde tanımlamıştır.

Ali Püsküllüoğlu (2012, s. 222) ise, “Anlatıma akıcılık, çekicilik katan, çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan, genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış sözcük topluluğu.” diye tanımlar. Süer Eker (2010, s. 415) ise “Deyimler, gerçek anlamlarının dışında anlam kazanan ve genellikle, bir başka dile, özel anlamını koruyarak çevrilemeyen kalıplaşmış sözcüklerin oluşturduğu gruptur.” şeklinde tanımlamıştır.

Atasözü

Söz varlığı öğelerinden atasözü için Elçin (1981, s. 625), “Arapça ‘nush, nasihat, meviza’, Farsça ‘pend’ ve Moğolca ‘erdeni üge: cevherli söz’ün anlattığı düşüncüyü zamanımıza kadar getiren sözlerdir; anlamından da anlaşılacağı gibi atalardan geçmiştir. Buna göre tarihî hayatı olan sözlerdir. Zamanın akışı ve toplumsal çevrenin coğrafyası içinde biçim ve içeriğini kazanarak bugüne kadar gelen bu sözlere özellikle Irak Türklerinin ‘eskiler sözü’ demeleri bundandır.” derken Püsküllüoğlu (2012, s. 77) atasözlerini, “Ataların, uzun denemelere, gözlemlere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak veren ve kalıplaşmış bir biçimi olan, kamuca benimsenmiş kısa, özlü söz.” şeklinde açıklamıştır.

Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca geçirdikleri denemelerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuşlardır. Ulusun ortak düşünce, kanış ve tutumunu belirtir, bize yol gösterirler. (Aksoy, 1993, s. 1)

İkileme

İkilemeler alanında birçok çalışması olan Vecihe Hatipoğlu (1971, s. 9) ikilemeyi, “Anlamı güçlendirmek için, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları

birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılması.” olarak tarif etmektedir.

İkileme hakkında Muharrem Ergin (1972, s. 377-379), “Tekrarlar aynı cinsten iki kelimenin arka arkaya getirilmesi ile meydana gelen kelime gruplarıdır. Tekrarı meydana getiren iki kelimenin tekrara iştiraki tamamıyla birbirine eşittir (fonksiyon, şekil, vurgu). Eksiz yan yana gelirler ve her iki kelime de kendi vurgusunu taşır.” derken Korkmaz (1992, s. 82) ikilemeleri “Aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi.” olarak tanımlıyor.

Mehmet Hengirmen (1995, s. 400-409) ise ikilemeyi, “Anlatımı daha güzel ve etkili bir duruma getirmek için aralarında ses benzerliği bulunan yakın, aynı ya da zıt anlamlı sözcüklerin yan yana kullanılmasına ikileme denir.” şeklinde tanımlamışlardır.

Terim

Söz varlığı öğelerinden terimleri Vardar (2002, s. 192), “Özel bir bilgi ya da etkinlik alanına, bir bilim, uygulamaya ya da uzmanlık dalına özgü sözcük.” olarak tanımlarken Korkmaz(1992, s. 149), “Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad.” olarak tanımlamaktadır.

Kalıp söz

İletişimsel sözler de denilen kalıp sözler hakkında Aksan (2006, s. 34), “Sözvarlığı içinde yer alan bu öğeler, bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması adet olan birtakım sözlerdir.” demiştir.

Gökdayı (2008, s. 106), daha geniş bir tabirle, “Önceden belirli bir biçime girip hafızada öylece saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi hatırlanarak ve eğer gerekiyorsa bazı ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık veya aralı sözcüklerden oluşabilen, belirli durumlarda toplumun benimsediği sözleri sunarak iletişimin kurulmasına veya devamına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleridir.” şeklinde açıklarken Toklu

(2013, s. 114) ise iletişimsel sözler olarak adlandırdığı kalıp sözleri “Belirli iletişim durumlarında, daha çok da toplumsal uzlaşımaya dayalı durumlarda alışılmış bir biçimde kullanılan kalıplaşmış sözcük dizileri olarak tanımlanabilecek iletişimsel sözler.” şeklinde açıklamıştır.

Doldurma söz

Araştırmamıza da dâhil ettiğimiz söz varlığı öğelerinden doldurma sözlerini Aksan (2006, s. 209), “Genellikle konuşulan dilde bir şeyi anımsamak üzere zaman kazanma, söyleneni pekiştirip kesinleştirme gibi amaçlarla, konuşan kimsenin kullandığı, çoğu kez gereksiz olan sözlere ve anlatım kalıplarına doldurma sözler adını veriyoruz.” şeklinde açıklamıştır.

Yabancı Sözcük

Korkmaz yabancı sözcüğü (1992, s. 167), bir dilin kendi kökünden gelmeyen ve yabancı dillerden alınmış olan sözcüklerdir, diye açıklıyor. Devamında ise yabancı sözcükleri ikiye ayırarak, bunlardan bir kısmı Türkçeleşerek artık alıntı sözcükler durumuna geçmişse de bir kısmı daha yabancılik özelliğinden kurtulamamıştır, demiştir. Kısacası Korkmaz, yabancı sözcükleri alıntı sözcükler ve gerçek yabancı sözcükler olarak ikiye ayırmıştır.

Korkmaz’ın bu açıklamasından yola çıkarak araştırmamızın yabancı sözler başlığı altında gerçek yabancı sözcükler ele alınmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeline, çalışma dokümanlarına, verilerin toplanmasına ve analizine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırma; "Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir." (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 45).

Araştırmada veriler, nitel araştırma kapsamında doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar." (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217).

Araştırma kapsamında, Seza Kutlar AKSOY'un "Büyülü Bahçe", "Küçük Prenses ve Kardelen", "Akıllı Anka", "Nun Geline", "Güvercin'in Saati", "Güneşe Köprü", "Şişko Patates" ve "Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde" adlı öykülerindeki söz varlıklarının belirlenmesi için "atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözler, doldurma sözler, terimler, yabancı sözcükler" alt başlıkları altında doküman incelemesi yapılmıştır.

3.2. Çalışma Dokümanları

Çalışmanın dokümanlarını Seza Kutlar AKSOY'un çocuklar için yazmış olduğu 8 öyküsü oluşturmaktadır. Yazarın, eserleri arasından öykü olarak nitelendirdiği tüm

eserler çalışma dokümanı olarak kullanılmıştır. Bu sayede AKSOY'un öykülerindeki söz varlığı bütüncül olarak incelenmiştir. İncelenen 8 eser aşağıda verilmiştir.

- Büyülü Bahçe
- Küçük Prenses ve Kardelen
- Akıllı Anka
- Nun Gelince
- Güvercin'in Saati
- Güneşe Köprü
- Şişko Patates
- Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada, Seza Kutlar AKSOY'un -çalışma dokümanları bölümünde belirtilen- öykülerindeki kelimeler tek tek incelenmiş ve sahip olduğu söz varlıkları fişleme yoluyla kaydedilmiştir. Bir sonraki aşamada ise söz varlıkları eserin adı ve söz varlığının türüne göre gruplandırılmıştır. Gruplandırılan söz varlıkları alfabetik sıraya göre dizilmiş ve söz varlığını içeren cümleler bağlamından koparılmadan yazılarak parantez içinde sayfa numaraları verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için Miles-Huberman nitel veri analizi modeli kullanılmıştır. Miles-Huberman modeline göre yapılan analiz: verilerin düzenlenmesi veya azaltılması, verilerin sergilenmesi, sonuçların tasvir edilmesi ve doğrulanması olarak tasarlanan üç temel aşamayı içermektedir (Baltacı, 2017, s. 4).

Verilerin analizi aşamasında öykülerdeki söz varlıkları tespit edilerek düzenlendi ve aynı söz varlıkları tek başlık altına alınarak azaltıldı. Veriler, öykülerin ve söz varlıklarının başlıkları altında sergilendi. Verilerin doğrulanması amacıyla öyküler üç defa gözden geçirildi. Daha sonra tabloda sunuldu.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Söz Varlığı

4.1.1. Deyimler

4.1.1.1. Büyülü Bahçe Öyküsü

Ağızına sağlık: Bir sözü yerinde söyleyen kişilere söylenen bir beğenme sözü. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 36)

“ ‘Aman ne güzel söylediniz. *Ağızınıza sağlık.*’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 55)

Akla gelmemek: Olabileceğini düşünmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“ ‘Bak! Bu hiç *aklıma gelmemiştii.*’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 33)

Aklı başına gelmek: Davranışlarının yanlışlığını sezerek doğru yolu bulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“ ‘Bunların hepsini köpek tıraşı yapmalı da *akılları başlarına gelsin.*’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 58)

Altına etmek (kaçırmak): Yatağına veya donuna işemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 82)

“ ‘Kapıcının oğlu sınıfta *altına kaçırmış,* dediler.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Altın değerinde (altın gibi): Değerli, kıymetli. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 83)

“ ‘Saat, ‘Onun zamanı *altın değerinde* de ondan.’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 74)

Başını alıp gitmek: İzin almadan ve gideceği yeri bildirmeden gitmek, savuşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 212)

“ ‘Belki de dileği yaralı *başını alıp uzaklara gitmekti.*’ (Aksoy, 2014, s. 69)

Bir dediğini iki etmemek: Her istediğini hemen yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 275)

“ ‘En pahalı oyuncaklar onun. *Bir dediği iki edilmez.*’ (Aksoy, 2014, s. 49)

Birinci gelmek: Birçokları arasında en iyi olarak seçilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 282)

“ ‘Ağlama yarışması yapılsaydı biz *birinci gelirdik.*’ (Aksoy, 2014, s. 14)

Boğazında düğümlenmek: Söylemek istediğini heyecan veya üzüntü yüzünden diyememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 292)

“İlgın’ın *boğazına bir şeyler düğümlendi.*” (Aksoy, 2014, s. 70)

Boynunu bükmek: Acındırıcı, çaresiz bir durumda kalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 308)

“Çakar’ın annesi *boynunu bükiüp*, ‘Benim işim yok. Ben ev hanımıyım.’ deyince kasap onu teselli etti..” (Aksoy, 2014, s. 55)

Cankulağı ile dinlemek: Çok dikkatli dinlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 349)

“O gün öğretmenini *cankulağı ile dinledi.*” (Aksoy, 2014, s. 43)

Canı çekmek: Bir şeyi istemek, istek duymak, arzulamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“ ‘Hava ne kadar sıcak değil mi?’ dedi. Birden *canım dondurma çekti.*” (Aksoy, 2014, s. 51)

Canını sıkmak: Sözlerle veya davranışlarla kişinin neşesini kaçırmak, huzurunu bozmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 347)

“Ama daha bebek eve gelmeden anneannesi Alican’ın *canını sıkmaya* başladı.” (Aksoy, 2014, s. 78)

Canı sıkılmak: İçi sıkılmak, yapacak bir işi olmamaktan tedirginlik duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Ben de onunla oynarım. O zaman benim *canım hiç sıkılmaz.*” (Aksoy, 2014, s. 33)

“ ‘Neden buraya taşındık ki...’ dedi Ilgın. ‘*Canım sıkılıyor.*’ .” (Aksoy, 2014, s. 63)

“ ‘Hiçbirini tanımıyorsun ve *canın sıkılıyor* ha!’ dedi babası.” (Aksoy, 2014, s. 64)

“Akrebin yerinde saydığı, *canının sıkıldığı* başka bir gün televizyonun düğmelerini çıkarıp içinde başka düğme var mı diye çok merak etti.” (Aksoy, 2014, s. 72)

Canı yanmak: Çok acı duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Alican salıncakta bunları düşünüp dururken pat diye iki kez yuvarlanıp sert toprağı öptü. *Canı yandı.*” (Aksoy, 2014, s. 80)

Çenesi düşmek: Yerli yersiz konuşup gevezelik etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 414)

“O *çenesi düşük* papağandan artık size hayır yok.” (Aksoy, 2014, s. 19)

“*Çenesi düşük* olduğu için başkalarının konuşmalarını da tekrarladı birkaç kez.” (Aksoy, 2014, s. 22)

Çıglık atmak(koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“Manolya ağacının en üst tepesine gizlenmiş olan sığırcık acı bir *çığlık attı.*” (Aksoy, 2014, s. 25)

Dalga geçmek: Eğlenmek, alay etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 464)

“Mehmet onunla *dalga geçiyordu.*” (Aksoy, 2014, s. 52)

Dalıp gitmek: Bir düşünce veya hayal ile bulunduğu ortamdan uzaklaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 467)

“İlgın uçurtmasının oyunlarına *dalıp gitmişti.*” (Aksoy, 2014, s. 65)

Dudak (dudağını) bükmek: Bir şeyi beğenmediğini, küçümsediğini belli etmek, umursamamak, pek aldırış etmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 574)

“Yaşam ne tatsız diye her şeye *dudak bükermiş.*” (Aksoy, 2014, s. 40)

Elinden geleni yapmak: Gücünün yettiği kadarını yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 618)

“Kedi de *elinden geleni yaptı.* Böylece çocuklar yarışmayı kazandılar.” (Aksoy, 2014, s. 22)

Eline geçmek: 1) Kazanmak, edinmek, elde etmek. 2) Rastlamak, bulmak. 3) Yakalamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 619)

“Onu bulan mucit ne demiş biliyor musunuz? Ya kötü niyetli birinin *eline geçerse...* Dünyanın sonu alabilir, demiş.” (Aksoy, 2014, s. 48)

Farkına varmak: Gözüne çarpmak, fark etmek, anlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 681)

“Ama neyse ki büyükler bunun *farkına varmadılar.*” (Aksoy, 2014, s. 22)

Göreyim seni: “Senden başarılı sonuçlar bekliyorum.” anlamında kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 781)

“Hadi *göreyim seni.* Ne olur dediklerimi yap.” (Aksoy, 2014, s. 62)

“Hadi *göreyim seni* Gökkuşağı. Hadi Atmaca parçala onu.” (Aksoy, 2014, s. 67)

Gözlerini kaçırmak: Biriyle göz göze gelmemek için gözlerini başka tarafa çevirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Akıl Kafa kara üzüm gibi *gözlerini kaçırıp* ‘Gidip sorayım bari.’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 14)

Gözleri parlamak: Gözlerinde sevinç ve istek belirlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Süt içme birincisi kızın biberondan bir iki yudum içtikten sonra *gözleri parladı.*” (Aksoy, 2014, s. 15)

Göz süzmek: Baygın ve anlamlı bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Kuğu boynunu dikleştirdi. *Gözlerini süzdü.*” (Aksoy, 2014, s. 18)

Gözü görmez olmak: Artık ona değer vermemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 790)

“Sığırcığı buldu ya *gözü kimseleri görmez.*” (Aksoy, 2014, s. 19)

(birini) gözü görmesin: “Bana görünmesin, yüzünü görmek istemem.” anlamında kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Hadi bakalım herkes evine. *Gözüm görmesin* sizi terbiyesizler.” (Aksoy, 2014, s. 58)

Gününü görmek: Kötü bir sonla karşılaşmak, cezaya çarptırılmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 809)

“ ‘Şimdi *görürsünüz gününüzü...*’ diye kalemi deliğe takıp çevirdi Çakar.” (Aksoy, 2014, s. 52)

Hak vermek: Birinin düşüncesini, davasını, iddiasını doğru bulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 829)

“Pervin Teyze ona *hak verdi.*

- Doğru. Senin olması için eve götürmelisin.” (Aksoy, 2014, s. 32)

Halka olmak: Bir çember biçiminde dizilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 836)

“Çocuklar, kedinin gösterdiği yere oturdular. Bir *halka oluşturdular.*” (Aksoy, 2014, s. 19)

Hata etmek (eylemek, işlemek): Yanlışlık yapmak, yanlışlığa düşmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 856)

“Memo saate nasıl bakılacağını öğrendi. Ara sıra *hata yapıyordu* elbet.” (Aksoy, 2014, s. 71)

Hava atmak: Herhangi bir üstünlüğünden dolayı şişinmek, caka yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 858)

“ ‘Çocuklara yeterince *hava attın.* Uçur da bozalım fiyakanı.’ dedi” (Aksoy, 2014, s. 67)

Hayır yok: “Bir şey yararlı değil.”, anlamında kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 867)

“O çenesi düşük papağandan artık size *hayır yok.*” (Aksoy, 2014, s. 19)

İç geçirmek: Derin soluk alarak üzüntüsünü belli etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Hasta mı ne? Neden duvardaki saate bakıp *iç geçiriyor* öyle?” (Aksoy, 2014, s. 74)

İçinde kaybolmak: Göze çarpmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Tüyleri öyle uzun ki yavruları süt emerken tüylerin *arasında kayboluyorlar.*” (Aksoy, 2014, s. 30)

İçini çekmek: İç çekmek, üzüntüyle derinden soluk almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“ ‘Ama... Ama...’ diye *içini çekerek* ağlamaya başladı Çakar.” (Aksoy, 2014, s. 61)

“Alican *içini çeke çeke*, uzun uzun ağladı.” (Aksoy, 2014, s. 79)

İlgisini çekmek: İlgisini, dikkatini ve merakını üzerinde toplamak, alaka duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 955)

“Dönüş uçağını beklerken havaalanındaki vitrinlere bakıyordu. Bir bilgisayar mağazasındaki yerküre *ilgisini çekti*.” (Aksoy, 2014, s. 47)

İpucu vermek: Aranılan gerçeğe ulaştırabilecek şeyle ilgili, onu bulmaya yarayan bilgi vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 978)

“Son kalkan çocuk ufak bir *ipucu verdi*.” (Aksoy, 2014, s. 11)

İzin almak: Bir şey yapmak için onay sağlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1009)

“Ertesi gün öğretmen konuşmadı. *İzin alıp* eve gitti.” (Aksoy, 2014, s. 52)

Kafa (kafasını) karıştırmak: Önceki düşüncelerini altüst etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Sonraki günler Memo’nun *kafasını karıştıran* birkaç şey oldu.” (Aksoy, 2014, s. 71)

Kafası işlemek(çalışmak): Akı, zekâsı yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Bir parça ciğer ya da süt yok mu sizde? *Kafanız çalışmıyor* galiba?.” (Aksoy, 2014, s. 18)

Kafası (kafasına) takılmak: Zihni bir şeyle sürekli olarak uğraşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“*Kafasına takılan* soruları bilgine sorarak pek çok konuda bilgi sahibi olmuş.” (Aksoy, 2014, s. 45)

Kanat çırpma: 1. Uçmak. 2. Kanatlarını hareket ettirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1058)

“Sinek kuşu saniyede 200 kere *kanat çırpıyor*.” (Aksoy, 2014, s. 19-20)

Karar vermek: Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1080)

“Zamanı çok iyi değerlendirmek zorunda. Hem doğru hem çabuk *karar vermeli*. Çünkü söz konusu olan insan yaşamı.” (Aksoy, 2014, s. 74)

Kargalar bile güler: Yalan bir söze karşı kullanılan ifadedir, söylenilenin çok saçma olduğunu vurgulamak için kullanılır. (Türkçe Sözlük, 2005)

“Hadi canım! Bir karışlık boyunuzla uçurtma mı uçuracaksınız. Buna *kargalar bile güler.*” (Aksoy, 2014, s. 13)

Keyfine bakmak: Dilediğince yaşamak, güzel vakit geçirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1150)

“Plastik havuzlar neyinize yetmez. Havuzunuza girin *keyfinize bakın.*” (Aksoy, 2014, s. 13)

Keyfine diyecek olmamak(keyfi yerinde olmak): Sağlığı, neşesi, mutluluğu bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1149)

“Çakar ertesi gün karın ağrısından okula gidemedi. *Keyfine de diyecek yoktu.*” (Aksoy, 2014, s. 51)

Kırığı olmak: Karnede zayıf notu bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1159)

“ Öteki, ‘Dokuz yaşında bir çocuk. Üstelik karnesi *kırık dolu.*’ diyor.” (Aksoy, 2014, s. 57)

Kızılca kıyamet kopmak: Kavga, gürültü olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1177)

“nüne okuma fişlerini, fasulyeleri, makarnaları koydular. Ardından yine *kızılca kıyamet koptu.*” (Aksoy, 2014, s. 39)

“Yaşam ne tatsız diye her şeye *dudak bükermiş.*” (Aksoy, 2014, s. 40)

Kopya çekmek: Genellikle yazılı sınavlarda soruları cevaplamak için bir kaynağa gizlice bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1215)

“Çok tembel, çalışmaya da niyeti yok. Kaç kez *kopya çekerken yakaladım.*” (Aksoy, 2014, s. 48)

“Üstelik *kopya çekerken* soruları karıştırmıştı.” (Aksoy, 2014, s. 52)

Meydan okumak: Korkmadığını, çekinmediğini açıkça bildirmek, kavga veya yarışmaya çağırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1385)

“O zaman Munçuk *meydan okur* gibi süzdü çocukları.” (Aksoy, 2014, s. 64)

Müjde vermek (götürmek): Bir kimseye sevindirici, mutlu bir haberi ulaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1432)

“Yılbaşından birkaç gün önce annesine sevinçle *müjdeyi verdi.*” (Aksoy, 2014, s. 43)

Okumayı sökmek: Verilen eğitim sonrası okumaya başlamak, okuma becerisini kazanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1494)

“*Okumayı söktün* mü Candan? Okumayana kırmızı kurdele takılmaz.” (Aksoy, 2014, s. 39)

Peşine takılmak: Ardından gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1600)

“Böylece çocuklar yine papağanın *peşine takılıp* yola koyuldular.” (Aksoy, 2014, s. 20)

Piknik yapmak: Kırdan yemek yemek ve gezinti yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1606)

“*Piknik mi yapıyorsunuz?*.” (Aksoy, 2014, s. 24)

Sabahı zor etmek: Bir türlü sabah olmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1670)

“*Ertesi sabahı zor etti.* Alana varıldığında çocuklar oradaydı.” (Aksoy, 2014, s. 65)

Sinirleri bozulmak: Çok sinirlenmek, ne yapıp edeceğini bilmeden şaşkın, karmaşık bir duruma düşmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1773)

“Memo’nun *sinirleri bozuldu.* ‘Sus da ilerle!2 diye bağırdı saate.’” (Aksoy, 2014, s. 72)

Şaşkına dönmek: Beklenmedik bir durum karşısında şaşkınlasmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1852)

“*Şaşkına dönen* dördüncü sınıf öğrencilerinden biri: Olamaz. Her şeyi bilmeleri imkânsız. Bunlara yardım eden biri var, diye bağırdı.” (Aksoy, 2014, s. 22)

“Bahçede nazlı nazlı salınan kırmızı bir gül esintisi kesilince *şaşkına dönüp* yapraklarını döküverdi.” (Aksoy, 2014, s. 59)

Takılıp kalmak: Herhangi bir noktadan ayrılamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1889)

“Beni tanımadığınız için buraya *takılıp kaldım.* Belim tutuldu. İmdat!” (Aksoy, 2014, s. 42)

Tekme atmak (vurmak): Ayakla bir yere sertçe vurmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1937)

“Kimi çocuğa *tekme atmış,* kiminin gözlüğünü kırmış.” (Aksoy, 2014, s. 48)

Tıka basa doldurmak: Doldururken çok bastırıp sıkıştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1973)

“Sonunda yarım ayın içini peynir, yumurta ile *tıkabasa doldurup* onu yaka paça kendisi gibi giyinmiş bir yığın çocuğun bağıştığı kocaman bir odaya tıktılar.” (Aksoy, 2014, s. 37)

Toprağı öpmek(yeri öpmek): Yere düşmek, yere serilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2168)

“Alican salıncakta bunları düşünüp dururken pat diye iki kez yuvarlanıp sert *toprağı öptü.*” (Aksoy, 2014, s. 80)

Uyku basmak (bastırmak): Çok uykusu gelmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2044)

“Okul kapısına yaklaşınca bir *uykudur bastırıyordu* küçük kızı.” (Aksoy, 2014, s. 39)

Uykuya dalmak: Uyumaya başlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2044)

“Belki mavi kuşu görürüm diye penceresinden bakarken *uykuya daldı.*” (Aksoy, 2014, s. 42)

(Birinin) üstüne atmak: Bir suçu birine yüklemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2063)

“Daha da kötüsü suçunu arkadaşının *üstüne atmaya* çalıştı.” (Aksoy, 2014, s. 48)

Yabana atmak: Önem vermemek, önemsiz görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2101)

“Bu arada bazı dalgın annelerin yanlışlıkla koyduğu eşyaları da *yabana atmamalı.*” (Aksoy, 2014, s. 21)

Yaka paça etmek (götürmek): Hiçbir itiraz dinlemeden ve zorla, apar topar götürmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2110)

“Sonunda yarım ayın içini peynir, yumurta ile tıka basa doldurup onu *yaka paça* kendisi gibi giyinmiş bir yığın çocuğun bağıştığı kocaman bir odaya tıktılar.” (Aksoy, 2014, s. 37)

Yanıt vermek: Yanıtlamak, cevaplamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2124)

“Onlara gül fidanlarının arasından sessizce çıkıveren kedi *yanıt verdi.*” (Aksoy, 2014, s. 18)

Yol göstermek: Kılavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Kuş alçaktan ve yavaş yavaş uçarak yirmi çocuğa *yol gösterdi.*” (Aksoy, 2014, s. 16)

Yüreği pır pır etmek (yüreği oynamak): Ansızın heyecanlanmak veya korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2209)

“İlgın uçurtmasına baktı. *Yüreği pır pır eder* gibiydi Gökkuşağı’nın.” (Aksoy, 2014, s. 66)

Yüzü kızarmak: Utanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2213)

“Ter içinde koşturup dururken oyuncuların oynamadığını, ortalığın sessizleştiğini sezdi birden. *Yüzü* pancar gibi *kızarmıştı.*” (Aksoy, 2014, s. 64)

Yüzünü buruşturmak: Yüzüne öfke ve hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2214)

“*Yüzünü buruşturup*, ‘Bakması çok zor.’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 30)

“ ‘Daha nasıl ilgilenecekmişiz!’ dedi *yüzünü buruşturup.*” (Aksoy, 2014, s. 49)

4.1.1.2. Küçük Prenses ve Kardelen Öyküsü

Ağırdan almak(ağır almak): Bir işte yavaş davranmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 31)

“İbo *ağırdan alarak* paketi açtı.” (Aksoy, 2000, s. 17)

Ağız açık (bir karış açık) kalmak: Çok şaşırarak, şaşakalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 40)

“Kargaları duyunca *ağız bir karış açık kaldı.*” (Aksoy, 2000, s. 61)

Ağız kulaklarına varmak: Çok sevinmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 35)

“Kocaman *ağız kulaklarına kadar yayıldı.*” (Aksoy, 2000, s. 60)

Akil etmek: Herhangi bir önlem veya çareyi zamanında düşünmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 49)

“Hey bakın! İbo bana iki armağan getirmiş. Hanginiz bunu *akıl edebildi* ha!” (Aksoy, 2000, s. 15)

“Bizimkiler böyle incelikleri *akıl edemez.*” (Aksoy, 2000, s. 17)

Canı çıkmak: 1) Çok yorulmak veya çok zorluk çekmek. 2) Ölmek. 3) Çok yıpranmak. 4) Zarar etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“Yoruldukça dayandı süpürgeye. *Canı çıktı* süpürgenin.” (Aksoy, 2000, s. 9)

Canı sıkılmak: 1) İçi sıkılmak, yapacak bir işi olmamaktan tedirginlik duymak. 2) Öfkelenmek. 3) Üzülmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Masal cadısının *canı sıkılıyordu.* Ormandaki kulübesinde tek başına otururdu.” (Aksoy, 2000, s. 9)

Canı yanmak: 1) Çok acı duymak. 2) Acı bir deneme geçirmek. 3) Bir işte zarar görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Işık bu soruyu sormak zorundaydı. Çünkü ne zaman elini mandoline sürse *canı yanıyordu.*” (Aksoy, 2000, s. 40)

Çığlık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“*Çığlık atarak* koştu Işık.” (Aksoy, 2000, s. 39)

Dili damağına yapışmak (dili damağı kurumak): Susuzluktan ağız kurumak, çok susamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 527)

“ ‘Masal anlatmaktan .’ diye söylendi.” (Aksoy, 2000, s. 43)

Dolup taşmak: 1) Gereğinden çok olmak, gereğinden çok kaplamak. 2) Çok kalabalık olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 557)

“Sarayın bahçesi, dağlar, ovalar sümbül, lale, zambak ve papatya ile *dolup taşı.*” (Aksoy, 2000, s. 57)

Elden ele dolaşmak (gezmek): İyi nitelikleri dolayısıyla çok ilgi görmek, çok beğenilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 622)

“İbo sesini çıkarmadı. Defter *elden ele gezdi.*” (Aksoy, 2000, s. 17)

Eski köye yeni âdet getirmek: Alışılmamış, yadırganan bir yeniliği yapmaya kalkışmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 651)

“Bu da nesi! *Eski köye yeni adet mi geliyor?*” (Aksoy, 2000, s. 49)

Evlere şenlik: Beğenilmeyen, olumsuz karşılanan bir durum, bir davranış karşısında söylenen bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 665)

“Bir de altın tutkusu vardı bu Dev’in, *evlere şenlik.*” (Aksoy, 2000, s. 60)

Göze çarpmak: Dikkati üzerine çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Siyah, kocaman bir ‘Akıllı Anka Kuşu’ yazısı ilk bakışta *göze çarpıyordu.*” (Aksoy, 2000, s. 11)

Göz kulak olmak: 1) Görme, işitme yoluyla bilgi edinmeye çalışmak. 2) Gözetmek, korumak, bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 787)

“Deniz kabaracak. Küçük balıklara *göz kulak olun.*” (Aksoy, 2000, s. 21)

Gözleri dolmak (dolu dolu olmak): Ağlayacak kadar duygulanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Işık’ın *gözleri doldu.* Daha çok üzülün diye onu yatağına yolladılar.” (Aksoy, 2000, s. 31)

Gözleri parlamak (parıldamak): Gözlerinde sevinç ve istek belirlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“ ‘Duvarları pastadan bir ev ister misiniz?’ Çocukların *gözleri parladı.*” (Aksoy, 2000, s. 14)

“Çıpa’yı görünce Dev’in *gözleri parladı.*” (Aksoy, 2000, s. 71)

Gülmekten kırılmak (katılmak, yarılmak): Aşırı derecede gülmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 806)

“Tam o sırada rüzgâr esti. Dev’in peruğunu uçurdu. Günişıkları *gülmekten kırıldılar.*” (Aksoy, 2000, s. 61)

Haber vermek: 1) Bildirmek, haber ulaştırmak. 2) Bir durumun, bir olayın belirtisi olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 823)

“Yarın benim tutulacağımı çocuklara *haber ver.*” (Aksoy, 2000, s. 27)

Haddini bildirmek: Sert bir karşılıkla uslandırmak, yola getirmek, cezalandırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 826)

“Ben şimdi gidip o hain yaratığa *haddini bildiririm*.” (Aksoy, 2000, s. 69)

İç çekmek: Üzüntüyle derinden soluk almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Altın saçlı küçük kız *içini çekti*. ‘Ne güzel.’ diye mırıldandı.” (Aksoy, 2000, s. 25)

“Küçük prenses *içini çekti*: ‘Keşke bir kar tanesi olsaydım.’” (Aksoy, 2000, s. 53)

İçi içine sığmamak: Telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Ah! Bir mandolini olsa... *İçi içine sığmıyordu* Işık’ın.” (Aksoy, 2000, s. 35)

İştahı kapanmak (kesilmek): Yemek isteği yok olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1000)

“Dev gümişliklerini elinden kaçırdınca çok kızdı. *İştahı kaçtı* obur yaratığım.” (Aksoy, 2000, s. 63)

Kafası işlemek (çalışmak): Aklı, zekâsı yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Aç kalırsan *kafan çalışmaz*. Devden daha çok korkarsın.” (Aksoy, 2000, s. 63)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Zavallı kızın bu dil sorunu yüzünden *kafası iyice karıştı*.” (Aksoy, 2000, s. 40)

Kafa tutmak: Boyun eğmemek, karşı gelmek, diklenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Çocuklarını iyi terbiye edememiş. Belki de bana *kafa tutuyor*.” (Aksoy, 2000, s. 65)

Kapı kapı dolaşmak (gezmek): 1) Ev ev gezmek. 2) Bir yerlere sürekli girip çıkmak. 3) İş aramak için her yere başvurmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1068)

“Duyduğuma göre senin yaşlı bilgin *kapı kapı dolaşıyormuş*.” (Aksoy, 2000, s. 55)

Keçileri kaçırmak: Delirmek veya bunalım içinde bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1125)

“ ‘*Keçileri mi kaçırdın* sen kızım? Mandolini yere öyle attın ki, düğmesi eteğine takıldı.’ “ (Aksoy, 2000, s. 39)

Kellesini uçurmak: Kafasını keserek koparmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1131)

“Kimsin sen? Çık ortaya da *kelleni uçurayım*.” (Aksoy, 2000, s. 64)

Keyfi gelmek: Neşelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1149)

“Gül’ün odasına girince *keyfi yerine geldi*.” (Aksoy, 2000, s. 37)

Kısmeti ayağına (kadar) gelmek: Beklenmeyen bir nedenle kazançlı bir durumla karşılaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1167)

“*Kısmetim ayağıma geldi. Şu pembe, güzel oğlanı günışıklarıyla birlikte yutabilirim.*”

(Aksoy, 2000, s. 73)

Kulaklarına inanmamak: Hiç umulmayan, hiç beklenmeyen bir şeyin duyulması karşısında şaşırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1249)

“*Işık kulaklarına inanamıyordu. Gül ne güzel çalıyordu.*” (Aksoy, 2000, s. 37)

Küçük dilini yutmak: Şaşırarak, donakalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1277)

“*Çıpa şaşkınlıktan nerdeyse küçük dilini yutacaktı.*” (Aksoy, 2000, s. 73)

Omuz silmek: Aldırmamak, önem vermemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1501)

“*Önce sevindi küçük kız. Sonra omzunu silkti.*” (Aksoy, 2000, s. 28)

Önünü kesmek: Yolunu kesmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1542)

“*Bulutlar Güneş’in önünü kestiler. ‘Yapma Güneş. Etme Güneş. Sen oraya gidersen yer yerinden oynar.’*” (Aksoy, 2000, s. 69)

Sararıp solmak: 1) Giderek daha çok solmak. 2) *mec.* Sağlığı bozulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1702)

“*Yavaş yavaş sararıp soldu. Sonunda yatağa düştü.*” (Aksoy, 2000, s. 55)

Surat asmak: Kaşlarını çatıp yüzüne küskün veya dargın bir anlam vermek, somurtmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1821)

“*‘Hiç de bile.’ dedi Gül. Suratını astı.*” (Aksoy, 2000, s. 37)

Tatlı canından olmak(candan olmak, candan geçmek): Ölmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“*Çabuk aynayı altına çevir. Yoksa canından olursun.*” (Aksoy, 2000, s. 64)

Yardıma koşmak: Güç duruma düşene istekle yardım etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2134)

“*Küçülünce ateş böcekleri, sokak fenerleri yardıma koştular.*” (Aksoy, 2000, s. 29)

Yatağa (yatalara) düşmek: Yataktan kalkamayacak kadar hasta olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2145)

“*Yavaş yavaş sararıp soldu. Sonunda yatağa düştü.*” (Aksoy, 2000, s. 55)

Yüreği ağzına gelmek: Birdenbire çok korkmak, aşırı korku veya sevinçten fazlasıyla heyecanlanmak, endişelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2208)

“*Işık’ın korkudan yüreği ağzına geldi.*” (Aksoy, 2000, s. 41)

Yüzünü buruşturmak (ekşitmek): Yüzüne öfke ve hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2214)

“Ne çantasında ‘pek zayıf’ yazılı bir ödev kâğıdı, ne de kâğıdı görünce *yiüzünü buruşturacak* bir annesi vardı.” (Aksoy, 2000, s. 31)

4.1.1.3. Akıllı Anka Öyküsü

Akıl almamak: İnanılacak gibi olmamak, akla uygun gelmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 49)

“Hani gerçekten de yaşadıkları, yaptıkları *akıl almaz* şeylerdi.” (Aksoy, 2005, s. 79)

Aklı bir (beş) karış yukarıda (havada) olmak: Değişik sebeplerden dolayı dengeli düşünemez durumda olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“Sanki Peter o kadar kasılmasa, ortalıkta öyle dolaşmasa olmazdı. *Kafası bir karış havadaydı.*” (Aksoy, 2005, s. 34)

Aklı kalmak: Beğendiği bir şeyi düşünmekten kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“Kilitli bir oda dışında her yeri dolaştılar. *Akılları* kilitli odada *kalmıştı.*” (Aksoy, 2005, s. 26)

Aklına gelmek: Hatırlamak, anımsamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 51)

“Böyle der demez *aklına yumurtalar geldi.*” (Aksoy, 2005, s. 18)

Ateş saçmak: Çok kızmak, çok öfkelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 141)

“Az önce babasının İbo’ya hoşgörüyü bakan gözleri *ateşler saçıyordu.*” (Aksoy, 2005, s. 57)

Bin pişman olmak: Çok pişman olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 273)

“Anna’nın adını kuşu korumak için ortaya atmıştı. Ama az sonra söylediğine *bin pişman oldu.*” (Aksoy, 2005, s. 55)

Burun kıvrırmak: Önem vermemek, küçümsemek, beğenmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 329)

“‘Hıh! Saçma sapan karşılaştırmalar bunlar.’ diye *burun kıvrırdı* kuş.” (Aksoy, 2005, s. 59)

Canı sıkılmak: İçi sıkılmak, yapacak bir işi olmamaktan tedirginlik duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“İbo’nun *canı sıkındı.* Hiçbirini okumadı.” (Aksoy, 2005, s. 18)

Çıglık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“Kuyruksuz tavşan Peter, bu kez *çığlık atıp* kaçmaya başladı.” (Aksoy, 2005, s. 29)

Dalıp gitmek: Bir düşünce veya hayal ile bulunduğu ortamdan uzaklaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 467)

“ ‘İyi, iyi...’ dedi genç kadın hafif bir sesle. İri, kara gözleri *daldı gitti.*” (Aksoy, 2005, s. 7)

Eline (elinize veya ellerinize) sağlık: El emeği ile güzel bir şey yapana söylenen iyi dilek sözü. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 619)

“ Bu çorbayı çok severdin. *Eline sağlık* yok mu?” (Aksoy, 2005, s. 54)

Göbek atmak: Karnını hareket ettirerek oynamak, çok sevinmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 769)

“Bir süre konuşmadan *göbek atıp* dans etti.” (Aksoy, 2005, s. 47)

Gövdeye indirmek: Oburca yemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 786)

“Güzelim pastaları, çörekleri ötekilerle birlikte *gövdeye indirdi.*” (Aksoy, 2005, s. 19)

Gözleri parlamak (parıldamak): Gözlerinde sevinç ve istek belirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“ Peter, eli kolu paketlerle dolu İbo’yu görünce çok sevindi. Süzgün, kahverengi *gözleri parladı.*” (Aksoy, 2005, s. 15)

“İbo bir an duraladı. Sonra *gözleri ışıldadı.* Ağzı keyifle yayıldı.” (Aksoy, 2005, s. 74)

Gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Kapaktaki o tuhaf kuş, mavi *gözlerini İbo’ya dikmiş,* ‘Beni al.’ Diyordu sanki.” (Aksoy, 2005, s. 11)

“Sıcacık, yeşil *gözlerini İbo’ya dikip* bekledi.” (Aksoy, 2005, s. 62)

Hayale(düşlere) dalmak: Dış dünyadan uzaklaşarak gerçekleşmesi istenilen şeyleri veya hatıraları düşünmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 864)

“ Mercimek çorbasının kokusu, oyun havası ve hızlı ritim birleşti. İbo keyifle yere uzanıp *düşlere daldı.*” (Aksoy, 2005, s. 43)

Hayran olmak (kalmak): Çok beğenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 868)

“Edirne’yi gördüm. Mimar Sinan’ın yaptığı camilere *hayran kaldım.*” (Aksoy, 2005, s. 84)

Hoşuna gitmek: Beğenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 900)

“Mısırlı bir arkadaşım bir masal anlatmıştı. Sanırım *hoşuna gidecektir.*” (Aksoy, 2005, s. 40)

İçi içine sığmamak: Telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“İçi içine sığmıyordu İbo’nun. Bir an önce resim yapmaya başlamalıydı.” (Aksoy, 2005, s. 44)

İçine daralma gelmek(içine baygınlıklar çökmek): Sıkıntı, fenalık basmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“İbo yeniden anımsadı yumurtaları. *İçi daraldı.*” (Aksoy, 2005, s. 19)

İki arada bir derede (kalmak): Sıkışık, zor şartlar altında (kalmak). (Türkçe Sözlük, 2005, s. 946)

“Halin yaman! *İki arada bir deredesin.* Ne büyük ne küçüksün.” (Aksoy, 2005, s. 72)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“ ‘Olur.’ dedi İbo şaşkın şaşkın. *Kafası karışmıştı.*” (Aksoy, 2005, s. 65)

Karar vermek: Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1080)

“Ne giyeceğine *karar ver* artık.” (Aksoy, 2005, s. 7)

Keçileri kaçırmak: Delirmek veya bunalım içinde bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1125)

“Akıllı Anka’nın işi olmasın? Böyle şeyler düşündüğüne göre hafiften *keçileri kaçıırıyordu* galiba.” (Aksoy, 2005, s. 25)

Kıyamet kopmak: 1) Kıyamet günü gelmek. 2) *mec.* Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1172)

“Anne babası öğrenirlerse *kıyamet kopardı.*” (Aksoy, 2005, s. 53)

Kızılca kıyamet kopmak: Kavga, gürültü olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1177)

“Bu sözler üzerine *kızılca kıyametler koptu.* Annesiyle babası Bitirim’in ağzına biber süreceklerini söylediler.” (Aksoy, 2005, s. 57)

Küplere binmek: Çok öfkelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1284)

“Düşesi bekletmemeliyim. Yoksa *küplere biner.*” (Aksoy, 2005, s. 29)

Morali bozulmak: Ruhsal yönden direnme gücünü yitirmek, içine korku düşmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1407)

“Aynaya bakınca *morali bozuldu.*” (Aksoy, 2005, s. 8)

Ok yaydan (yayından) çıkmak: Geri dönülemeyecek bir iş yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1492)

“ İbo söze yeniden karışmasın diye kızın ayağını tekmeleyip öfkeyle bağırdı: ‘Güzel ama biraz yaşlı.’ Nasıl olsa *ok yaydan çıktı* bir kez. ‘Bana bak!’ dedi annesi. ‘Bir yabancıyla evlenirsen sütümü haram ederim.’” (Aksoy, 2005, s. 55)

Omuz silmek: Aldırmamak, önem vermemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1501)

“ ‘Ne haber ufaklık!’ dedi Reşat. İbo *omuz silkip* yürüdü.” (Aksoy, 2005, s. 42)

Öne düşmek: Önden yürümek, kılavuzluk etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1541)

“Yine de *öne düşüp* onlara evi gösterdi.” (Aksoy, 2005, s. 26)

Sesini çıkarmamak: Bir şey üzerindeki düşüncesini söylememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1739)

“İbo *sesini çıkarmadı*. Defter elden ele gezdi.” (Aksoy, 2005, s. 17)

Sürpriz yapmak: Birini, beklenmedik, şaşırtan, sevindiren veya üzen bir olayla karşılaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1832)

“Peter ve arkadaşları sınıfa bir *sürpriz yapmışlardı*.” (Aksoy, 2005, s. 33)

Ter boşanmak: Çok terlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1956)

“Vakit yaklaşıyordu. İbo’dan da *ter boşanıyordu*.” (Aksoy, 2005, s. 20)

(birinin) üstüne varmak (gitmek): Bir şey yapmasını baskı yaparak istemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2063)

“*Üstüme varmasan* olmaz mı? Zaten Anka olmak yeterince kötü.” (Aksoy, 2005, s. 59)

Yardıma koşmak: Güç duruma düşene istekle yardım etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2134)

“Küçük kız hemen *yardıma koştu*.” (Aksoy, 2005, s. 9)

Yüreği rahatlamak: Üzüntü ve kaygısı azalmak, kalmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2209)

“Kız hemen canlanıp odayı toplarken, İbo *gönül rahatlığıyla* evden fırladı.” (Aksoy, 2005, s. 9)

Yüzü gülmek: Sevinci yüzünden belli olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2213)

“Neyse ki sonunda *yüzü güldü*.” (Aksoy, 2005, s. 8)

Ziyaret etmek: Birini görmeye gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2240)

“Bu yaz İngiltere’ye gidince onu *ziyaret ettik*.” (Aksoy, 2005, s. 26)

4.1.1.4. Nun Gelince Öyküsü

Ağız açık kalmak: Şaşırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 40)

“Birden şaşkınlıktan *ağzı açık kalmıştı.*” (Aksoy, 2002, s. 35)

Avaz avaz bağırma: Var gücüyle bağırma. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 149)

“Ve sonunda öğretmen *avaz avaz bağırırdı.*” (Aksoy, 2002, s. 50)

Ayakları geri geri gitmek: Bir yere gönülsüz, istemeye istemeye gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 153)

“Nedense *ayakları geri geri giderdi* küçük kızın.” (Aksoy, 2002, s. 40)

Baş edememek: 1) Gücü yetmemek. 2) Engel olamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 209)

“ ‘Seninle *baş edilmez.*’ dedi. Böylece Cansu ile annesi üst kata çıktılar.” (Aksoy, 2002, s. 9)

“Cansu ile baş edemediğini, annesini okula çağıracağını söyledi.” (Aksoy, 2002, s. 50)

Baş etmek: Gücü yetmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 209)

“Cansu onlarla nasıl *baş edeceğini* bilemiyordu.” (Aksoy, 2002, s. 8)

Baştan çıkarmak: Kötü yola sürüklemek, doğru yoldan saptırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 221)

“ Para kazanmak için oyun bile oynanmaz. Para insanı *baştan çıkarır.*” (Aksoy, 2002, s. 77)

Canı yanmak: Çok acı duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Bu arada *canı yanan* yer değildi tabi. Cansu’nun tabanıydı.” (Aksoy, 2002, s. 6)

Çığlık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırma. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“ ‘Ayyy!’ diye küçük bir *çığlık attı* Cansu.” (Aksoy, 2002, s. 30)

“Tam o sırada okulu karşısında görünce de *çığlık atıp* sevinçle bağırırdı.” (Aksoy, 2002, s. 39)

Dalıp gitmek: Bir düşünce veya hayal ile bulunduğu ortamdan uzaklaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 467)

“Cansu ise *dalıp gitmişti...* Gözünün önünden mücevherler geçiyordu.” (Aksoy, 2002, s. 67)

Ders vermek: 1) Öğretmek, yetiştirmek. 2) Azarlamak, sert davranmak, sert bir karşılıkla yola getirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 507)

“Funda’ya iyi bir *ders vermeli.* Zengin olduğu için kendini üstün sanıyor.” (Aksoy, 2002, s. 68)

Dik dik bakmak: Çok sert bir biçimde, sert sert, öfkeli öfkeli bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 522)

“Cansu; kirpi saçlı, yerden bitme oğlana *dik dik baktı.*” (Aksoy, 2002, s. 41)

Dört gözle beklemek (bakmak); Çok isteyerek veya özleyerek beklemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 569)

“Üstelik komşuların onu ve anahtarı *dört gözle beklediğini*, küçük oğlanın anahtardan söz ettiğini düşünmedi bile.” (Aksoy, 2002, s. 41)

Gözden kaybolmak: Ortadan çekilmek veya görünmez olmak, kaybolmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Nun, minik kanatlarını açıp pırr diye *gözden kayboldu.*” (Aksoy, 2002, s. 34)

Göz göze gelmek: Her iki tarafın bakışları karşılaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 795)

“Tam o sırada küçük bir oğlan *ilişti gözüne. Göz göze geldiler.*” (Aksoy, 2002, s. 15)

Göz gözü görmemek: Yoğun sis, duman, toz vb. sebeplerle hiçbir şey görülememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 787)

“Dumandan *göz gözü görmüyordu.*” (Aksoy, 2002, s. 35)

Gözleri dolmak (dolu dolu olmak): Ağlayacak kadar duygulanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Cansu’nun *gözleri doldu. Gözyaşları yanaklarından yuvarlandı.*” (Aksoy, 2002, s. 17)

Gözleri parlamak (parıldamak): Gözlerinde sevinç ve istek belirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Cansu ne diyeceğini bilemedi. Sonra birden *gözleri parladı.*” (Aksoy, 2002, s. 64)

Gözleri yaşarmak: 1) Gözleri sulanmak. 2) *mec.* Duygulanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Evini, annesini düşününce *gözleri yaşardı.*” (Aksoy, 2002, s. 27)

Göz (gözünün) ucuyla bakmak: Fark ettirmeden gözlemek, belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 796)

“Sol kaşını kaldırıp *göz ucuyla Cansu’ya baktı.*” (Aksoy, 2002, s. 6)

Gözüne çarpmak: Görünür olmak, dikkati çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“İlk bakışta *gözüne çarpan*, o minicik bebek oldu.” (Aksoy, 2002, s. 29)

Gözüne ilişmek: Birdenbire görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Tam o sırada küçük bir oğlan *ilişti gözüne.*” (Aksoy, 2002, s. 15)

Gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“İri, ışıltılı *gözlerini annesine dikti.*” (Aksoy, 2002, s. 9)

“Nasıl olacak, katır kutur yedim işte! Ohhh! Canıma değsin.’ diye oğlanın şaşkın annesine *dikti gözlerini* küçük kız.” (Aksoy, 2002, s. 41)

Havasını almak: Birinin eli boş çıkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 859)

“Götüreceğim yerde yalan söylemek de yasak. Bir yalanını yakalarsa *hava alırsın.*” (Aksoy, 2002, s. 18)

İçeriye dalmak: 1) Kapalı bir yere hızlıca girmek. 2) Bir yere izinsiz girmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 930)

“Sonra Tavgav’daki evlilik okulunu, ana baba okulunu anlatırken birden annesi *içeri dalıverdi.*” (Aksoy, 2002, s. 47)

İç geçirmek: Derin soluk alarak üzüntüsünü belli etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Küçük kız derin derin *iç geçirdi.* Neredeyse ağlayacaktı.” (Aksoy, 2002, s. 16)

“Bilgisayarımı, kaç mayosu olduğunu, yeni oyuncaklarını, babasının yeni spor arabasını anlatırken Cansu *iç geçirdi.*” (Aksoy, 2002, s. 58)

İç geçmek: İstmeden kısa bir süre uyuyuvermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Cansu’nun *iç geçmiş,* gözü kapanmıştı bile.” (Aksoy, 2002, s. 47)

İç hop etmek: Birdenbire heyecanlanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Cansu’nun *iç hop etti* birden. Dokunma denen her şeye dokundu, elledi.” (Aksoy, 2002, s. 10)

İç rahat etmek: Kaygı duyulacak bir konu bulunmadığını öğrenerek ferahlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Üstelik ödevler bittiği için *iç rahatı.*” (Aksoy, 2002, s. 55)

Kafası işlemek (çalışmak): Akli, zekâsı yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Dumçuk’un *kafası* da tuhaf bir şekilde *işlemeye* başladı.” (Aksoy, 2002, s. 75)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Gerçekten *kafası karışmış.* Baksana kendi kendine konuşuyor.” (Aksoy, 2002, s. 66)

Kapıda kalmak: İçeri girememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1068)

“Ayrıca bahçeye ineyim deme. *Kapıda kalırım.*” (Aksoy, 2002, s. 11)

“Ne annesinin onu çok merak ettiği aklına geldi ne de *kapıda kaldığı.*” (Aksoy, 2002, s. 41)

Kara kara düşünmek: Çok üzüntülü olmak, düşünceye dalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1074)

“ben şimdi onu aramaya gidiyorum. Sen de otur, *kara kara düşün.*” (Aksoy, 2002, s. 72)

Karın doyurmak: 1) Geçinmek. 2) Yararı olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1087)

“Annesi, ‘Hayalcinin sonu böyle olur. Düş kurmak *karın doyurmaz.*’ diyordu.” (Aksoy, 2002, s. 37)

Kaşı (kaşları) çatılmak: Öfkelenmek, kızmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1100)

“*Kaşları çatıldı.* Ardından Cansu’nun çantası ikide bir yere düştü.” (Aksoy, 2002, s. 50)

(Bir yerden) kendini dar atmak: Güçlülük ve ivedi olarak bir yere sığınmak, kaçmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 473)

“Dumçuk dışarıya kendini *dar atmış*, yokuş aşağı koşmaya başlamıştı.” (Aksoy, 2002, s. 35)

Kuyruğa girmek: Ayakta arka arkaya durulan diziyeye girmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1274)

“Çocuklar bu kez masanın önünde *kuyruğa girmişlerdi.*” (Aksoy, 2002, s. 25)

Omuz silmek: Aldırmamak, önem vermemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1501)

“ ‘Bize okulda hiç bunları öğretmediler. Ne yapayım yani!’ Cansu, *omuz silkip* yürüdü.” (Aksoy, 2002, s. 39)

“ ‘Bana ne!’ dedi oğlan. *Omuz silkti.*” (Aksoy, 2002, s. 64)

Ödü kopmak (patlamak): Çok korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1529)

“Sonra büyük bir gümbürtü duyuldu. Cansu’nun *ödü koptu.*” (Aksoy, 2002, s. 24)

Peşine takılmak: Ardından gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1600)

“Cansu, sırığı kapıp yürüyen Dumçuk’un *peşine takıldı.*” (Aksoy, 2002, s. 27)

“Dumçuk; gürültü, şamata arkadaşının *peşine takılıp* bir internet kafeye dalıvermişti.” (Aksoy, 2002, s. 34)

Pusuya yatmak: Pusuda beklemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1633)

“Sokak kedileri *pusuya yatmış*, onu gözlüyorlardı.” (Aksoy, 2002, s. 79)

Sarmaş dolaş olmak: 1. Birbirine sarılıp kucaklaşmak. 2. İç içe girmek, karman çorman olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1707)

“İşte böyle *sarmaş dolaş* annesi onu çok sevdiğini söylerken... O da nesi!” (Aksoy, 2002, s. 43)

Sırt sırta vermek: İş birliği yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1760)

“Parkın bankları bile *sırt sırta vermiş*, kucaklarına insanlar oturtmuştu.” (Aksoy, 2002, s. 15)

Suratı asılmak(surat asmak): Kaşlarını çatıp yüzüne küskün veya dargın bir anlam vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1821)

“Dudağı sarkmış, *suratı asılmıştı.*” (Aksoy, 2002, s. 38)

(bir şeye) yüzü olmamak: 1. O şeye dayanamamak. 2. Cüret ve cesareti olmamak; 3. Utanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2213)

“Halimi görüyorsun. H:D:D’ye gitmeye *yüzüm yok.*” (Aksoy, 2002, s. 80)

4.1.1.5. Güvercin'in Saati Öyküsü

Aç kalmak: Karnını doyuramamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 10)

“ ‘Ne *aç kalması!*’ diye bağırdı annesi. ‘Ben yedikçe sen tombullaştın.’ ” (Aksoy, 2003, s. 6)

Adam etmek: Eğitmek, yetiştirmek, topluma yararlı duruma getirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 19)

“Benim öğretmenim disiplinliymiş. Beni o *adam edermiş.*” (Aksoy, 2003, s. 49)

Ağzı kulaklarına varmak: Çok sevinmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 35)

“Saat kız tıklar da tıklar işliyor. *Ağzı kulaklarında* gülüyor.” (Aksoy, 2003, s. 115)

Akıl etmek: Herhangi bir önlem veya çareyi zamanında düşünmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 49)

“Bunları da deden mi öğretti? Haa? Yoksa sen *akıl edemezdin.*” (Aksoy, 2003, s. 14)

Aklını kullanmak: İyice düşünüp taşınarak hareket etmek. (Türkçe Sözlük, 2005)

“Sen *aklını kullan*, sorular sor. Gerisine karışma.” (Aksoy, 2003, s. 18)

Aklı fikri bir şeyde olmak: Düşüncesini bir konuda yoğunlaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“Güvercin’in *aklı fikri* Yavuz’daydı.” (Aksoy, 2003, s. 78)

Akıl vermek: Akıl öğretmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“Sınıftakilere *akıl vermekten* ben de akıl kalmadı.” (Aksoy, 2003, s. 98)

Altına etmek (kaçırmak): Yatağına veya donuna işemek. 2) Çok korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 82)

“O gün *altıma kaçırırım* biliyor musun! Aklıma ne zaman cin gelse, tuvaletim geliyor.” (Aksoy, 2003, s. 70)

Başına iş açmak: Uğraştırıcı ve üzücü bir işin çıkmasına yol açmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 211)

“ ‘Oğlum, baban rahat durmuyor.’ dedi babaanne. ‘Başımıza iş açıyor.’ ” (Aksoy, 2003, s. 72)

Beli bükülmek: Yaşlılık yüzünden güçsüz kalmak, bir iş yapamayacak duruma düşmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 235)

“*Beli bükülmüş*, yaşlı sarsak biriydi sanki.” (Aksoy, 2003, s. 25)

Borç almak: Daha sonra ödemek üzere birinden para veya bir şey almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 298)

“*Borç almışlardı*. Onu istedim. Suç mu?” (Aksoy, 2003, s. 93)

Boyunu aşmak: Kişinin gücünün, yeteneğinin, yetkisinin üstünde olmak. (Türkçe Sözlük, 2005)

“Sorular, düşler, kanatlanıp uçuyorlar. Bazıları havada asılı kalıyor. Asıl suçlu kim? Soru çocukların *boyunu çok aşıyor*.” (Aksoy, 2003, s. 113)

Burnu sürtülmek: Sıkıntı çektikten sonra daha önce beğenmediği bir durumu kabul etmek, gururundan vazgeçmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 329)

“Hem burada *burnum sürtülürmüştü*. Babam öyle dedi.” (Aksoy, 2003, s. 62)

Can atmak: Şiddetle arzu etmek, çok istemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 344)

“Oyunu planlarken Güvercin’in içi içine sığmıyor. Hemen uygulamak için *can atıyor*.” (Aksoy, 2003, s. 100)

Canı çıkmak: Çok yorulmak veya çok zorluk çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“Size eşlik etmek için bahane uydurmaktan *canım çıkıyor*.” (Aksoy, 2003, s. 70)

Canını sıkmak: Sözlerle veya davranışlarla kişinin neşesini kaçırmak, huzurunu bozmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 347)

“Cini anımsatan saatten söz edilmesi *canını sıkıyordu*.” (Aksoy, 2003, s. 92)

Ceza vermek: Cezalandırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 363)

“Dün de bana *ceza verdiler*. Çizgi film yok dediler.” (Aksoy, 2003, s. 31)

Çıglık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“Böyle *çıglık atıp* el çırpardı güvercin. Büyükbabanın da gözleri ışıldardı.” (Aksoy, 2003, s. 9)

Çıtı çıkmamak: Hiç konuşmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 430)

“Koluna taktı. *Çıtı çıkmayan* sevgili saatine gözlerini dikti.” (Aksoy, 2003, s. 107)

“Çıt çıkmıyordu. Saki yalnız başımaydı Güvercin.” (Aksoy, 2003, s. 111)

Çileden çıkarmak: Çok kızdırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 436)

“Yavuz’un sululukları, laf çakıştırmaları Güvercin’i *çileden çıkarıyor*.” (Aksoy, 2003, s. 99)

Ders almak: Bir konu üzerinde bir öğrenci yetkili bir kimseden bilgi edinmek. Bir olaydan deneyim kazanmak, ibret almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 507)

“Masallar eğlendirmek için, çocuklar ondan *ders alsınlar* diye yazılır.” (Aksoy, 2003, s. 100)

Dünya varmış: Sıkıntılı bir durumdan kurtulan kimsenin söylediği söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 586)

“Masal anlatır gibi. Ohhh! *Dünya varmış*.” (Aksoy, 2003, s. 100)

Göze almak: Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etme. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Gerekirse dostum için ölümü bile *göze alabilirim*.” (Aksoy, 2003, s. 80)

Gözlerini devirmek: Öfke ile bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“*Gözlerini devirip* dövecekmiş gibi baktı.” (Aksoy, 2003, s. 30)

Göz (gözünün) ucuyla bakmak: Fark ettirmeden gözlemek, belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 796)

“*Göz ucuyla* babaanneyi kollayıp sıkıntıyla, ardındaki kanepenin düğmesini kıvırmaya başladı.” (Aksoy, 2003, s. 37)

Gözünü ayırmamak: Bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Babaanne *gözünü* televizyondan *ayırmadan*, ‘Düğmeyi koparacaksın. Yapma!’ dedi. (Aksoy, 2003, s. 37)

Gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Koluna taktı. Çıtı çıkmayan sevgili saatine *gözlerini dikti*.” (Aksoy, 2003, s. 107)

Hava atmak: Herhangi bir üstünlüğünden dolayı şişinmek, caka yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 858)

“Öyle de seni özel okula yollasınlar. Böyle *hava atacağına*... Ukalalık yapacağına...” (Aksoy, 2003, s. 62)

İcat etmek: İlk kez yeni bir şey yaratmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 925)

“Daha akıllı bir saat *icat eder* ve patent alırsın.” (Aksoy, 2003, s. 92)

İç çekmek: Üzüntüyle derinden soluk almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Derin derin *iç çekip* oturuyordu öylece. Keşke yer yarılrsa da içine girseydi.” (Aksoy, 2003, s. 47)

İçi geçmek: İstmeden kısa bir süre uyuyuvermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Babaanne her öğleden sonra dişlerini çıkarırdı. Onları bir kaba koyar, sonra *içi geçer*, şekerleme yapardı.” (Aksoy, 2003, s. 28)

“Unutulduğu köşesinde akıllı saat, zamanı bekledi durdu. *İçi geçti* uyudu.” (Aksoy, 2003, s. 53)

İçi içine sığmamak: Telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Şimdi *içi içine sığmıyordu* küçük kızın.” (Aksoy, 2003, s. 19)

“Güvercin’in sevinçten *içi içine sığmıyordu*.” (Aksoy, 2003, s. 27)

“Güvercin herkesi kucaklamak istiyor. *İçi içine sığmıyor*.” (Aksoy, 2003, s. 97)

“Oyunu planlarken Güvercin’in *içi içine sığmıyor*. Hemen uygulamak için can atıyor.” (Aksoy, 2003, s. 100)

İçini çekmek: İç çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Güvercin az kalsın her şeyi anlatacaktı. Ama *içini çekip* sustu.” (Aksoy, 2003, s. 76)

Kabına sığmamak: Duygularına engel olamayıp taşkın davranışlarda bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1065)

“Afacan, *kabına sığmayan* o küçük kız nerede?” (Aksoy, 2003, s. 76)

Kaç patlamak?: Ne kadara mal olmak, fiyatı ne olmak? (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1023)

“Kim bilir yeni bir televizyon *kaç patlar?*” (Aksoy, 2003, s. 34)

Kafası durmak: Zihin yorgunluğundan düşünemez olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Güvercin ne desin? *Kafası* gerçekten *durmuştu*.” (Aksoy, 2003, s. 76)

Kafası işlemek (çalışmak): Akli, zekâsı yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“ ‘Sizin *kafanız çalışmıyor* demek.’ Güvercin bunu der demez ortalık birbirine girdi. ” (Aksoy, 2003, s. 23)

“Yavuz, Güvercin’in derslerine yardım etti. Reyhan’ın *kafası çalışsın* diye uğraştı.” (Aksoy, 2003, s. 68)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“O sesi de sen uydurdun Reyhan. *Kafan karışmış* senin.” (Aksoy, 2003, s. 64)

“Sonra ders aralarında konuşulanlar *kafasını karıştırdı*.” (Aksoy, 2003, s. 65)

Kafasını kurcalamak: Zihnini meşgul etmek, düşündürmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1031)

“Yavuz’un çıkardığı o ses *kafasını kurcaladı* durdu.” (Aksoy, 2003, s. 99)

Kafası (kafasına) takılmak: Zihni bir şeyle sürekli olarak uğraşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Alper’ciğim size gelebilir miyim? *Kafama* şu şey *takıldı* da..” (Aksoy, 2003, s. 99)

Kanı kaynamak: Çabucak sevgi duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1056)

“*Kanı kaynadığında*, koşup öğretmeni öpmek neden yanlış?” (Aksoy, 2003, s. 44)

Karar vermek: Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1080)

“Bırak da kafanın çalışıp çalışmadığına biz *karar verelim*.” (Aksoy, 2003, s. 34)

Karşı koymak: Boyun eğmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1093)

“Kim izin veriyor? Neden kimse *karşı koymuyor*?” (Aksoy, 2003, s. 94)

Kolaçan etmek: Çevrede olup biteni anlamak amacıyla dolaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1198)

“ ‘Burada olmaz.’ dedi Reyhan. Kuşkuyla çevresini *kolaçan etti*.” (Aksoy, 2003, s. 57)

Kolu kanadı kırılmak: Bir şey yapamayacak duruma gelmek, çaresiz kalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1197)

“Alper’in yüzüne vurması şart mıydı yani! O an Güvercin’in *kolu kanadı kırılıvermişti*. Yüreği de buz kırıkları gibi.” (Aksoy, 2003, s. 64)

Kulak arkası (ardı) etmek: Dikkate almamak, göz önünde tutmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1248)

“Küçük kız, babaannesinin ‘Hoplamandan başım ağrıdı!’ gümlmelerini *kulak ardı edip* koştı.” (Aksoy, 2003, s. 7)

Küplere binmek: Çok öfkelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1284)

“Hele oğlan dileyen o Hasan *küplere bindi*. Dileğim oldu diye ağacın altında kuzu kestirmiş, herkese anlatmış. Rezil oldu adam.” (Aksoy, 2003, s. 73)

Laf çakmak (dokundurmak): Bir şeyi üstü kapalı ve sitem yollu hatırlatmak, tariz etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 552)

“Yavuz’un sululukları, *laf çakıştırmaları* Güvercin’i çileden çıkarıyor.” (Aksoy, 2003, s. 99)

Ödü kopmak (patlamak): Çok korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1529)

“Mavi gözlü, çıtı pıtı Reyhan, ‘Ay! *Ödüm koptu.*’ diye bağırdı.” (Aksoy, 2003, s. 45)

Pes etmek: Yenilgiyi kabul etmek, pes demek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1599)

“Neyse ki Yavuz *pes edecek* biri değil.” (Aksoy, 2003, s. 65)

Sır tutmak (saklamak): Bir sırrı açığa vurmamak, başkasına söylememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1756)

“Bana bağlı olmalı. *Sır saklamayı* bilmeli.” (Aksoy, 2003, s. 80)

(bir durum birinin) sinirine dokunmak: Hoşuna gitmemek, sinirlendirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1773)

“Yavuz, Güvercin’in *sinirine dokunuyor*. İki de bir dersi bölmesine, ilgisiz bir şey söylemesine, Alper ne derse aksini savunmasına çok kızıyor.” (Aksoy, 2003, s. 98-99)

Şaka yapmak: Şaka niteliğinde bir şey yapmak veya söylemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1843)

“ Ama sadece *şaka yapmak* istemiştım. Korkmasaydı, diğerleri de korkmasaydı.” (Aksoy, 2003, s. 109)

Şekerleme yapmak: Kısa bir süre uyumak, kestirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1857)

“Babanne her öğleden sonra dişlerini çıkarırdı. Onları bir kaba koyar, sonra içi geçer, *şekerleme yapardı.*” (Aksoy, 2003, s. 28)

“Öğretmen beni bir şey için yollayacak diye *ödüm kopuyor.*” (Aksoy, 2003, s. 66)

Tuzak kurmak: Bir şeyi yakalamak için düzenek hazırlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2015)

“O da nesi? Bu *tuzacı* hangi hain *kurdu?*” (Aksoy, 2003, s. 104)

Yer yarılıp içine girmek (geçmek): Çok utanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2168)

“Derin derin iç çekip oturuyordu öylece. Keşke *yer yarılrsa da içine girseydi.*” (Aksoy, 2003, s. 47)

“Ay! Alper’in yüzüne nasıl bakacağım. *Yer yarılrsa da...*” (Aksoy, 2003, s. 112)

Yol vermek: Geçmesine izin vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Bakkala mal getiren kamyonet, geri geri çekilip onlara *yol veriyor.*” (Aksoy, 2003, s. 104)

Yüzüne vurmak (çarpmak): Ayıplayarak kusurunu yüzüne söylemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2214)

“Güvercin bunu zaten hissediyordu. Alper’in bunu *yüzüne vurması* şart mıydı yani?”
(Aksoy, 2003, s. 64)

4.1.1.6. Güneşe Köprü Öyküsü

Ağırına gitmek: Onuruna dokunmak veya gücüne gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 32)

“Bu evde erkek dili hâkim. Doğrusu, bu da *ağırına gidiyor.*” (Aksoy, 2008, s. 51)

Ağzı açık (bir karış açık) kalmak: Çok şaşırarak, şaşakalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 40)

“Babanın şaşkınlıktan, *ağzı bir karış açık kalıyordu.*” (Aksoy, 2008, s. 53-54)

Aklı fikri bir şeyde olmak: Düşüncesini bir konuda yoğunlaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“*Aklı fikri* güneşteydi kadının. Kemiklerinin sızısı belki güneşi görünce kaçır giderdi.”
(Aksoy, 2008, s. 7)

Akıllı etmek: Herhangi bir önlem veya çareyi zamanında düşünmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 49)

“Sonunda aynaya bakmayı *akıl etti* ve çığılığı bastı.” (Aksoy, 2008, s. 28)

Altını üstüne getirmek: Bir şey bulmak için aramadık yer bırakmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 82)

“Pamuk da burnuna sürülen parfüm kokusundan kurtulmak için evin *altını üstüne getirdi.*” (Aksoy, 2008, s. 56)

Ateş püskürmek: Çok öfkeli olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 141)

“Profesör tam o anda geldi. *Ateş püskürüyordu.*” (Aksoy, 2008, s. 27)

Bağırına basmak: 1) Kucaklamak. 2) Biriyle ilgilenerek onu koruyup kayırmak, yetiştirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 178)

“Açık pencereden uçup güneşe doğru yükseldiler. Güneş, hepsini *bağırına bastı.*”
(Aksoy, 2008, s. 23)

Başına gelmek: Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 211)

“Ama elbette Samoş okula gitti ve bakın *başına neler geldi?..*” (Aksoy, 2008, s. 19)

“O olmasaydı, bunların hiçbiri *başına gelmezdi.*” (Aksoy, 2008, s. 21)

Bir elmanın yarısı o, yarısı bu: Birbirlerine çok benzeyen kimseler için kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 276)

“Hep söyleyip dururum ya! *Bir elmanın iki yarısı gibidirler.*” (Aksoy, 2008, s. 71)

Boy ölçüşmek: Yarışmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 304)

“Bir iki kez beton zeminde zıplayıp ağaç dallarıyla *boy ölçüştü.*” (Aksoy, 2008, s. 30)

Burnu Kafdağı’nda (olmak): Çok kibirli (olmak). (Türkçe Sözlük, 2005, s. 329)

“*Burnu Kafdağı’nda,* diyordu Enes. Bizi küçümsüyor oğlum.” (Aksoy, 2008, s. 37)

Canı çekmek: Bir şeyi istemek, istek duymak, arzulamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“Hiç mi *canı çekmiyor?* Kim bilir belki de ailesiyle sorunları vardır?” (Aksoy, 2008, s. 38)

Canı çıkmak: Çok yorulmak veya çok zorluk çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 345)

“Ağzından bir sözcük almak için *canım çıkıyor.*” (Aksoy, 2008, s. 35)

Can kulağıyla dinlemek: Dikkatini vererek dinlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

Ağabeyinin açıklamalarını *can kulağıyla dinledi* küçük kız.” (Aksoy, 2008, s. 67)

Çıglık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“Sonunda aynaya bakmayı akıl etti ve *çıglığı bastı.*” (Aksoy, 2008, s. 28)

Dalga geçmek: Eğlenmek, alay etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 464)

“Ablası *dalgasını geçip* kıkırdadı, ‘Köprücü mü?’ “ (Aksoy, 2008, s. 10)

Dilini tutmak: Sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakınmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 528)

“Çocukların yanında *dilini tutmasını* söyledi.” (Aksoy, 2008, s. 48)

Göz göze gelmek: Her iki tarafın bakışları karşılaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 795)

“Tırmığın ucuna yosunları takmış, Yasemin’e bakıyordu. *Göz göze geldiler.*” (Aksoy, 2008, s. 9)

Gününü görmek: Kötü bir sonla karşılaşmak, cezaya çarptırılmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 809)

“Ayşe gibi onu da oyuna katabilir, sonunda da kediceyi öğretebilirdi, değil mi? O zaman baba da *gününü görürdü.*” (Aksoy, 2008, s. 53)

Hak etmek: Bir emek karşılığı hakkı olan şeyi elde etmek, hak kazanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 829)

“Yaz tatilini onun kadar *hak eden* başka biri yoktu.” (Aksoy, 2008, s. 5)

Hava atmak: Herhangi bir üstünlüğünden dolayı şişinmek, caka yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 858)

“Pazu şişirip *hava atmasına* ne demeli, dedi Cem.” (Aksoy, 2008, s. 37)

Her kafadan bir ses çıkmak: Bir konu üzerinde herkes rastgele konuşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 878)

“Uzun uzun hesaplar yaptılar. *Her kafadan bir ses çıktı.*” (Aksoy, 2008, s. 28)

İş sarpa sarmak: İş, içinden çıkılması zor bir duruma girmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 993)

“Sonuca gelince *işler sarpa sarıyordu.*” (Aksoy, 2008, s. 28)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Benim de *kafam karıştı.* Otur yerine. Kocaman bir hiç vereyim de gör bakalım.” (Aksoy, 2008, s. 25)

“Ya arkadaşı okuldan ayrılmışsa? Işık’ın *kafası bayağı karıştı.*” (Aksoy, 2008, s. 41)

“Aslında *kafası bayağı karıştı.* Parasıyla ne alacağını düşünüp duruyordu.” (Aksoy, 2008, s. 65)

Kafayı üşütmek: Delirmek, çılgınlaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1031)

“Anneeee. Kızın *kafayı üşütmüş.* Kedi gibi miyavlıyor baksana!” (Aksoy, 2008, s. 52)

“Işık, satranç kutusuyla onun *tepesine dikildi.*” (Aksoy, 2008, s. 33)

Mekik dokumak: İki nokta veya durum arasında sürekli gidip gelmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1363)

“Işık; ev, okul ve bahçe arasında *mekik dokuyordu.*” (Aksoy, 2008, s. 37)

Zavallıcık, ikisi arasında *mekik dokuyup* dururdu.” (Aksoy, 2008, s. 59)

Oralı (bile) olmamak: Önemsememek, umursamamak, aldırılmamak, ilgilenmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1507)

“Topu kendisine atmasını bekledi. Oğlan *oralı bile olmadı.*” (Aksoy, 2008, s. 30)

Ödü kopmak (patlamak): Çok korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1529)

“Hasta olmaktan da *ödü pathiyor.*” (Aksoy, 2008, s. 37)

Önüne katmak: Önden yürütüp kendisi ardı sıra gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1542)

“Söylenerek, iki çocuğu *önüne katıp* arabaya yürüdü.” (Aksoy, 2008, s. 68)

Şeytan tüyü olmak: Kendini herkese kolaylıkla sevdirmeye özelliği bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1863)

“Teyzesine göre *şeytan tüyü vardı* Işık’ta. Anne babası da Işıksız bir dünya düşünemezdi.” (Aksoy, 2008, s. 31)

Tepesine dikilmek: Başına dikilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1954)

“Yine ne oldu, dedi ablası. Hemen *tepesine dikilmişti.*” (Aksoy, 2008, s. 9)

Volta atmak: Bir aşağı bir yukarı dolaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2096)

“Kutu gibi balkonda kulağını sarkıtmış, *volta atıyordu* Pamuk.” (Aksoy, 2008, s. 53)

Yeri öpmek: Yere düşmek, yere serilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2168)

“Pamuk, oğlanın pantolonunun paçasına yapıştı. Emre, dengesini kaybedip *yeri öptü.*” (Aksoy, 2008, s. 51)

Yol göstermek: 1) Kılavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek. 2) *meç.* Ne yapılacağını, nasıl davranılacağını öğretmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Ayrıca anne bu sözleriyle, Pamuk’a izleyeceği *yolu göstermişti.*” (Aksoy, 2008, s. 51)

Yüreği (içi) ferahlamak (hafiflemek): Kaygıdan kurtulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2209)

“O anlattıkça Işık’ın *içi hafifliyordu.*” (Aksoy, 2008, s. 42)

4.1.1.7. Şişko Patates Öyküsü

Ağlamayan çocuğa meme vermezler: Hakkını aramasını bilmeyen kimsenin işi görülmez. (Türkçe Sözlük, 2005, s.39)

“İnsan kendi hakkını istemeli. *Ağlamayana meme yok.* İşte böyle...” (Aksoy, 2006, s. 22)

Ağzı açık kalmak: Şaşırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 40)

“Tam o sırada *ağzı açık*, olanları izleyen Çiçek, kızların tepesine dikildi.” (Aksoy, 2006, s. 49)

Boca etmek: Birden çevirip boşaltmak, dökmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 291)

“Çiçek dolu dolu iki kaşık şekeri cezveye *boca etti.*” (Aksoy, 2006, s. 20)

Burnu (bile) kanamamak: 1) Zarar görmemek, yarasız beresiz olmak. 2) Tehlikeli bir durumdan yara bere almadan kurtulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 329)

“Bir ara sınırdaki bir çatışmayı bastırmış, düşmanların kafasını kesmiş, askerlerinin *burnunu bile kanatmadan* zaferle geri dönmüştü.” (Aksoy, 2006, s. 28)

Canın isterse: “Dilediğin gibi olsun, sen bilirsin, bana göre hava hoş”□ anlamında kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“*Canın isterse* eğilip aşağıya bakarsın.” (Aksoy, 2006, s. 7)

Canına değmek: Çok hoşlanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Oh olsun! *Canıma değsin!* Siz beni göremezsiniz ama ben sizi görürüm.” (Aksoy, 2006, s. 7)

Canı yanmak: Çok acı duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Neden vurdun göğsüme! *Canım* öyle bir *yandı* ki...” (Aksoy, 2006, s. 7)

“Silahlar patladı. Çiçek’in *canı yandı.*” (Aksoy, 2006, s. 30)

Canını çıkarmak: Hırpalamak, çok yormak, yıpratmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 347)

“Kan ter içindeydi. Yürüyüş yapmış, hatta arada bir de koşmuştu.

-*Canımı çıkarıyorlar*, dedi.” (Aksoy, 2006, s. 33)

“Çalışmak kolay mı? İnsanın *canını çıkarırlar.*” (Aksoy, 2006, s. 45)

“Annemin *canını çıkarmasınlar.* Kadınlara da aynı parayı versinler.” (Aksoy, 2006, s. 57)

Dalga geçmek: 1) Üzerinde durulması gereken işle ilgilenmeyerek başka şeyler düşünmek veya yapmak. 2) Eğlenmek, alay etmek. 3) Geçici sevgi ilişkisi kurmak, gönül eğlendirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 464)

“Timur elindeki kocaman sandviçi arada bir ısırıp *dalga geçiyordu.*” (Aksoy, 2006, s. 40)

Damarına basmak: Birini, duyarlı olduğu bir konuda kızdırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 469)

“ ‘*Damarına bastın* babamın.’ dedi. ‘Ama haklı değil miyim? Babam çalışınca para almıyor mu?’ ” (Aksoy, 2006, s. 23)

Dudakları büzülme(dudağını bükmek): Ağlayacak olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 574)

“Çiçek’in *dudakları büzüldü.* Neredeyse ağlayacaktı.” (Aksoy, 2006, s. 36)

Dünya kadar: Pek çok. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 586)

“İstanbul’da *dünya kadar* güzel kitap vardı.” (Aksoy, 2006, s. 7)

El bebek gül bebek: Nazlı, şımarık bir biçimde. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 616)

“Ona iyi bak! *El bebek gül bebek* büyüttük onu.” (Aksoy, 2006, s. 28)

Göbek atmak: 1) Karnını hareket ettirerek oynamak. 2) Çok sevinmek: (Türkçe Sözlük, 2005, s. 769)

“Sonra şarkı söyleyip *göbek attılar.*” (Aksoy, 2006, s. 40)

Gözden kaybolmak: Ortadan çekilmek veya görünmez olmak, kaybolmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Çıkardıkları müzik eşliğinde kabuğun içine girip *gözden kayboldular.*” (Aksoy, 2006, s. 56)

Gözlerinin içi gülmek: Çok sevindiği yüzünden, gözlerinden belli olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Çiçek koştu. Soluk soluğa Timur’a yetişti. *Gözleri güldü* oğlanın.” (Aksoy, 2006, s. 52)

(biri ya da bir şey için) gözüm görmesin: Bana görünmesin, yüzünü görmek istemem, anlamında kullanılan bir söz. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Al götür. *Gözüm görmesin.*” (Aksoy, 2006, s. 21)

Gözünden (gözlerinden) yaş (yaşlar) boşanmak: Çok ağlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 303)

“Birden öyle kötü oldu ki Çiçek. *Gözlerinden yaşlar boşandı.*” (Aksoy, 2006, s. 21),

Gözünü ayırmamak: Bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Sakın *gözünü ayırma* üzerinden.” (Aksoy, 2006, s. 10)

Gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“O, pembe, tombul yüzünün içinde parlayan, minicik bir çift kara boncuğa benzeyen *gözlerini tavana dikmişti.*” (Aksoy, 2006, s. 7)

“Çiçek *gözlerini duvara dikip* düş kurdu.” (Aksoy, 2006, s. 10)

“Çiçek *gözlerini suya dikti.*” (Aksoy, 2006, s. 31)

“Üstündeki çizgilere *dikti gözlerini.*” (Aksoy, 2006, s. 56)

Haber vermek: Bildirmek, haber ulaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 823)

“Keseyi kapıp amcasını ziyaret edeceğini annesine *haber vermeye* koştu.” (Aksoy, 2006, s. 16)

İç geçirmek: Derin soluk alarak üzüntüsünü belli etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“’Bilmezler... Bilmezler...’ diye *iç geçirdi* kadın.” (Aksoy, 2006, s. 45)

İçi geçmek: İstmeden kısa bir süre uyuyuvermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Gözleri, elindeki masal kitabına, kim bilir kaçınıcı kez okuduğu satırlara değerken, *içi geçti.*” (Aksoy, 2006, s. 7)

İçi ısınmak: Hoşlanmak, sevmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Nedense *içi birden kıza ısınverdi.*” (Aksoy, 2006, s. 31)

İçi kalkmak (kabarmak): 1) İğrenmek. 2) Taşkın bir ağlama duygusu içinde bulunmak. 3) Duygulanmak, heyecanlanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Alkışlar artınca, Çiçek’in *içi kabardı*.” (Aksoy, 2006, s. 46)

İşe yaramak: Elverişli olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 993)

“Prenses olmak bile *işine yaramadı*.” (Aksoy, 2006, s. 45)

İşine gelmek: Çıkarına, amacına, düşüncesine uygun olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 994)

“ ‘Yaaaa...*İşime gelmiyor* desene.’ dedi Sırma.” (Aksoy, 2006, s. 57)

Kafası (kafasına) takılmak: Zihni bir şeyle sürekli olarak uğraşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Balı ekmeğe sürerken Arap çocuk, aç Alaattin, Çiçek’in *kafasına takıldı*.” (Aksoy, 2006, s. 22)

Kafayı çalıştırmak (işletmek): Akılcı davranarak sorunları çözmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1031)

“Tıkınıp duracağına *kafanı çalıştır*.” (Aksoy, 2006, s. 23)

Kafayı yemek: Aşırı yorgunluktan bunalıma düşmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1031)

“Çiçek: ‘*Kafayı yedim* galiba.’ diye mırıldandı. ‘Belki benim içimden geliyordur ses.’ ” (Aksoy, 2006, s. 14)

Kan ter içinde: Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1056)

“*Kan ter içindeydi*. Yürüyüş yapmış, hatta arada bir de koşmuştu.” (Aksoy, 2006, s. 33)

Kapıya dayanmak: 1) Gelip çatmak. 2) Bir şey elde etmek için bir yeri, bir kimseyi zorlamak, göz korkutmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1068)

“Ağabeyinin adamları *kapıya dayandığında*, Prenses Badrelbudur güzel gözleri, burnu ağlamaktan kızarmış, yukarı çıkıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 21)

Karşısına dikilmek(dikilmek): 1) Birinin karşısında durmak. 2) Karşıt olmak. 3) Engel olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 523)

“Küçük cariyeye elindeki gofretle yeniden oyuna katılınca; Çiçek, prensesin *karşısına dikildi*.” (Aksoy, 2006, s. 44)

Kaşı çatılmak(kaş çatmak): Öfkelenmek, kızmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1100)

“ ‘Bir düşüneyim, bakayım.’ dedi kız. *Kaşlarını çattı*. Uzaklara baktı.” (Aksoy, 2006, s. 59)

Keyfine diyecek olmamak(keyfi yerinde olmak): Sağlığı, neşesi, mutluluğu bulunmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1149)

“Çiçek’in *keyfine de diyecek olmaz.*” (Aksoy, 2006, s. 8)

Keyfini kaçırmak (bozmak): Üzmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1150)

“Kebap da pek güzelmiş. *Keyfimizi kaçırma.*” (Aksoy, 2006, s. 51)

Kolu kanadı kırılmak: Bir şey yapamayacak duruma gelmek, çaresiz kalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1197)

“ ‘Kuş falan değilim.’ diye somurttu Çiçek. *Kolu kanadı kırılmış* gibiydi.” (Aksoy, 2006, s. 50)

Kulağına çalınmak: Başkasına söylenirken kendisi de duymuş olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1248)

“Arada bir de *kulağına babasının sözleri çalınıyordu.*” (Aksoy, 2006, s. 49)

Ortada kalmak: 1) Yersiz kalmak, barınacak yer bulamamak. 2) Güç bir durumda veya iki şey arasında kalmak. 3) Bir şeyi hiç kimse üzerine almamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1512)

“Kocan gitti işte. *Ortada kaldın.*” (Aksoy, 2006, s. 45)

Ödü kopmak (patlamak): Çok korkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1529)

“Şu sevimsiz çocuklardan birini görürüm diye Çiçek’in *ödü pathiyordu.*” (Aksoy, 2006, s. 24)

(birinin) ödünü koparmak (patlatmak): Çok korkutmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1529)

“*Ödümü kopardın? Neden kapıya vurmadin?*” (Aksoy, 2006, s. 12)

“ ‘Üfff... *Ödüm koptu.*’ dedi Çiçek.” (Aksoy, 2006, s. 15)

Öfkesi kabarmak: Çok kızmak, sakinleşmişken yeniden öfkelenmek, tekrar sinirlenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1531)

“Çiçek fena oldu birden. *İçi öfkeyle kabardı.*” (Aksoy, 2006, s. 23)

Ses kesilmek: Ses, artık duyulmamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1739)

“Aşağıdan gelen *sesler kesildi.*” (Aksoy, 2006, s. 55)

Sevinçten uçmak: Çok sevinmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s.1743)

“Çiçek *sevinçten neredeyse uçacaktı.*” (Aksoy, 2006, s. 32)

Surat asmak: Kaşlarını çatıp yüzüne küskün veya dargın bir anlam vermek, somurtmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1821)

“Çiçek *asık suratlı* balığa bakıp, öfkeyle, ‘Ben korkak değilim.’ diye ünledi.” (Aksoy, 2006, s. 55)

Tadı kaçmak (gitmek) : 1) Tatsız bir duruma gelmek. 2) Bir şey hoş gidecek yönlerini yitirmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1917)

“Şimdi ikide bir masalı kesme. *Tadı kaçıyor.*” (Aksoy, 2006, s. 15)

Tadını çıkarmak: Bir şeyin güzelliğinden veya sağladığı imkânlardan yeterince yararlanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1918)

“Alay ederler. ‘Şişko Patates’ derler. *Tadı çıkmaz* ki yediklerinin.” (Aksoy, 2006, s. 8)

Tepesine dikilmek: Yanında, baş ucunda durmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1954)

“Tam o sırada ağız açık, olanları izleyen Çiçek, kızların *tepesine dikildi.*” (Aksoy, 2006, s. 49)

Üstüne yürümek: Korkutmak, yıldırım amacıyla saldırıcağı gibi yapmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2064)

“ ‘Korkak!’ diye Badrelbudur’un *üstüne yürüdü.*” (Aksoy, 2006, s. 46)

Vicdan azabı çekmek (duymak): İstenilmeden veya bilinçsizce yapılan kötü bir işten dolayı üzülmek, pişmanlık duymak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2092)

“Benim annem müdür olacaktı ama ben doğunca işi bırakmış. Bana bakmak için. Yoksa *vicdan azabı çekermiş.*” (Aksoy, 2006, s. 36)

Yok etmek: 1) Ortadan kaldırmak, ifna etmek, izale etmek. 2) Varlığına son vermek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2187)

“ ‘Sen kendine bak, şişko... Karışma işimize!’ diye bağırdı. ‘Şimdi seni *yok ederim.*’ ” (Aksoy, 2006, s. 51)

Yüreği ağzına gelmek: Birdenbire çok korkmak, aşırı korku veya sevinçten fazlasıyla heyecanlanmak, endişelenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2208)

“Korkudan *yüreği ağzına geldi* Çiçek’in.” (Aksoy, 2006, s. 30)

Yüzü kızarmak: Utanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2213)

“Babasının *yüzü kızardı*. Çiçek’e dik dik baktı.” (Aksoy, 2006, s. 23)

Yüz vermemek: 1) İlgi, yakınlık göstermemek. 2) Önemsememek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2213)

“Alaattin prensese *yüz vermedi*. Gitti bir köşeye oturdu.” (Aksoy, 2006, s. 42)

4.1.1.8. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü

Ağız açık kalmak: Şaşırarak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 40)

“Tomurcuk olan biteni bir süre *ağız açık izledi.*” (Aksoy, 2012, s. 17)

Akıl vermek: Akıl öğretmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 50)

“Dişten sonra bir de dil sorunu çıktı karşımıza. Kediler Prenses’e *akıl veriyor.*” (Aksoy, 2012, s. 51)

Akla kararı seçmek: Bir işi başarmaya değin çok sıkıntı çekmek, güçlüklerle karşılaşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 46)

“Tomurcuk’la annesi kediyi babanın elinden kurtarmak için *akla kararı seçtiler.*” (Aksoy, 2012, s. 15)

Başa gelmek: Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 209)

“Çünkü Tomurcuk Vermama’da *başlarına geleni* bu kez Süpermen’e anlatıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 64)

Başı dönmek: İnsana, eşyanın dönmesi, ayağının altından yerin çekilmesi vb. bir duygu gelmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 210)

“Sonrası *baş döndüren* bir kovalamacaydı.” (Aksoy, 2012, s. 12)

Başından savmak: Bir istekte bulunanı sözde bir sebeple uzaklaştırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 212)

“Amacı onları bir an önce *başından savmaktı.*” (Aksoy, 2012, s. 74)

Başının altından çıkmak: Birinin hilesiyle yapılmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 212)

“Yine mi sen? Zaten bütün bu işler sizin *başınızın altından çıktı.*” (Aksoy, 2012, s. 80)

Burun buruna gelmek: 1) Beklenmedik bir anda karşılaşmak, birbirlerine çok yaklaşmak. 2) Karşısında hissetmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 330)

“Tomurcuk da kapıda bekleyen bekçiyle *burun buruna geldi.*” (Aksoy, 2012, s. 56)

Can atmak: Şiddetle arzu etmek, çok istemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 344)

“Pamuk Prenses Süpermen’in gizini öğrenmek için *can atıyordu.*” (Aksoy, 2012, s. 64)

Canı yanmak: 1) Çok acı duymak; 2) Acı bir deneme geçirmek; 3) Bir işte zarar görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 346)

“Tomurcuk sözünü tamamlamadan, pembe kedi küçük kızın elini tırmaladı. Sonra da sırtıp keyifle şöyle dedi: ‘Şimdi anladın mı?’ Tomurcuk’un *canı yandı.*” (Aksoy, 2012, s. 25)

Çıglık atmak (koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 422)

“Kızlar *çıglık atıp* kaçıştılar.” (Aksoy, 2012, s. 18)

Çılgına dönmek: 1) Sevinç, öfke, kızgınlık vb. duygular sonucu aşırı ölçüde heyecanlanmak. 2) Kendine hâkim olamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 427)

“Tilki öfkeden *çılgına dönmüştü.*” (Aksoy, 2012, s. 48)

Ders almak: 1) Bir konu üzerinde bir öğrenci yetkili bir kimseden bilgi edinmek. 2) Bir olaydan deneyim kazanmak, ibret almak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 507)

“Artık *dersimizi aldık.* Bir daha kurtarıcı falan beklemeyiz.” (Aksoy, 2012, s. 82)

Dudak (dudağını) bükmek: 1) Bir şeyi beğenmediğini, küçümsediğini belli etmek, umursamamak, pek aldırış etmemek. 2) Ağlayacak gibi olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 574)

“ ‘Baban da evi terk etmezdi, di mi?’ diye destekledi kedi. ‘Elbette!’ diye *dudak büktü* Tomurcuk.” (Aksoy, 2012, s. 39)

Duymazlıktan gelmek: İlgilenmek istemediği için duymamış gibi davranmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 581-582)

“Kedi *duymazdan geldi.* Pencereye çıkıp ön patisini başının üstünden geçirmeye başladı.” (Aksoy, 2012, s. 64)

Elde etmek: 1) Bir şeye sahip olmak. 2) Bir kimseyi kendi hizmetine almak veya kendinden yana çekmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 617)

“Amacı Pamuk Prenses’i Süpermen’den ayırmak ve onun sınırsız gücünü *elde etmekti.*” (Aksoy, 2012, s. 43)

Ele geçirmek: Yakalamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 617)

“Nerede o kedi? Bir *elime geçirsem...*” (Aksoy, 2012, s. 15)

Gözden kaybolmak: Ortadan çekilmek veya görünmez olmak, kaybolmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“İkide bir *gözden kayboluyordu.* Tomurcuk onu ayaklarından sarkan eşofmanla, kan ter içinde bir ağaca tırmanırken yakalıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 52)

“Sonra da yapabildiği en iyi şeyi yaptı. Yani uçup *gözden kayboldu.*” (Aksoy, 2012, s. 82)

Göze almak: Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 788)

“Tomurcuk okula gitmeyi bile *göze alarak* keyifle bağırdı.” (Aksoy, 2012, s. 11)

Gözleri dolmak (dolu dolu olmak): Ağlayacak kadar duygulanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Bu sözlere çok üzülen Pamuk Prenses’in *gözleri doldu.*” (Aksoy, 2012, s. 76)

Gözleri parlamak (parıldamak): Gözlerinde sevinç ve istek belirlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 789)

“Çok geçmeden *gözleri parıldadı.*” (Aksoy, 2012, s. 87)

Gözüne ilişmek: Bir şeyi birdenbire, istemeden görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Bu arada yedi yatağın birden üstüne uzanmış olan biri *ilişti gözüne.*” (Aksoy, 2012, s. 33)

“Tam o sırada Pamuk Prenses’le Beyaz Şapkalı Prens *ilişti gözüne.*” (Aksoy, 2012, s. 82)

Gözüne kestirmek: 1) Başarabileceğini ummak. 2) Zevkine uygun bulmak. 3) Uygun bulmak, elverişli görmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 791)

“Tomurcuk’la Pemboş yaşlı, güler yüzlü bir kadını *gözlerine kestirip* yanına sokuldular.” (Aksoy, 2012, s. 55)

“Sonra *gözüne* yüksekçe bir yer *kestirdi.* Oraya doğru yürüdü.” (Aksoy, 2012, s. 73)

Hak vermek: Birinin düşüncesini, davasını, iddiasını doğru bulmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 829)

“Süpermen küçük kıza *hak verdi.*” (Aksoy, 2012, s. 66)

Her kafadan bir ses çıkmak: Bir konu üzerinde herkes rastgele konuşmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 878)

“Ortalık bir anda karıştı. *Her müdürün kafasından başka bir ses çıktı.*” (Aksoy, 2012, s. 58)

Hızını alamamak: Hızla gidişini yavaşlatamamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 887)

“Bu arada *hızını alamayıp* önüne gelen her şeyi devirdi.” (Aksoy, 2012, s. 12)

İç geçirmek: Derin soluk alarak üzüntüsünü belli etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 926)

“Süpermen *iç geçirip* minik bir sandalyeye çöktü.” (Aksoy, 2012, s. 32)

“Pamuk Prenses *iç geçirip* mırıldandı.” (Aksoy, 2012, s. 33)

“Tomurcuk onlara bakıp *iç geçirdi.*” (Aksoy, 2012, s. 54)

İçi sızlamak: Bir şey veya kişi için çok üzülme. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 927)

“Sönmüş bir balona benziyordu daha çok. Bu da insanın *içini sızlatıyordu.*” (Aksoy, 2012, s. 82)

İki büklüm olmak: Yorgunluk, hastalık, yaşlılık vb. nedenlerle beli bükülme, öne doğru eğilme. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 947)

“Babası eve *iki büklüm* geldi. Doğruca yatak odasına gitti ve yatağa arka üstü serilip kaldı.” (Aksoy, 2012, s. 22)

İşin kolayına kaçmak: Derinliğine araştırmadan basit olarak düşünmek, yüzeyde kalmak, tembellik etmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 994)

“Bu, *işin kolayına kaçmak olur*. Oysa benim istediğim kalıcı çözümler.” (Aksoy, 2012, s. 68)

Kafası dolmak: Zihninde çeşitli konular birikmek. (Türkçe Sözlük, 2005)

“Oysa hepsinin *kafası* kendi sorunu ile *doluydu*.” (Aksoy, 2012, s. 64)

Kafası karışmak: Önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1030)

“Annesi böyle deyince Tomurcuk’un *kafası karıştı*.” (Aksoy, 2012, s. 20)

Kan ter içinde: Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1056)

“İkide bir gözden kayboluyordu. Tomurcuk onu ayaklarından sarkan eşofmanla, *kan ter içinde* bir ağaca tırmanırken yakalıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 52)

Karşı koymak: Boyun eğmemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1093)

“Müdürler öfkeli köylülere *karşı koyamadılar*.” (Aksoy, 2012, s. 61)

Kasım kasım kasılmak: Gururlanmak, büyüklük taslamak, büyüklenmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1098)

“Bu sözler üzerine Süpermen *kasım kasım kasıldı*.” (Aksoy, 2012, s. 70)

Kaşla göz arasında: Kimsenin sezmesine imkân vermeyecek kadar kısa bir zaman içinde, çok çabuk. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1100)

“Bu arada eski Kraliçe *kaşla göz arasında* kulağına şunları fisıldadı, ‘Bana bak! Seni o salak kızdan kurtardım.’ “ (Aksoy, 2012, s. 76)

Kızılca kıyamet kopmak: Kavga, gürültü olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1177)

“Sonunda işleri bitirip kulübede bir araya geldiler. O zaman da *kızılca kıyamet koptu*.” (Aksoy, 2012, s. 36)

Kulak kesilmek: Büyük bir dikkatle dinlemek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1248)

“Üstelik ormandaki tüm canlılar *kulak kesilmişti*.” (Aksoy, 2012, s. 46)

Laf yetiştirmek: Birinin söylediklerine olur olmaz karşılık vermek, çene yarıştırmaya kalkmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1293)

“Bu arada Tomurcuk *laf yetiştiriyordu* arkadan gelen kadınlara.” (Aksoy, 2012, s. 56)

Ok gibi (yerinden) fırlamak: Çok hızlı gitmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1492)

“Zavallı Pemboş canını kurtarmak için *bir ok gibi fırladı*.” (Aksoy, 2012, s. 12)

Okumayı sökmek: Okula yeni başlayan öğrenci, verilen eğitim sonrası okumaya başlamak, okuma becerisini kazanmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1494)

“İkincisi, *okumayı henüz sökmemişti.*” (Aksoy, 2012, s. 10)

Olan (olup) biten: Meydana gelen olaylar, ortaya çıkan durum veya oluşan her şey. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1498)

“Yani *olan biteni* unutmaya, Elvan’la barışmaya bile hazırды.” (Aksoy, 2012, s. 18)

Sıkıntı çekmek: Zorluk veya yoksulluk içinde yaşamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1752)

“Ama doğrusu bu arada hayvanlara çok *sıkıntı çektirdi.*” (Aksoy, 2012, s. 43)

Tepesine dikilmek: Başına dikilmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1954)

Tomurcuk’la Pemboş *tepesine dikildiler.*” (Aksoy, 2012, s. 22)

Umudunu kesmek: Umut kalmayacak duruma gelmek. (Türkçe Sözlük, 2005)

“Belli ki Süpermen’den *umudunu kesmişti.*” (Aksoy, 2012, s. 81)

Uyku kestirmek: Kısa bir süre uyumak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2044)

“Kedi kendine rahat bir dal bulup hafiften *kestirmeye başladı.*” (Aksoy, 2012, s. 82)

Uykusu kaçmak: 1) Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.

2) Kaygılanmak, tedirgin olmak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2044)

“Geceleri çoğunlukla *uykusu kaçardı.*” (Aksoy, 2012, s. 45)

Yola çıkmak: 1) Araca binmek üzere yol üstünde durmak. 2) Bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak, harekete geçmek. 3) Herhangi bir şeyi esas almak, oradan başlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Tomurcuk’la pembe kedi minik baltaları sırtlayıp *yola çıktılar.*” (Aksoy, 2012, s. 40)

“Bir sepete dantel şallar doldurup *yola çıktı.*” (Aksoy, 2012, s. 43)

Yola koyulmak: Yola düzülme. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Bir güzel karınlarını doyurdular. Sonra da *yola koyuldular.*” (Aksoy, 2012, s. 55)

Yolcu etmek: Yola çıkanı uğurlamak. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2191)

“Kapıyı kimseye açmayacağına söz verip onları *yolcu etti.*” (Aksoy, 2012, s. 40)

Yol göstermek: 1) Kılavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek. 2) Ne yapılacağını, nasıl davranılacağını öğretmek. (Türkçe Sözlük, 2005, s. 2189)

“Bize *yol gösterecek* biri gerek. Öğretmene gidelim.” (Aksoy, 2012, s. 61)

4.1.2. Atasözleri

4.1.2.1. Büyülü Bahçe Öyküsü

Hayvan koklaşa koklaşa, insan konuşa konuşa

“Köpekler koklaşa koklaşa, insanlar konuşa konuşa anlaşır.” (Aksoy, 2014, s. 55)

4.1.2.2. Akıllı Anka Öyküsü

Karadeniz’de gemilerin mi battı?

“ ‘Ne düşünüyorsun? Karadeniz’de gemilerin mi battı?’ dedi annesi.” (Aksoy, 2005, s. 54)

4.1.2.3. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü

Atın pas tutmaz, deli yas tutmaz.

“ Atasözleri gerçekleri dile getirir. Ne demişler? *Altın pas tutmaz, deli yas tutmaz.* Ne kadar doğru bir söz.” (Aksoy, 2012, s. 78)

Bir avuç altının olacağına bir avuç toprağın olsun.

“Atasözü istiyorsan işte bir tane de benden. *Bir avuç altının olacağına bir avuç toprağın olsun.* Böyle demiş atalarımız.” (Aksoy, 2012, s. 79)

Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.

“Başlarının çaresine baksınlar. *Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.* Kurtaracak birilerini arıyorsan ülkene git. Kendi halkını kurtar.” (Aksoy, 2012, s. 76)

4.1.3. İkilemeler

4.1.3.1. Büyülü Bahçe Öyküsü

Ağır ağır

“*Ağır ağır* yukarı çıktı Çakar.” (Aksoy, 2014, s. 61)

Al al

“Kadın da ormanda topladığı otlarla öyle lezzetli ve besleyici yemekler pişirmiş ki kızın yanakları *al al* olmuş.” (Aksoy, 2014, s. 44)

Aşama aşama

“Büyüme *aşama aşama* gerçekleşir.” (Aksoy, 2014, s. 6)

Ara sıra

“*Ara sıra* hata yapıyordu elbet.” (Aksoy, 2014, s. 71)

Birer birer

“Bütün harfler *birer birer* onları tanıyan çocukları alıp gittiler.” (Aksoy, 2014, s. 43)

Cıvıl cıvıl

“O *cıvıl cıvıl* çocukları kim susturuyor?” (Aksoy, 2014, s. 59)

Cıv cıv

“Yoksa ne arabalar eskisi gibi *cıv cıv* yarışabiliyor, ne de Kızılderililer *yupii* diye amansız savaşılabiliyordu eskiden olduğu gibi.” (Aksoy, 2014, s. 79)

Çeke çeke

“Alican içini *çeke çeke*, uzun uzun ağladı.” (Aksoy, 2014, s. 79)

Çıt çıt

“Ertesi gün okulda çeneleri yine *çıt çıt* ederken birden garip sesler duydu.” (Aksoy, 2014, s. 42)

Çıtır çıtır

“Çeneleri esnemekten *çıtır çıtır* ediyordu.” (Aksoy, 2014, s. 39)

Döner dönmez

“Çakar eve *döner dönmez* ekrana şunları yazdı: (...)” (Aksoy, 2014, s. 57)

Horul horul

“Yatakta *horul horul* uyuyan genç bir adam gördü.” (Aksoy, 2014, s. 74)

Hızlı hızlı

“Tik tak, tik tak diye *hızlı hızlı* yürüdü gitti zaman.” (Aksoy, 2014, s. 78)

İşıl işıl

“*İşıl işıl* yanıyor mavi gözleri.” (Aksoy, 2014, s. 56)

“Kara kaplı kitabın sayfalarını çevirdikçe *ışıl ışıl* yere yığılıyorlar.” (Aksoy, 2014, s. 74)

“Sana duyduğu sevgiden *ışıl ışıl*”. (Aksoy, 2014, s. 76)

“Sonra kara, *ışıl ışıl* gözlerini açıp yumar, duvara bakardı.” (Aksoy, 2014, s. 77)

İleri geri

“Kafasının karıştığı ayaklarını *ileri geri* sallamasından anlaşılıyordu.” (Aksoy, 2014, s. 9)

Kara kara

“Oturup *kara kara* düşünmeye başladılar.” (Aksoy, 2014, s. 14)

Kıran kırana

“İşte bu ayrıcalıklar yüzünden bütün sınıflar *kıran kırana* bir yarışma havasına girerlerdi.” (Aksoy, 2014, s. 7)

Kocaman kocaman

“Gözlerini *kocaman kocaman* açıp şöyle dedi: ‘Kuğu bize yardım edemez. O sessiz kuğu kuşudur. Hiç sesi çıkmaz ki.’” (Aksoy, 2014, s. 23)

Koklaşa koklaşa

“Köpekler *koklaşa koklaşa*, insanlar konuşa konuşa anlaşır.” (Aksoy, 2014, s. 55)

Konuşa konuşa

“Köpekler *koklaşa koklaşa*, insanlar *konuşa konuşa* anlaşır.” (Aksoy, 2014, s. 55)

Kurnaz kurnaz

“Kız suyu getirmeye giderken *kurnaz kurnaz* gülümsemiş.” (Aksoy, 2014, s. 41)

Nazlı nazlı

“Bahçede *nazlı nazlı* salınan kırmızı bir gül esintisi kesilince şaşkına dönüp yapraklarını döküverdi.” (Aksoy, 2014, s. 59)

Pembe pembe

“Pencereden bulutlar geçiyordu. *Pembe pembe* Alican’a göz kırptılar.” (Aksoy, 2014, s. 82)

Pırıl pırıl

“Ama biz de *pırıl pırıl* deniz istiyoruz.” (Aksoy, 2014, s. 13)

“Akreple yelkovan kovalamaca oynarken güneş *pırıl pırıl* parladı.” (Aksoy, 2014, s. 71)

Pır pır

“Yüreği *pır pır* eder gibiydi Gökkuşağı’nın.” (Aksoy, 2014, s. 66)

Renk renk

“İçi *renk renk* çiçeklerle bezeliydi.” (Aksoy, 2014, s. 19)

Sık sık

“*Sık sık* büyüdü bahçeye uğraması da bu yüzden.” (Aksoy, 2014, s. 28)

Sinirli sinirli

“*Sinirli sinirli* gözlerini kırptırdı.” (Aksoy, 2014, s. 9)

Şaşkın şaşkın

“İtiraz eden oğlan boş eline *şaşkın şaşkın* bakıp yine bağırmaya başladı.” (Aksoy, 2014, s. 23)

“Candan bu çığıllıklarla arada bir uyanmak, koşturup duran öğretmene ve tahtadaki şekillere *şaşkın şaşkın* bakmak zorunda kalıyordu.” (Aksoy, 2014, s. 38)

Teker teker

“Bir ara günler hemen geçsin, bebek geldiği yere çabuk gitsin diye takvim yapraklarını *teker teker* koparmayı bile denedi.” (Aksoy, 2014, s. 79)

Tıka basa

“Sonunda yarım ayın içini peynir, yumurta ile *tıka basa* doldurup onu yaka paça kendisi gibi giyinmiş bir yığın çocuğun bağıştığı kocaman bir odaya tıktılar.” (Aksoy, 2014, s. 37)

Topu topu

“Zaten *topu topu* beş sınıf vardı ilkokulda.” (Aksoy, 2014, s. 7)

Tuhaf tuhaf

“Küçük kıza *tuhaf tuhaf* baktı.” (Aksoy, 2014, s. 8)

Uyuşuk uyuşuk

“O zaman kedi *uyuşuk uyuşuk*, ‘Ha o mesele.’ dedi”. (Aksoy, 2014, s. 19)

Uzun uzun

“Gözlerinin içine *uzun uzun* bakıp “Bunu senden hiç beklemezdim Memo. Zavallı kediciğe bunu nasıl yaparsın.” demez mi!” (Aksoy, 2014, s. 72)

“Alican içini çeke çeke, *uzun uzun* ağladı.” (Aksoy, 2014, s. 79)

Yaka paça

“Sonunda yarım ayın içini peynir, yumurta ile *tıka basa* doldurup onu *yaka paça* kendisi gibi giyinmiş bir yığın çocuğun bağıştığı kocaman bir odaya tıktılar.” (Aksoy, 2014, s. 37)

Yavaş yavaş

“Kuş alçaktan ve *yavaş yavaş* uçarak yirmi çocuğa yol gösterdi.” (Aksoy, 2014, s. 16)

“Yelkovan *yavaş yavaş* ilerledi.” (Aksoy, 2014, s. 75)

Yukarı aşağı

“Ne kocaman soru işaretini görecekti haldeydi ne de *yukarı aşağı* sallanan oluru.” (Aksoy, 2014, s. 30)

Yumuk yumuk

“Ay ne şirin bir bebeğim ben. Ellerim, yanaklarım *yumuk yumuk*.” (Aksoy, 2014, s. 75)

Zaman zaman

“Ayşe zaman zaman, “Acaba yalnız oturmaktan korkmuyor mu?” diye düşünürdü.”
(Aksoy, 2014, s. 31)

4.1.3.2. Küçük Prenses ve Kardelen Öyküsü

Ağır aksak

“Önünden biri yitirmiş gibi ağır aksak okula yollandı çocuk.” (Aksoy, 2000, s. 32)

Al al

“Yanakları al al olmuştu.” (Aksoy, 2000, s. 48)

Birer birer

“Çocukların kafasına süpürgeyle birer birer dokundu.” (Aksoy, 2000, s. 14)

“Süpürgesiyle çocuklara birer birer dokundu.” (Aksoy, 2000, s. 43)

Ciddi ciddi

“Beyaz paletin üstünde ciddi ciddi boyaları karıştırıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 15)

Cıvıl cıvıl

“Kocaman bir kutuda renk renk boyalar vardı. Cıvıl cıvıl cıvıldadılar.” (Aksoy, 2000, s. 15)

Cıyak cıyak

“Sarı kum tanesi cıyak cıyak bağırdı.” (Aksoy, 2000, s. 19)

El ele

“Baba oğul atölyeden el ele çıktı.” (Aksoy, 2000, s. 19)

“İki kız el ele verip hopladı.” (Aksoy, 2000, s. 32)

“Kar taneleri el ele tutuşup seslendiler: ‘Küçük Prenses. Gel oyna bizimle.’ “ (Aksoy, 2000, s. 47)

Fırıl fırıl

“Gözleri araba tekerlekleri gibi fırıl fırıl döndü.” (Aksoy, 2000, s. 53)

Fokur fokur

“Kulübenin ortasında kocaman bir kazan vardı. Fokur fokur kaynıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 9)

Görür görmez

“Ya da Gül onu görür görmez şöyle deyiveriyordu: ‘ Müzik dersleri nasıl gidiyor?’ “ (Aksoy, 2000, s. 40)

Hızlı hızlı

“Sonra da ne olacaksa biran önce olsun diye *hızlı hızlı* çalışıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 40)

“Sarayın kapısını *hızlı hızlı* çaldı.” (Aksoy, 2000, s. 53)

Horul horul

“Yaşlı vapur *horul horul* kıyıda uyuyordu.” (Aksoy, 2000, s. 23)

İstemeye istemeye

“Işık da *istemeye istemeye* onların arasına sokuldu.” (Aksoy, 2000, s. 32)

İtişip kakışmak

“Arada bir tıpkı sınıftaki küçük çocuklar gibi *itişip kakıştılar*.” (Aksoy, 2000, s. 29)

Kalkar kalkmaz

“*Kalkar kalkmaz* altın çerçeveli aynanın karşısına geçti.” (Aksoy, 2000, s. 63)

Kapı kapı

“Duyduğuma göre senin yaşlı bilgin *kapı kapı* dolaşmış.” (Aksoy, 2000, s. 55)

Kocaman kocaman

“Ödev kâğıtlarının üstüne de sanki pek gerekliymiş gibi kocaman kocaman ‘pek zayıf yazmaz.’ (Aksoy, 2000, s. 31)

Kolay kolay

“Benim yaşımda bir prens ya da prenses *kolay kolay* bulunmuyor.” (Aksoy, 2000, s. 45)

Kötü kötü

“Büyücü bazen de kara gözlerini devirip *kötü kötü* bakıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 55)

Lapa lapa

“*Lapa lapa* yağan kar günışığında pırıl pırıl parladı.” (Aksoy, 2000, s. 43)

Muzip muzip

“Evet Ay gülüyordu. Hem de *muzip muzip*.” (Aksoy, 2000, s. 28)

Nefes nefese

“Sinem *nefes nefese*, ‘Deniz kabarcak. Gitmeyin.’ diye bağırdı.” (Aksoy, 2000, s. 23)

“Tam o sırada sınıf arkadaşı Ayşe *nefes nefese* ona yetişti.” (Aksoy, 2000, s. 32)

Neşeli neşeli

“Mandolin *neşeli neşeli* devam etti.” (Aksoy, 2000, s. 41)

Paldır küldür

“Daha yüz metre uçmadan *paldır küldür* yere düştü.” (Aksoy, 2000, s. 9)

Pırıl pırıl

“Kahverengi gözleri *pırıl pırıldı*.” (Aksoy, 2000, s. 19)

“Ay, lacivert gökyüzünde *pırıl pırıl* parladı.” (Aksoy, 2000, s. 21)

“Denizi *pırl pırl* yapan da Ay.” (Aksoy, 2000, s. 21)

“Ay’ın incecik yüzünden kederli bulutlar geçti. Sonra birden *pırl pırl* parladı.” (Aksoy, 2000, s. 28)

“Mandolin kırmızı renkliydi. Nar gibi, ateş gibi kıpkırmızı. Güneş gibi *pırl pırl*.” (Aksoy, 2000, s. 36)

“Lapa lapa yağan kar günışığında *pırl pırl* parladı.” (Aksoy, 2000, s. 43)

Renk renk

“Kocaman bir kutuda *renk renk* boyalar vardı. Cıvıl cıvıl cıvıldadılar.” (Aksoy, 2000, s. 15)

Sinirli sinirli

“Okul demekse öğretmenin, ‘Yine yapılmamış ödevler’ diye başını *sinirli sinirli* sallaması demekti.” (Aksoy, 2000, s. 32)

Soluk soluğa

“Çıpa *soluk soluğa* aynaya yaklaştı.” (Aksoy, 2000, s. 64)

“Sonunda yumağı *soluk soluğa* yakaladı.” (Aksoy, 2000, s. 71)

Şaşkın şaşkın

“‘Aaaa...’ diye *şaşkın şaşkın* bakakaldı Işık.” (Aksoy, 2000, s. 35)

“Ufak boynuzlu, çirkin sesli, *şaşkın mı şaşkın* iki keçi.” (Aksoy, 2000, s. 39)

“Kırmızı balonlar *şaşkın şaşkın* havada dolaştılar.” (Aksoy, 2000, s. 44)

“Kraliçe *şaşkın şaşkın* çevresine bakındı.” (Aksoy, 2000, s. 51)

“Dev *şaşkın şaşkın* Çıpa’ya baktı.” (Aksoy, 2000, s. 73)

“Çıpa *şaşkın şaşkın* önündeki takma dişe ve pantolonuna baktı.” (Aksoy, 2000, s. 73)

Takır tukur

“Ağlar toplanırken *takır tukur* sesler çıkarıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 23)

Teker teker

“Onlara Dev’in kötülüklerini *teker teker* anlattı.” (Aksoy, 2000, s. 76)

Telaşlı telaşlı

“Sinem *telaşlı telaşlı*, ‘Ne evi? Ne kaybetmesi?’ dedi.” (Aksoy, 2000, s. 23)

Ters ters

“Sinem *ters ters*, ‘Olsuuun...’ deyiverdi. (Aksoy, 2000, s. 33)

Tık tık

“Bir martı gagası ile *tık tık* pencereye vurdu.” (Aksoy, 2000, s. 28)

Uslu uslu

“*Uslu uslu* oturun. Tatlı cadınızın sizler için uydurduğu bu güzel masalları dinleyin.”

(Aksoy, 2000, s. 20)

“*Uslu uslu* etrafı seyredip durdu.” (Aksoy, 2000, s. 37)

“Evine gir. *Uslu uslu* yatağına. Yoksa dişlerini vermem.” (Aksoy, 2000, s. 75)

Üzgün üzgün

“Kara, kocaman gözleriyle *üzgün üzgün* televizyon izliyordu.” (Aksoy, 2000, s. 31)

Yan yan

“Işık mandoline *yan yan* baktı.” (Aksoy, 2000, s. 37)

Yan yana

“Kırmızı ve maviler *yan yana* gelince şamata daha da artıyordu.” (Aksoy, 2000, s. 15)

Yavaş yavaş

“*Yavaş yavaş* sararıp soldu. Sonunda yatağa düştü.” (Aksoy, 2000, s. 55)

Zıp zıp

“Kırmızı ayakkabıları *zıp zıp* zıpladılar.” (Aksoy, 2000, s. 44)

4.1.3.3. Akıllı Anka Öyküsü

Bastıra bastıra

“ ‘Resmi yapan benim.’ dedi İbo, üstüne *bastıra bastıra*.” (Aksoy, 2005, s. 48)

Bilmiş bilmiş

“ ‘Hiç defter insanın sorununu çözer mi?’ ‘Elbette çözmez.’ dedi Bitirim *bilmiş bilmiş*.”

(Aksoy, 2005, s. 48)

Birer birer

“Türkiye’nin doğal güzellikleri, eski uygarlıklar ekranda *birer birer* belirdiler.”

(Aksoy, 2005, s. 77)

Cık cık

“Sözünü bitirince, kuş ayak ucunda dolanıp *cık cık* etti.” (Aksoy, 2005, s. 72)

Damla damla

“Kuşun gagasını açıp *damla damla* suyu içirdi.” (Aksoy, 2005, s. 51)

Derin derin

“Sonunda işin aslını öğrenecekti İbo. *Derin derin* soluk alıp yürüdü.” (Aksoy, 2005, s. 35)

Gürül gürül

“Dedenin köyünde *gürül gürül* akıyordu dereler.” (Aksoy, 2005, s. 82)

Gulk gulk

“İbo, mercimek çorbasını deneyince keyifle yutup *gulk gulk* etti.” (Aksoy, 2005, s. 51)

Haykıra haykıra

“Pencere açıldı. Bitirim gökyüzüne bakıp bu kez, *haykıra haykıra* ağlamaya başladı.” (Aksoy, 2005, s. 52)

Hokus pokus

“Hani şu aynadan bir cin çıksa... *Hokus pokus* yapsa...” (Aksoy, 2005, s. 8)

İçin için

“İbo, bu kez *için için* güldü.” (Aksoy, 2005, s. 33)

Kargacık burgacık

“Sonra *kargacık burgacık* yazısıyla deftere şunları yazdı: Plan bir...” (Aksoy, 2005, s. 35)

Kesik kesik

“İbo, bu kez, buzdolabından bir parça salam getirip didikledi. Kuşun ağzına dayadı ama kuş tükürdü. *Kesik kesik* gukladı.” (Aksoy, 2005, s. 51)

Kıpır kıpır

“Cin gibi, *kıpır kıpır* bir delikanlı olurum.” (Aksoy, 2005, s. 87)

Öve öve

“Bayan Müller *öve öve* bitiremiyordu.” (Aksoy, 2005, s. 33)

Pat pat

“Küçük kız hemen yardıma koştu. Önce İbo'nun ardına *pat pat* vurdu, sonra üfledi.” (Aksoy, 2005, s. 9)

Pençe pençe

“Annesinin yumuşacık, ak yüzü, *pençe pençe* kızarmıştı.” (Aksoy, 2005, s. 55)

Pırıl pırıl

“Minik mercimekler yan yana yapıştırılıp, *pırıl pırıl* bir güneş oldular.” (Aksoy, 2005, s. 45)

“Geceleyin burada gökyüzü *pırıl pırıl*. Kumsal papatyalarla, gelinciklerle doluydu.” (Aksoy, 2005, s. 84)

“‘Ben zaten anlamıştım.’ Dedi. Gözleri *pırıl pırıldı*.” (Aksoy, 2005, s. 89)

Pıt pıt

“Anka, minik gagasıyla yanağına *pıt pıt* vurup duruyordu.” (Aksoy, 2005, s. 61)

“Parmakları birbirine değdi. İbo’nun yüreği *pıt pıt* attı.” (Aksoy, 2005, s. 82)

Renk renk

“İbo yere saçılmış *renk renk* tişörtlere baktı.” (Aksoy, 2005, s. 8)

“Bir avuç mercimek, yeşil el işi kağıdı, ninenin rengi solmuş fistanından bir parça, sulu boya takımı, *renk renk* boncuklar ve zamk...” (Aksoy, 2005, s. 45)

Saçma sapan

“İbo gözlerini kocaman açmış deftere bakıyordu. Aklına *saçma sapan* şeyler geliyordu.” (Aksoy, 2005, s. 49)

Sepet sepet

“Özel günlerde arkadaşların içine güzel şeyler yazar. ‘*Sepet sepet* yumurta. Sakın beni unutma.’ gibi.” (Aksoy, 2005, s. 12)

Şaşkın şaşkın

“*Şaşkın şaşkın* Peter’in pinpon topunu zıplatmasını izledi.” (Aksoy, 2005, s. 24)

“ ‘Olur.’ dedi İbo *şaşkın şaşkın*. Kafası karışmıştı.” (Aksoy, 2005, s. 65)

“ ‘Ama ben sorunlarımı anlatmadım ki...’ dedi İbo *şaşkın şaşkın*.” (Aksoy, 2005, s. 66)

Ters ters

“ ‘Git başımdan. Ben boya kalemi kullanmam.’ dedi İbo *ters ters*.” (Aksoy, 2005, s. 43)

Tıklım tıklım

“Havaalanı *tıklım tıklım* doluydu.” (Aksoy, 2005, s. 86)

Üst üste

“Dokunsan ağlayacaktı. *Üst üste* yutkundu.” (Aksoy, 2005, s. 89)

Yan yana

“Minik mercimekler *yan yana* yapıştırılıp, pırıl pırıl bir güneş oldular.” (Aksoy, 2005, s. 45)

Yavaş yavaş

“İbo’nun şaşkın bakışları altında, o yassı şekil, *yavaş yavaş* şişti.” (Aksoy, 2005, s. 50)

4.1.3.4. Nun Gelince Öyküsü

Allak bullak

“Kafam allak *bullak* oluyor.” (Aksoy, 2002, s. 65)

Avaz avaz

“Ve sonunda öğretmen *avaz avaz* bağırıldı.” (Aksoy, 2002, s. 50)

Cik cik

“Bebekler, tren, *cik cik* öten tahta kuş, fincan takımları salonu kaplardı.” (Aksoy, 2002, s. 8)

“Bir de o masmavi, *cik cik* öten muhabbet kuşu yok mu?” (Aksoy, 2002, s. 10)

Çığlık çığlığa

“ ‘Anneee... Cansu abla geldi. Haydi ver Cansu abla. Annen yukarda.’ diye *çığlık çığlığa* bağırdı oğlan.” (Aksoy, 2002, s. 41)

Çıngır mıngır

“Anahta, Cansu’nun elinde *çıngır mıngır* oynadı.” (Aksoy, 2002, s. 12)

Dalgın dalgın

“ ‘Hımm... Evet.’ dedi Cansu *dalgın dalgın*.” (Aksoy, 2002, s. 68)

Derin derin

“Küçük kız *derin derin* iç geçirdi.” (Aksoy, 2002, s. 16)

“Gözlerini kapadı. *Derin derin* soluklandı.” (Aksoy, 2002, s. 62)

“*Derin derin* soluk alıp omuzlarını dikleştirdi.” (Aksoy, 2002, s. 80)

Dik dik

“Cansu’nun yine kıkırdadığını görünce *dik dik* bakıp ekledi: Bana bak!” (Aksoy, 2002, s. 18)

“Cansu; kirpi saçlı, yerden bitme oğlana *dik dik* baktı.” (Aksoy, 2002, s. 41)

Geri geri

“Nedense ayakları *geri geri* giderdi küçük kızım.” (Aksoy, 2002, s. 40)

Gider gitmez

“O *gider gitmez* babasının bıyıkları oynadı.” (Aksoy, 2002, s. 61)

Girer girmez

“Onlar *girer girmez* balığın ağzı kapandı ve araç hareket etti.” (Aksoy, 2002, s. 19)

Görür görmez

“Zaten gamzelerini *görür görmez* anlamıştı.” (Aksoy, 2002, s. 83)

Göz göze

“Tam o sırada küçük bir oğlan ilişti gözüne. *Göz göze* geldiler.” (Aksoy, 2002, s. 15)

Güm güm

“Yüreği *güm güm* atıyordu küçük kızım.” (Aksoy, 2002, s. 28)

Hızlı hızlı

“*Hızlı hızlı* yürüyüp okuna gitti.” (Aksoy, 2002, s. 68)

Ikına sıkına

“Cansu *ıkına sıkına* her şeyi Nun’a anlattı.” (Aksoy, 2002, s. 71)

Işıl ışıl

“Turuncu yanakları yeni açmış bir narçiçeği gibi *ışıl ışıldı*.” (Aksoy, 2002, s. 57)

Katur kutur

“Nasıl olacak, *katur kutur* yedim işte!” (Aksoy, 2002, s. 41)

Kara kara

“Sen de otur, *kara kara* düşün.” (Aksoy, 2002, s. 72)

Lapa lapa

“Yaz sonunda *lapa lapa* kar yağsa, ya da Cansu’nun ayakları yerden kesilip hafiften havalansa küçük kız kuşkulabilirirdi.” (Aksoy, 2002, s. 5)

Nefes nefese

“*Nefes nefese* kalmış, yüzü kızarmıştı.” (Aksoy, 2002, s. 38)

Paytak paytak

“Oysa Cansu, tavuk Nun’u –yoksa kaz mı demeli ona- *paytak paytak* yürüyüp bahçedeki ortancaların arasına gizlenirken gördü.” (Aksoy, 2002, s. 79)

Peş peşe

“Cansu yalanları *peş peşe* sıraladı.” (Aksoy, 2002, s. 61)

Pırıl pırıl

“Neyse ki gökyüzünde tek bir bulut bile yoktu. Güneş *pırıl pırıldı*.” (Aksoy, 2002, s. 57)

“Şeftali ağaçları büyümeli, başaklar olgunlaşmalı, *pırıl pırıl* denizde balıklar sevinçle zıplamalıydı.” (Aksoy, 2002, s. 81)

Renk renk

“Raflar *renk renk* kutularla doluydu.” (Aksoy, 2002, s. 25)

Saniye saniye

“Çünkü milyonlarca kişi çocukların yaptıkları işleri televizyon ekranlarından *saniye saniye* izlemişlerdi.” (Aksoy, 2002, s. 83)

Sırt sırta

“Parkın bankları bile *sırt sırta* vermiş, kucaklarına insanlar oturtmuştu.” (Aksoy, 2002, s. 15)

Sızım sızım

“Bu arada canı yanan yer değildi elbet. Cansu’nun tabanıydı. *Sızım sızım* sızladılar.”
(Aksoy, 2002, s. 6)

Suçlu suçlu

“Sonra *suçlu suçlu* dedi ki: Hayır. Ben Dumçuk’u bekliyordum. Ben şey...” (Aksoy, 2002, s. 71)

Şaşkın şaşkın

“Cansu *şaşkın şaşkın* sordu: Kedi mi?” (Aksoy, 2002, s. 26)

“Cansu *şaşkın şaşkın* Nun’un odam dediği kutuyu düzene sokarken, ‘Aile karnesi mi? O da ne?’ diye sordu.” (Aksoy, 2002, s. 41)

“Annesi *şaşkın şaşkın* bakıp şöyle dedi: Ne oldu sana?” (Aksoy, 2002, s. 47)

“Cansu *şaşkın şaşkın* tavuğa baktı.” (Aksoy, 2002, s. 69)

“Cansu *şaşkın şaşkın* yanına gelen Dumçuk’a: (...)” (Aksoy, 2002, s. 71)

Ters ters

“ ‘Ne ablası!’ dedi Cansu *ters ters*.” (Aksoy, 2002, s. 15-16)

Tıpış tıpış

“Doğayı, yaşadıkları kenti, eski uygarlıkları *tıpış tıpış* geziyorlardı.” (Aksoy, 2002, s. 52)

Uğraşa uğraşa

“*Uğraşa uğraşa* kendilerini dönüştürüp küçülmüşler.”

Uzun uzun

“Yine defteri açıp *uzun uzun* inceledi.” (Aksoy, 2002, s. 27)

Üst üste

“Apartman komşusu gibi *üst üste*.” (Aksoy, 2002, s. 58)

Yan yana

“Camiler de kiliselerle *yan yana*.” (Aksoy, 2002, s. 58)

4.1.3.5. Güvercin'in Saati Öyküsü

Aklı fikri

“Güvercin’in *aklı fikri* de uçmaktaydı.” (Aksoy, 2003, s. 13)

Ardı ardına

“İçindeki müzik eşliğinde sorular *ardı ardına* geldi.” (Aksoy, 2003, s. 82)

Ayrı ayrı

“Belki alan problemiyle, hacim problemi *ayrı ayrı*. Güvercin’in problemine gelince iş değişiyor.” (Aksoy, 2003, s. 70-71)

Avaz avaz

“Üstelik konuşmak da istiyordu. Bu yüzden yerden kalkmaya çalışırken *avaz avaz* bağırdı.” (Aksoy, 2003, s. 46)

Cik cik

“Sesi öyle tuhaf çıktı ki kendi de şaştı. *Cik cik* öter gibi gaip bir sesteki çıkan.” (Aksoy, 2003, s. 110)

Çıglık çıgıgı

“Seden de görmüş olmalı ki *çıglık çıgıgı* bağıırıyor.” (Aksoy, 2003, s. 106)

Çın çın

“Üstelik o güzel ezgi *çın çın* çınıyordu.” (Aksoy, 2003, s. 27)

“Sesi, kendi kulaklarında *çın çın* çınladı.” (Aksoy, 2003, s. 47)

“Sesi boş sınıfta *çın çın* çınıyordu.” (Aksoy, 2003, s. 59)

“Güvercin’in içi *çın çın* çınıyor.” (Aksoy, 2003, s. 105)

Çıt çıt

“Güvercin önce hafif bir ezgi duydu. Ardından ezgiye eşlik eden *çıt çıt* seslerini.” (Aksoy, 2003, s. 11)

“*Çıt çıt...* Tik tak... Çocuklar neşelendiler. Saati heyecanla elden ele geçirdiler.” (Aksoy, 2003, s. 113)

Çıtı pıtı

“Mavi gözlü, *çıtı pıtı* Reyhan, ‘Ay! Ödüm koptu.’ diye bağırdı.” (Aksoy, 2003, s. 45)

Çok çok

“Büyükbabam para demek gibi bir şey demişti. Yani *çok çok* para. Bana oyuncak alacağız.” (Aksoy, 2003, s. 37-38)

Der demez

“Güvercin bunu *der demez* ortalık birbirine girdi.” (Aksoy, 2003, s. 23)

Derin derin

“*Derin derin* iç çekip oturuyordu öylece.” (Aksoy, 2003, s. 47)

Dolup dolup

“Soru sorma odası *dolup dolup* boşaldı.” (Aksoy, 2003, s. 27)

Eğri büğrü

“Daracık, *eğri büğrü* sokağın hiç umulmadık bir yerinden parlayıvermişti.” (Aksoy, 2003, s. 25)

Fırl fırl

“Babaanne önce üşüyormuş gibi dişlerini takırdattı. Sonra gözlerini *fırl fırl* döndürdü.” (Aksoy, 2003, s. 29)

“Başı *fırl fırl* dönüyordu.” (Aksoy, 2003, s. 45)

“Gözlerini *fırl fırl* döndürdü.” (Aksoy, 2003, s. 64)

“Kızarmış gözlerini *fırl fırl* döndürdü.” (Aksoy, 2003, s. 84)

Geri geri

“Bakkala mal getiren kamyonet, *geri geri* çekilip onlara yol veriyor.” (Aksoy, 2003, s. 104)

Girer girmez

“Derse *girer girmez* de, çantalar, cepler tek tek arandı.” (Aksoy, 2003, s. 65)

Güm güm

“İkinci katta, Alperlerin kapısının önünde yüreği *güm güm* etti.” (Aksoy, 2003, s. 56)

Hızlı hızlı

“Yelkovan odası *hızlı hızlı* yürüyordu. Anlama odası keyifliydi.” (Aksoy, 2003, s. 27)

“Saat *hızlı hızlı* yürüyor.” (Aksoy, 2003, s. 109)

“Zaman çırpı bacaklarıyla *hızlı hızlı* yürüyor.” (Aksoy, 2003, s. 110)

Hoplaya zıplaya

“Böylece Güvercin kolunda saatle, *hoplaya zıplaya* salona gitti.” (Aksoy, 2003, s. 13)

İtiş kakış

“Güvercin arkadaşlarıyla *itiş kakış* okulun merdivenlerini tırmanıyor.” (Aksoy, 2003, s. 110)

“*İtiş kakış* otobüse doluşuyorlar.” (Aksoy, 2003, s. 114)

Katıla katıla

“ ‘Yavuz da iyi masalcıymış ha! Herkesi inandırmış.’ *Katıla katıla* güldüler.” (Aksoy, 2003, s. 100)

Kendi kendine

“Sayfaları karıştırdı. *Kendi kendine* konuştu.” (Aksoy, 2003, s. 12)

Kıkır kıkır

“ ‘Sorduğum soruya bak. Sen nerden bileceksin!’ dedi büyükbaba. *Kıkır kıkır* güldü.” (Aksoy, 2003, s. 12)

Kıpır kıpır

“*Kıpır kıpır* oynuyor. Güzel İstanbul...” (Aksoy, 2003, s. 114)

Kolay kolay

“Yaşam devam ediyor. *Kolay kolay* vazgeçmem.” (Aksoy, 2003, s. 25-26)

Koş koş

“Çılgınlıklar, havada uçan saat, daracık sıralar, itişmeler, o ağır, zorlukla açılan kapı ve *koş koş* bitmeyen karanlık koridorlar...” (Aksoy, 2003, s. 60)

Küt küt

“Ayaklarını *kiüt kiüt* vurup yürüdü.” (Aksoy, 2003, s. 85)

Mışıl mışıl

“ ‘Kadın dedektif nasılsa iş başında’ diye *mişıl mışıl* uyuyordu büyükbaba.” (Aksoy, 2003, s. 104)

Oflaya puflaya

“Saati kolundan çıkardı. *Oflaya puflaya* sandalyeye tırmandı.” (Aksoy, 2003, s. 51)

Oraya buraya

“Denizin üstünde daireler çizen minik bir martı gibi sesler çıkarıp *oraya buraya* koştu.” (Aksoy, 2003, s. 25)

Peş peşe

“Babanne kırıntıyla uğraşırken, Güvercin soruları *peş peşe* sıraladı.” (Aksoy, 2003, s. 37)

Pırıl pırıl

“Belki, Güvercin’in aklı *pırıl pırıl* ışık saçıyordu, kim bilir?” (Aksoy, 2003, s. 18)

Salına salına

“Güvercin *salına salına* yürüdü.” (Aksoy, 2003, s. 57)

Sessiz sedasız

“*Sessiz sedasız* beklemeye başladı.” (Aksoy, 2003, s. 28)

Sık sık

“Güvercin büyükbabasıyla *sık sık* telefonlaştı.” (Aksoy, 2003, s. 41)

Soluk soluğa

“Mağaza sahibi boğulur gibi öksürmeye başladı. Sonra *soluk soluğa* şöyle dedi: ‘Satın almak mı?’ “ (Aksoy, 2003, s. 21)

Şaşkın şaşkın

“*Şaşkın şaşkın* mırıldandı: ‘Ama bu çok garip. Gerçekten çalışıyor. Eee... İçinde ne pil var ne zemberek.’” (Aksoy, 2003, s. 11-12))

“ ‘Bilmeeemm...’ dedi Güvercin. *Şaşkın şaşkın* büyükbabaya baktı.” (Aksoy, 2003, s. 12)

“Güvercin *şaşkın şaşkın* genç kadına baktı.” (Aksoy, 2003, s. 87)

Tak tak

“ ‘İtişmeyin! Susuuunnn!’ Sonra cetvelle tahtaya *tak tak* vurdu öğretmen.” (Aksoy, 2003, s. 45)

Tek tek

“Derse girer girmez de, çantalar, cepler *tek tek* arandı.” (Aksoy, 2003, s. 65)

Tıka basa

“Bir sabah, Güvercin’in soru odası yine *tıka basa* doluydu.” (Aksoy, 2003, s. 5)

Tıkır tıkır

“Büyükbaba böyle deyip saati kendi koluna taktı. Saat *tıkır tıkır* çalıştı.” (Aksoy, 2003, s. 17)

“Yeni saat *tıkır tıkır* çalışırken, Güvercin çarpım tablosunu ezberledi.” (Aksoy, 2003, s. 49)

“Çocuklar saate bakınca Güvercin gibi sevinir. Kafaları *tıkır tıkır* işlerken, içleri aydınlanır.” (Aksoy, 2003, s. 114)

“Saat kız *tıkır da tıkır* işliyor. Ağzı kulaklarında gülüyor.” (Aksoy, 2003, s. 115)

Tık tık

“Büyükbabası, Güvercin’in kafasına *tık tık* vurur: ‘Akıl kutusu çalışıyor mu?’ derdi.” (Aksoy, 2003, s. 5)

“O güzel ezginin, saatin *tık tık* sesinin yerine dolap, eşyalar çıtırdıyordu.” (Aksoy, 2003, s. 50)

“Büyükbaba böyle deyip Güvercin’in kafasına hafifçe *tık tık* vurdu.” (Aksoy, 2003, s. 73)

“İki *tık tık*. Sonra küçük bir tık. Kapı hemen açılıyor.” (Aksoy, 2003, s. 104)

Tik tak

“Çıt çıt... *Tik tak*... Çocuklar neşelendiler. Saati heyecanla elden ele geçirdiler.” (Aksoy, 2003, s. 113)

Titrek titrek

“Saate baktı. Yelkovan *titrek titrek* bir adım attı.” (Aksoy, 2003, s. 11)

Tombul tombul

“Yanakları işte böyle *tombul tombul* olmuştu.” (Aksoy, 2003, s. 6)

Topu topu

“Güvecin *topu topu* bir saat ayrı kaldı.” (Aksoy, 2003, s. 83)

Uzun uzun

“Büyükbaba *uzun uzun* anlatmıştı. Güvercin de anlamaya çalışmıştı.” (Aksoy, 2003, s. 10)

“Yaşlı adam, Güvercin’in yaşlarını silerken, taa içini görüyormuş gibi *uzun uzun* baktı.” (Aksoy, 2003, s. 76)

Üstüne üstüne

“Korkmayacaksın. *Üstüne üstüne* gideceksin.” (Aksoy, 2003, s. 73)

“Büyükbabası hiçbir şeyden korkmuyordu. *Üstüne üstüne* gideceksin diyordu.” (Aksoy, 2003, s. 75)

“Hiçbir şeyden korkmayacağım. *Üstüne üstüne* gideceğim.” (Aksoy, 2003, s. 96)

Vızır vızır

“Sinirler, damarlar, *vızır vızır* arılar gibi çalışırlardı.” (Aksoy, 2003, s. 5)

Zaman zaman

“İnsan *zaman zaman* eski alışkanlıklarından sıyrılmalı.” (Aksoy, 2003, s. 86)

Zıp zıp

“O güzel müzikle *zıp zıp* zıplarsın.” (Aksoy, 2003, s. 79)

4.1.3.6. Güneşe Köprü Öyküsü**Aman aman**

“O bakışı yok mu? *Aman aman!*” (Aksoy, 2008, s. 37)

Başlar başlamaz

“Okula *başlar başlamaz*, sayıları mı öğreniyor küçük kızım?” (Aksoy, 2008, s. 17)

Bilmiş bilmiş

“Kedi canavarı, *bilmiş bilmiş* şöyle dedi, ‘Yesss, Pesss, Vouv... Doğruymu be! Tıpkı kitapta yazdığı gibi.’ “ (Aksoy, 2008, s. 54)

Buram buram

“Kimi koklasa neyi koklasa *buram buram* anne kokuyordu.” (Aksoy, 2008, s. 57)

Ciyak ciyak

“Babanın kafasından çekilip alınırken *ciyak ciyak* bağırdı.” (Aksoy, 2008, s. 49)

“İşaret parmağını tıpkı annesi gibi sallayıp saçlarını savurarak *ciyak ciyak* bağırdı.” (Aksoy, 2008, s. 62)

Diken diken

“Profesörün saçları *diken diken* olmuştu.” (Aksoy, 2008, s. 27)

“Yakaları kaykılmış, saçları *diken diken* olmuş, suratları pancar gibi kızarmıştı.” (Aksoy, 2008, s. 31)

Fırl fırl

“Gözlerini *fırl fırl* döndürüp Samoş’a baktı.” (Aksoy, 2008, s. 27-28)

“Kuyruğu keyiften *fırl fırl* döndü.” (Aksoy, 2008, s. 53)

Görür görmez

“Cem onu *görür görmez* yanına gitti.” (Aksoy, 2008, s. 42)

Güle oynaya

“Hoş olan iş, babayla birlikte yemek yapmaktı. Yaparken ortalığı dağıtmaktı. Sonra, anne üzülmesin diye, *güle oynaya* ortalığı toplamaktı.” (Aksoy, 2008, s. 43)

İç içe

“Yerdeki giysiler de *iç içe* konulup tek parça halinde gardıroba taşındı.” (Aksoy, 2008, s. 65)

İşıl işıl

“Anladım, dedi Fatmanur gözleri *ışıl ışıl* parlayarak.” (Aksoy, 2008, s. 67)

Kendi kendine

“Ayol, herhalde *kendi kendine* parfüm sürmedi. Değil mi?” (Aksoy, 2008, s. 58)

Mışıl mışıl

“O gece çilleri ve boş sayfaları unutup *mışıl mışıl* uyudu Samoş.” (Aksoy, 2008, s. 21)

Olsa olsa

“*Olsa olsa* kendisi büyümüştür.” (Aksoy, 2008, s. 28)

“Hala *arsız arsız* yalanıyor.” (Aksoy, 2008, s. 53)

Öğrenir öğrenmez

“Belli ki Rüstem amca, okumayı *öğrenir öğrenmez* gidip arkadaşlarına öğretecek.” (Aksoy, 2008, s. 14)

Pat pat

“Ne kadar uğraşırsa uğraşın Emre’nin omzuna bile erişemiyordu boyu. Bu yüzden halı döver gibi oğlanın sırtına *pat pat* vurmaya başladı.” (Aksoy, 2008, s. 62)

Pırıl pırıl

“İçi *pırıl pırıl* kumlarla dolu bir salyangoz kabuğu, okul oldu.” (Aksoy, 2008, s. 10)

“Yasemin güneşe baktı. Kocamandı. Sıcacıktı. *Pırıl pırıl* parlıyordu.” (Aksoy, 2008, s. 14)

“Işık’ın saçları kıvrırcık, iri kara gözleri *pırıl pırıldı*.” (Aksoy, 2008, s. 31)

Saçma sapan

“*Saçma sapan* bir yığın şey işte.” (Aksoy, 2008, s. 27)

Sızım sızım

“Kaval kemiği *sızım sızım* sızladı.” (Aksoy, 2008, s. 45)

Sinirli sinirli

“Üstelik *sinirli sinirli* titreyip duruyorlardı.” (Aksoy, 2008, s. 9)

Şaşkın şaşkın

“Oğlan, Ayşe’ye kitabı okurken, Pamuk da *şaşkın şaşkın* dinledi.” (Aksoy, 2008, s. 54)

Teker teker

“Sonra on parmağını *teker teker* sayıp yine bağırdı.” (Aksoy, 2008, s. 17)

Tıpış tıpış

“Annesiyle babası, *tıpış tıpış* yürüyüp gelsinler diye.” (Aksoy, 2008, s. 7)

Tıkış tıkış

“Ardından oyuncak mağazaları, sinemalar, tiyatrolar, arabalarla *kent tıkış tıkış* doldu.” (Aksoy, 2008, s. 10)

Tuhaf tuhaf

“Güneş’in çevresinde *tuhaf tuhaf* şeyler dolanıyor.” (Aksoy, 2008, s. 27)

Uzun uzun

“*Uzun uzun* hesaplar yaptılar.” (Aksoy, 2008, s. 28)

“Çetin’in susup *uzun uzun* düşünmesi, Işık’a yüzyıl sürmüş gibi geldi.” (Aksoy, 2008, s. 33)

Vura vura

“Ayağını yere *vura vura* çocuk parkına gitti.” (Aksoy, 2008, s. 41)

Yamru yumru

“Öyle kızdı ki *yamru yumru* çizdi bizi.” (Aksoy, 2008, s. 23)

Yan yana

“Cem’le *yan yana* yürürken içi sevinçle doldu.” (Aksoy, 2008, s. 42)

4.1.3.7. Şişko Patates Öyküsü

Abur cubur

“Birlikteyken *abur cubur* yiyor mu Timur dedi.” (Aksoy, 2006, s. 30)

Avaz avaz

“Alaattin bir tellalın *avaz avaz* bağırdığını duydu.” (Aksoy, 2006, s. 11)

“Bir yudum içer içmez *avaz avaz* bağırdı.” (Aksoy, 2006, s. 20)

Bas bas

“Dışarıdan komşu teyze *bas bas* bağıırıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 22)

Bastıra bastıra

“ ‘Değiştim.’ dedi Çiçek, üstüne *bastıra bastıra*.” (Aksoy, 2006, s. 54)

Çığlık çığlığa

“Biraz da neşeyle *çığlık çığlığa* şu anlaşılmaz sözcükleri yineleyip duruyordu: Da..da....” (Aksoy, 2006, s. 12)

“Çiçek *çığlık çığlığa* bağırırmaya başladı.” (Aksoy, 2006, s. 30)

Çın çın

“Annesini sesi kulaklarında *çın çın* çınladı.” (Aksoy, 2006, s. 10)

“Altınlar şıkırdıyor, develerin çanı *çın çın* çınılıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 28)

Derin derin

“Eğilip çiçekleri *derin derin* kokladı.” (Aksoy, 2006, s. 60)

Dik dik

“Çiçek’e *dik dik* baktı.” (Aksoy, 2006, s. 23)

“Çiçek onlara *dik dik* baktı.” (Aksoy, 2006, s. 30)

“Alaattin kadına *dik dik* bakıp söylendi.” (Aksoy, 2006, s. 44)

Dolu dolu

“çiçek *dolu dolu* iki kaşık şekeri cezveye boca etti.” (Aksoy, 2006, s. 20)

El ele

“Bazen *el ele* tutuşarak, bazen göçmen kuşlar gibi peş peşe sıralanarak, sihirbazla Alaattin’i izlediler.” (Aksoy, 2006, s. 17)

Fıldır fıldır

“Kara tenli, *fıldır fıldır* kötü bakışlı biriydi bu adam.” (Aksoy, 2006, s. 15)

Fırıl fırıl

“ ‘Sihirbaz olsun bu çocuk.’ Dedi Sırma. Oğlan kara *fırl fırl* gözlerini Çiçek’e dikip ‘Olurum.’ dedi.” (Aksoy, 2006, s. 39)

“Büyücünün gözleri *fırl fırl* döndü.” (Aksoy, 2006, s. 42)

Gece gündüz

“Zavallı annesi dükkânı satmış, evi geçindirmek için *gece gündüz* iplik eğiriyordu.” (Aksoy, 2006, s. 15)

Güle oynaya

“*Güle oynaya* masalı anlatmaya devam etti.” (Aksoy, 2006, s. 27)

Güzel güzel

“Buraya kadar masal *güzel güzel* anlatıldı.” (Aksoy, 2006, s. 25)

Hadi hadi

“ ‘*Hadi hadi* nazlanma!’ dedi annesi.” (Aksoy, 2006, s. 9)

Hokus pokus

“ ‘*Hokus pokus.*’ dedi oğlan. Kara kıvrıcık saçlarını öne eğdi.” (Aksoy, 2006, s. 39)

Işıl ışıl

“Altınlar içinde şıkırdıyor, *ışıl ışıl* parlıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 28)

İçer içmez

“Bir yudum *içer içmez* avaz avaz bağırdı.” (Aksoy, 2006, s. 20)

İkişer ikişer

“Kıymalı börek kokusu Çiçek’in içini fıkırdatırken, merdivenlerden *ikişer ikişer* inmeye başladı.” (Aksoy, 2006, s. 9)

İri iri

“Su yeşili gözleri şaşkındı; *iri iriydi.*” (Aksoy, 2006, s. 12)

Küt küt

“On altısındaki o kocaman ağabeyin kıl ile kaplı bacaklarına bakarak merdivenleri *küt küt* indi.” (Aksoy, 2006, s. 11)

Marş marş

“Annemin sana söyleyecekleri var. Hadi bebek. *Marş marş.*” (Aksoy, 2006, s. 11)

Nazlı nazlı

“Gök mavisi havuzda kuğular *nazlı nazlı* salındılar.” (Aksoy, 2006, s. 28)

“Yol kenarlarına dizilmiş, çiğ damlalarıyla ışıldayan pembe, şafak rengi güller, *nazlı nazlı* salındılar.” (Aksoy, 2006, s. 52)

Paldır küldür

“*Paldır küldür* yere düşüp, Alaattin’in kapatıldığı çukurun başına dikildiler.” (Aksoy, 2006, s. 17)

“Utku nerede acaba? *Paldır küldür* aşağıya indi.” (Aksoy, 2006, s. 22)

Pat pat

“Öyle *pat pat* yürüme!” (Aksoy, 2006, s. 9)

“*Pat pat* yürüyüp masasına döndü.” (Aksoy, 2006, s. 50)

Peş peşe

“Bazen el ele tutuşarak, bazen göçmen kuşlar gibi *peş peşe* sıralanarak, sihirbazla Alaattin’i izlediler.” (Aksoy, 2006, s. 17)

Pırıl pırıl

“Gözleri *pırıl pırıldı*.” (Aksoy, 2006, s. 16)

“Bir sepete *pırıl pırıl* yeni lambalar koymuş, sarayın tam karşısında şöyle bağıracaktı:

‘Yeni lambalarım vaaaar...’ “ (Aksoy, 2006, s. 39)

“*Pırıl pırıl* giydiriyorum onu.” (Aksoy, 2006, s. 50)

Salak salak

“Ne bakıyorsun duvara öyle *salak salak*...” (Aksoy, 2006, s. 11)

Sinirli sinirli

“Sarayın içinde *sinirli sinirli* dolaşiyor, arada bir öfkeyle prensese bakıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 43)

Şaşkın şaşkın

“Dalgalar *şaşkın şaşkın* ‘Fıııı... İiiiiıı...’ diye fışırdadılar.” (Aksoy, 2006, s. 27)

“*Şaşkın şaşkın* bakıyordu prenses.” (Aksoy, 2006, s. 28)

“Aylin *şaşkın şaşkın* Çiçek’in yüzüne baktı.” (Aksoy, 2006, s. 59)

Teker teker

“Sesin hangisinden geldiğini anlamak için *teker teker* denedi.” (Aksoy, 2006, s. 14)

“Taç yapraklarını *teker teker* koparıp, bombaların üstüne fırlattı.” (Aksoy, 2006, s. 50)

Tembel tembel

“Sırma Timur’a, ‘Sen otur, *tembel tembel* seyret.’ dedi.” (Aksoy, 2006, s. 39)

Tir tir

“Heyecandan *tir tir* titriyordu.” (Aksoy, 2006, s. 46)

Tuhaf tuhaf

“Babasıyla Utku yüzüne *tuhaf tuhaf* baktılar.” (Aksoy, 2006, s. 54)

Üst üste

“Birinden okyanusların, *üst üste* devrilen kocaman dalgaların sesleri geliyordu.”
(Aksoy, 2006, s. 14)

Vır vır

“Kızlar hep *vır vır* eder.” (Aksoy, 2006, s. 36)

Yan yana

“Tuzlukla şeker *yan yana* tezgâhın üstünde duruyordu.” (Aksoy, 2006, s. 20)

Yorgun argın

“*Yorgun argın* eve doğru sürüklendi.” (Aksoy, 2006, s. 50)

Zaman zaman

“Hatta, *zaman zaman*, anlattığı masalın büyüüne kendisi de kapılıyor, düşle gerçeği birbirine karıştırıyordu.” (Aksoy, 2006, s. 14)

4.1.3.8. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü

Ahlaya oflaya

“Fazla tıkindıkları için *ahlaya oflaya* yavaş yavaş yürümeye başladılar.” (Aksoy, 2012, s. 55)

Aval aval

“Tomurcuk’la pembe kedi *aval aval* bakınıp duruyordu.” (Aksoy, 2012, s. 79)

Avaz avaz

“Önce Tomurcuk’a sonra kediye bakıp *avaz avaz* bağırdı.” (Aksoy, 2012, s. 12)

“Yani *avaz avaz* bağıırıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 16)

“Bir yandan eşofman paçasını kurtarmaya çalışıyor, öte yandan *avaz avaz* bağıırıyordu.”
(Aksoy, 2012, s. 80)

Baş başa

“Eski Kraliçe yazgısıyla *baş başa* kalmıştı.” (Aksoy, 2012, s. 43)

Bilmiş bilmiş

“ ‘Kimin babası olduğuna bağlı.’ dedi kedi, *bilmiş bilmiş*.” (Aksoy, 2012, s. 28)

Cıvıl cıvıl

“Tezgâhlar *cıvıl cıvıl* iç açıcı renklerle bezeliydi.” (Aksoy, 2012, s. 55)

Ciyak ciyak

“Tomurcuk *ciyak ciyak* bağıırdı mikrofona.” (Aksoy, 2012, s. 83)

Çalı çırpı

“Biz *çalı çırpı* topladık.” (Aksoy, 2012, s. 38)

Çığlık çığlığa

“Tomurcuk, kara gözlerini koskocaman açıp *çığlık çığlığa* bağırды.” (Aksoy, 2012, s. 27)

“Bu sözler üzerine kadın *çığlık çığlığa* bağırıp onları kovaladı.” (Aksoy, 2012, s. 55)

“Genç kız *çığlık çığlığa* bağırды.” (Aksoy, 2012, s. 60)

Çın çın

“Saat kulesi sevinçten *çın çın* çınladı.” (Aksoy, 2012, s. 85)

Çözer çözmez

“Vermama işini *çözer çözmez* onlarını evine bırakacağına söz verdi.” (Aksoy, 2012, s. 69)

Diken diken

“Saçları *diken dikendi*.” (Aksoy, 2012, s. 24)

Duyar duymaz

“Tilki, tavuk sözünü *duyar duymaz* uyandı.” (Aksoy, 2012, s. 46)

Fırl fırl

“Bu sözler üzerine müdürlerin gözleri *fırl fırl* yuvalarında döndü.” (Aksoy, 2012, s. 58)

“Doğrusu korkudan gözleri *fırl fırl* dönüyordu.” (Aksoy, 2012, s. 74)

“Kedicik kuyruğunu pervane gibi *fırl fırl* döndürüp Tomurcuk’un kucağına düştü.” (Aksoy, 2012, s. 83)

Hıçkıra hıçkıra

“Pamuk Prens *hıçkıra hıçkıra* ağlamaya başladı.” (Aksoy, 2012, s. 38)

İşıl işıl

“Salon prizmalarla *ışıl ışıl* ışıldadı.” (Aksoy, 2012, s. 12)

İster istemez

“Tomurcuk da *ister istemez* suratını astı.” (Aksoy, 2012, s. 31)

İstemeye istemeye

“Kedi *istemeye istemeye* gözünü kuşlardan ayırdı.” (Aksoy, 2012, s. 52)

Kasım kasım

Bu sözler üzerine Süpermen *kasım kasım* kasıldı.” (Aksoy, 2012, s. 70)

Kaşına kaşına

“*Kaşına kaşına* uyumaya çalıştılar.” (Aksoy, 2012, s. 34)

Katır kutur

“Herhalde ovayı *katır kutur* yemediler.” (Aksoy, 2012, s. 56)

Kıkır kıkır

“*Kıkır kıkır* gülmeye başladı.” (Aksoy, 2012, s. 11)

Kurnaz kurnaz

“*Kurnaz kurnaz* gülümseyip başlarıyla kadını onayladılar.” (Aksoy, 2012, s. 74)

Mışıl mışıl

“Sonunda da suskunluktan, tokluktan içleri geçti. *Mışıl mışıl* uyudular.” (Aksoy, 2012, s. 62)

Öbek öbek

“Köylüler *öbek öbek* toplanmışlardı.” (Aksoy, 2012, s. 69)

Paldır küldür

“*Paldır küldür* düşüp çimenlerin üzerine arka üstü serildi adam.” (Aksoy, 2012, s. 15)

Pırlıl pırlıl

“Zıp zıp zıplıyor, *pırlıl pırlıl* parlıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 10)

Pisi pisi

“Yukarı çıkma! Aşağı atla hadi! *Pisi pisi pisi...*” (Aksoy, 2012, s. 15)

Renk renk

“Çok güzel mallarım var. Dantel, el örgüsü, *renk renk* şallarım vaarr!” (Aksoy, 2012, s. 49)

Sessiz sedasız

“Kötü kalpli Kraliçe’yi şirketin adamlarıyla birlikte *sessiz sedasız* sıvışırken gördüler.” (Aksoy, 2012, s. 81)

Sıkı sıkı

“Kapıyı açamam. Tomurcuk’la kedisi *sıkı sıkı* tembihlediler.” (Aksoy, 2012, s. 49)

Sık sık

“*Sık sık* düş kurar, sonra da o düşleri yaşarmış gibi olurdu.” (Aksoy, 2012, s. 25)

“Üç maymun yavrusu *sık sık* oynadıkları bir oyuna dalmışlardı.” (Aksoy, 2012, s. 45)

Soluk soluğa

“Sonunda arkalarından kimse gelmediğini görüp durdular. *Soluk soluğa* kalmışlardı.” (Aksoy, 2012, s. 56)

Söylene söylene

“Sonra da *söylene söylene* yoluna devam etti.” (Aksoy, 2012, s. 48)

Şaşkın şaşkın

“Tomurcuk *şaşkın şaşkın* babasına bakakaldı.” (Aksoy, 2012, s. 12)

“Zavallı adam kediyi itekleyip *şaşkın şaşkın* sordu, ‘Elvan da kim?’ “ (Aksoy, 2012, s. 22)

“Pembe kedi *şaşkın şaşkın* Tomurcuk’un önce eline, sonra yüzüne baktı.” (Aksoy, 2012, s. 27)

“Tomurcuk *şaşkın şaşkın* ‘Bütün bunları sen nereden biliyorsun?’ dedi.” (Aksoy, 2012, s. 28)

“Zavallı Tomurcuk *şaşkın şaşkın* şöyle dedi, ‘Valla ben bir şey yapmadım.’ ” (Aksoy, 2012, s. 29)

“Genç kız *şaşkın şaşkın* Tomurcuk’a baktı. Uzun uzun esnedi.” (Aksoy, 2012, s. 33)

“Zavallı komutan *şaşkın şaşkın* emirleri uyguladı.” (Aksoy, 2012, s. 45)

“Tavşancık *şaşkın şaşkın* bakakaldı ardından.” (Aksoy, 2012, s. 46)

“Kedi *şaşkın şaşkın* tavşana baktı.” (Aksoy, 2012, s. 53)

“Küçük kıza *şaşkın şaşkın* baktı.” (Aksoy, 2012, s. 56)

“Tüm olup bitenlere *şaşkın şaşkın* bakan Tomurcuk öfkeyle bağırды.” (Aksoy, 2012, s. 58)

“Kadın Tomurcuk’a ve her söylediğini başıyla onaylayan pembe kediye *şaşkın şaşkın* baktı.” (Aksoy, 2012, s. 80)

Tartışa bağrışa

“Böyle *tartışa bağrışa* ormanın dışına çıktılar.” (Aksoy, 2012, s. 54)

Tıngır tıngır

“Bu arada anahtar pembe patilerin arasında tıkırdadı. *Tıngır tıngır* tak... *Tıngır tıngır* taaakkkk...” (Aksoy, 2012, s. 11)

Tir tir

“Bıyıkları *tir tir* titredi.” (Aksoy, 2012, s. 60)

Uzun uzun

“Genç kız *şaşkın şaşkın* Tomurcuk’a baktı. *Uzun uzun* esnedi.” (Aksoy, 2012, s. 33)

“Olan biteni immm... şey... diyerek *uzun uzun* anlattı.” (Aksoy, 2012, s. 62)

“*Uzun uzun* ıslık çaldı. Sarışın kadınla anlaşlıkları gibi.” (Aksoy, 2012, s. 68)

“Pemboş kucağından yere atladı. *Uzun uzun* esnedi.” (Aksoy, 2012, s. 87)

Üzgün üzgün

“Pamuk Prenses *üzgün üzgün*, ‘ Alamam, param yok.’ dedi.” (Aksoy, 2012, s. 49)

Yaka paça

“Kediye de *yaka paça* bir eşofman altı giydirdi.” (Aksoy, 2012, s. 40)

Yavaş yavaş

“Kent *yavaş yavaş* ışıklanıp göz kırptı.” (Aksoy, 2012, s. 27)

“*Yavaş yavaş* uzak yıldızlar parlamaya başladı.” (Aksoy, 2012, s. 28)

“Fazla tıkindıkları için ahlaya oflaya *yavaş yavaş* yürümeye başladılar.” (Aksoy, 2012, s. 55)

“Sonra *yavaş yavaş* yükselip, mavi gökte kocaman bir kuş gibi süzüldü.” (Aksoy, 2012, s. 85)

Zıp zıp

“*Zıp zıp* zıplıyor, pırıl pırıl parlıyordu.” (Aksoy, 2012, s. 10)

4.1.4. Terimler**4.1.4.1. Büyülü Bahçe Öyküsü****Ay**

“*Ay* adında bir uydusu vardır.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Eksen

“Yer hem kendi *ekseni* etrafında hem güneş etrafında bir yörüngede döner.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Gezegen

“‘Yer, büyüklük bakımından altıncı *gezegendir.*’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Güneş

“Yer hem kendi *ekseni* etrafında hem *güneş* etrafında bir yörüngede döner.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Güneş sistemi

“*Güneş sisteminde* kaç gezegen vardır?” (Aksoy, 2014, s. 52)

Kutup

“*Kutuplarda* hafifçe basık bir küre biçimindedir.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Uydu

“*Ay* adında bir *uydusu* vardır.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Yer

“*Yer* nedir? (...)”

“*Yer*, büyüklük bakımından altıncı gezegendir.’ dedi.” (Aksoy, 2014, s. 49)

Yörünge

“*Yer* hem kendi eksenini etrafında hem güneş etrafında bir *yörüngede* döner.” (Aksoy, 2014, s. 49)

4.1.4.2. Küçük Prenses ve Kardelen Öyküsü

Dünya

“*Dünya* Güneş’in çevresinde bir pervane gibi döner.” (Aksoy, 2000, s. 25)

Güneş

“*Dünya Güneş*’in çevresinde bir pervane gibi döner.” (Aksoy, 2000, s. 25)

Nota

“Müzik aletleri çalan biri bu *notaları* mutlaka bilmeli.” (Aksoy, 2000, s. 40)

4.1.4.3. Akıllı Anka Öyküsü

Botanik

“Evlerinin önündeki yokuş, doğruca *botanik* bahçesine benzeyen o güzel parka çıkardı.” (Aksoy, 2005, s. 69)

Kafdağı

“Zümrüdüanka kuşu küçük bir çocuğu *Kafdağı*’nın ardına uçurur.” (Aksoy, 2005, s. 40)

Kolaj

“İbo, yokluktan çeşitli malzemelerle ürettiği bu tür resimlere *kolaj* dendiğini öğrendi.” (Aksoy, 2005, s. 68)

Zümrüdüanka

“*Zümrüdüanka* kuşu küçük bir çocuğu Kaf dağının ardına uçurur.” (Aksoy, 2005, s. 40)

4.1.4.4. Nun Gelince Öyküsü

Arkeolog

“Büyüyünce *arkeolog* olacaktı Dumçuk.” (Aksoy, 2002, s. 77)

Ayazma

“İşte bu kilisenin içinde *ayazma* var.” (Aksoy, 2002, s. 58)

Harf

“Bak! İşte bunlar *harf*.” (Aksoy, 2002, s. 76)

Hasat

“Maskeli çocuklar *hasat* topladılar.” (Aksoy, 2002, s. 23)

Hece

“Birleştirirsen önce *hece*, sonra sözcük, en sonunda da tümce olur.” (Aksoy, 2002, s. 76)

İkon

“Bak, bak! Bunlara *ikon* deniyor.” (Aksoy, 2002, s. 59)

Seksek

“Mavi sarı kır çiçekleriyle belirlenen *seksek* çizgileri üstünde çocuklar sekiyordu.” (Aksoy, 2002, s. 25)

Sözcük

“Birleştirirsen önce hece, sonra *sözcük*, en sonunda da tümce olur.” (Aksoy, 2002, s. 76)

Tümce

“Birleştirirsen önce hece, sonra sözcük, en sonunda da *tümce* olur.” (Aksoy, 2002, s. 76)

4.1.4.5. Güvercin'in Saati Öyküsü

Alan problemi

“Benimki *alan problemi*di. Bu hacim. İki farklı şeyler.” (Aksoy, 2003, s. 68)

Ameliyat

“Tıpkı apandisit *ameliyatı* olduğu gibi.” (Aksoy, 2003, s. 89)

Apandisit

“Tıpkı *apandisit* ameliyatı olduğu gibi.” (Aksoy, 2003, s. 89)

Ay

“Ondan sonracağıma, Güneş, Dünya, Ay acaba nasıl doğdular?” (Aksoy, 2003, s. 14)

Devrim

“Tarih dersinde Fransız *devrimi* ile Atatürk'ün *devrimleri*.” (Aksoy, 2003, s. 86)

Dünya

“Ondan sonracağıma, Güneş, *Dünya*, Ay acaba nasıl doğdular?” (Aksoy, 2003, s. 14)

Güneş

“Ondan sonracağıma, *Güneş*, *Dünya*, Ay acaba nasıl doğdular?” (Aksoy, 2003, s. 14)

Hacim

“Benimki alan problemiydi. Bu *hacim*. İki farklı şeyler.” (Aksoy, 2003, s. 68)

Kupür

“Bu hoş çınlama, gazete *kupürleri*, turistik broşürler incelenirken, gezi planları yapılırken de sürüyor.” (Aksoy, 2003, s. 86)

Nota

“Müziğin ilk *notaları* başladı bile.” (Aksoy, 2003, s. 90)

Patent

“ ‘Şu *patenti* de mutlaka almalıyım.’ ‘*Patent* ne büyükbaba? Para mı?’ “(Aksoy, 2003, s. 18)

“Acaba profesör *patent* verir mi?” (Aksoy, 2003, s. 37)

Profesör

“*Profesör*, Güvercin’in üstünde öğrencilere bilgi veriyor.” (Aksoy, 2003, s. 90)

Tahlil

“ Sen tut tentürdiyotu İstanbul’a, Hıfzıssıhha’ya *tahlile* yolla.” (Aksoy, 2003, s. 73)

Tentürdiyot

“ Hani şu eczane var ya! Meydana bakan. *Tentürdiyot* almıştım.” (Aksoy, 2003, s. 72)

Yer çekimi

“Üstelik bir de deney! *Yer çekimi* kanununun ispatı... Akıllı Güvercin’im benim.” (Aksoy, 2003, s. 15)

4.1.4.6. Güneşe Köprü Öyküsü

Enerjinin korunumu

“Bu dönüşüm sırasında toplam enerji miktarı değişmezdi. Buna *enerjinin korunumu* yasası denirdi.” (Aksoy, 2008, s. s.44)

Güneş

“*Güneş’in* çevresinde tuhaf tuhaf şeyler dolanıyor.” (Aksoy, 2008, s. 27)

Kinetik enerji

“Doğada değişimler oluyordu. Bu değişimler sırasında da bir enerji meydana geliyordu. Kütle çekimi enerjisi, *kinetik enerji*, ısı enerjisi, elektrik enerjisi bunlardan bazılarıydı.” (Aksoy, 2008, s. s.44)

Kütle çekimi

“Doğada değişimler oluyordu. Bu değişimler sırasında da bir enerji meydana geliyordu. *Kütle çekimi* enerjisi, kinetik enerji, ısı enerjisi, elektrik enerjisi bunlardan bazılarıydı.” (Aksoy, 2008, s. s.44)

Maki

“Bodur *makileri*, yıllanmış meşe ağacını geride bıraktı.” (Aksoy, 2008, s. 30)

Teleskop

“Bunca yıldır *teleskopla* gökyüzünü incelerim. Böyle şey görmedim.” (Aksoy, 2008, s. s.27)

4.1.4.7. Şişko Patates Öyküsü

Porte

“Üstü notaların yazıldığı *portelerle* bezeliydi.” (Aksoy, 2006, s. 14)

4.1.5. Kalıp Sözler

4.1.5.1. Büyülü Bahçe Öyküsü

Dere tepe aşmış.

Kız koşmuş. *Dere tepe aşmış*. Işığın düştüğü yere gelmiş. (Aksoy, 2014, s. 44)

4.1.5.2. Küçük Prenses ve Kardelen Öyküsü

İyi geceler.

“Ay, lacivert gökyüzünde pırl pırl parladı. Yüzünü yıkamış, dişlerini fırçalamıştı. ‘*İyi geceler!*’ dedi güleç bir yüzle.” (Aksoy, 2000, s. s.21)

Teşekkür ederim.

“Ay’ın yüzü bir an bulutlandı. ‘*Teşekkür ederim.*’ diye fısıldadı.” (Aksoy, 2000, s. s.21)

“Bu oyuncacı çok sevdim. *Teşekkür ederim.*” (Aksoy, 2000, s. 47)

4.1.5.3. Güvercin'in Saati Öyküsü

Ne haliniz varsa görün.

“Tamam! *Ne haliniz varsa görün.* Beni bulaştırmayın da.” (Aksoy, 2003, s. 78)

Şimdiye kadar aklın neredeydi?

“ ‘*Şimdiye kadar aklın neredeydi?*’ dedi babası. ‘Üff... Babaaaa...’ “ (Aksoy, 2003, s. 77)

4.1.5.4. Güneşe Köprü Öyküsü

Büyüyünce ne olacaksın?

“Küçük abla, *büyüyünce ne olacaksın?*” (Aksoy, 2008, s. 10)

Satılan mal geri alınmaz.

“ ‘*Satılan mal geri alınmaz.*’ yazmışsın buraya.” (Aksoy, 2008, s. s.67)

Teşekkür ederim.

“ ‘Bu da nereden çıktı?’ diye şaşırdı. Yine de çok *teşekkür ederim.*” (Aksoy, 2008, s. s.66)

Yok daha neler!

“*Yok daha neler!* Dün Ali’ye verdiğin armağanı geri mi isteyeceksin yoksa?” (Aksoy, 2008, s. 68)

4.1.5.5. Şişko Patates Öyküsü

Allah kahretsin!

“*Allah kahretsin!* Tuz mu koydun sen buna!” (Aksoy, 2006, s. s.21)

Günaydın

“- *Günaydın Çiçek!*

-*Günaydın!* Az önce buradan bir oğlan geçti mi? “(Aksoy, 2006, s. 52)

Tünaydın

“ ‘ Oooo... *Tünaydın* efendim.’ dedi annesi alaylı bir sesle. (Aksoy, 2006, s. 9)

4.1.5.6. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü

Allah'ın cezası!

“*Allah'ın cezası!* Senin yüzünde işe geciktim.” (Aksoy, 2012, s. 12)

Bana ne!

“*Bana ne!* Nasıl çıktıysa öyle insan.” (Aksoy, 2012, s. 14)

“*Bana ne!* Ben karanlıktan korkarım.” (Aksoy, 2012, s. 64)

Güle güle

“*Güle güle! Güle güle!* Sakın bizi unutmayın. Yine bekleriz.” (Aksoy, 2012, s. 85)

Günaydın

“*Günaydın* teyzeciğim! Acaba dağ nerede?” (Aksoy, 2012, s. 55)

“*Günaydın* bekçi amca! Kedim içeri kaçtı.” (Aksoy, 2012, s. 56)

İmdat!

“Ay, bu kedi konuşuyor! *İmdaaatttt!*” (Aksoy, 2012, s. 27)

“Kurtarın beni buradan. *İmdaattt!*” (Aksoy, 2012, s. 82)

İyi akşamlar

“*İyi akşamlar* anneciğim. Biz geldik.” (Aksoy, 2012, s. 33)

Teşekkür ederiz.

“Hayır, *teşekkür ederiz*. Akşam olmadan evimize dönmeliyiz.” (Aksoy, 2012, s. 84)

Valla

“Zavallı Tomurcuk şaşkın şaşkın şöyle dedi, ‘*Valla* ben bir şey yapmadım.’ ” (Aksoy, 2012, s. 28)

“ ‘*Valla billa* Süpermen.’ diye ciyakladı Tomurcuk.” (Aksoy, 2012, s. 80)

“*Valla billa* biz size yardım etmek istemiştik.” (Aksoy, 2012, s. 80)

Yine bekleriz.

“Güle güle! Güle güle! Sakın bizi unutmayın. *Yine bekleriz.*” (Aksoy, 2012, s. 85)

4.1.6. Doldurma Sözler**4.1.6.1. Büyülü Bahçe Öyküsü****Ama**

“*Ama... Ama...*” diye içini çekerek ağlamaya başladı Çakar. “Ama belki... Her şey eski haline dönerse benimle konuşursunuz. Öyle değil mi?” (Aksoy, 2014, s. 61)

Hımmm

“*Hımmm...* Bu çocuklar Çakar’ın evine bakıyorlar. (...)” (Aksoy, 2014, s. 60)

4.1.6.2. Küçük Prenses ve Kardelen Öyküsü

Hiiiç... İşteeee...

“ ‘Aaaa...’ diye şaşkın şaşkın bakakaldı Işık. Sonra da annesinin elini çekip yüzme okuluna gitmek istemediğini söyledi.

‘Neden?’

‘*Hiiiç... İşteeee...*’ “ (Aksoy, 2000, s. 35)

4.1.6.3. Akıllı Anka Öyküsü

Acaba

“Hani bir ülkesine gidebilse... Şey... *Acaba* siz..” (Aksoy, 2015:62)

Eeee

“ ‘Öyle değil mi?’ ‘*Eeee...* Evet. Herhalde öyledir.’ Dedi İbo. Biraz yüreklenmişti.” (Aksoy, 2015:63)

“Hangisinden başlamalıydı? Sonunda İbo derin bir soluk aldı. ‘Şey... *Eeee...*’ dedi. ‘Bir tanıdığım var da efendim. Ülkesine gidemiyor.’” (Aksoy, 2015:62)

Şey

“Ben geçen hafta sizden şey almıştım.” (Aksoy, 2015:37)

“ ‘Şey... Beğendim de...’ dedi İbo.” (Aksoy, 2015:38)

“ ‘Zıpladılar da... Şey...’ İbo yutkundu.” (Aksoy, 2015:38)

“Hangisinden başlamalıydı? Sonunda İbo derin bir soluk aldı. ‘Şey... *Eeee...*’ dedi. ‘Bir tanıdığım var da efendim. Ülkesine gidemiyor.’” (Aksoy, 2015:62)

“Hani bir ülkesine gidebilse... Şey... *Acaba* siz..” (Aksoy, 2015:62)

“Yani gidebilse çok iyi olacak. Ben de onu şey edecektim.” (Aksoy, 2015:63)

Şey yani

“Ama anne Türkiye’de... Şey yani dedemlerin köyünde kutlamıyorlar bile.” (Aksoy, 2015:7)

“Üç yıldır gitmedik. Babam *yani* şey...” (Aksoy, 2015:64)

“*Eee... Yani... Şeyy...* Bayan Müller, acaba Kafdağı nerededir?” (Aksoy, 2015:65)

4.1.6.4. Nun Gelince Öyküsü

Ben şey...

“Hayır. Ben Dumçuk’u bekliyordum. *Ben şey...*” (Aksoy, 2002, s. 71)

Hımm... Evet

“*Hımm... Evet.*’ dedi Cansu dalgın dalgın.” (Aksoy, 2002, s. 68)

Şey..

“Şimdi sıkılmıyorum ama... *Şey...* Heyecanlı bir roman okuyormuş gibi.” (Aksoy, 2002, s. 84)

Şey yani...

“*Şey yani...* Bilmiyorum ama çok merak ediyorum.” (Aksoy, 2002, s. 50)

4.1.6.5. Güvercin'in Saati Öyküsü

Eee...

“Şaşkın şaşkın mırıldandı: ‘Ama bu çok garip. Gerçekten çalışıyor. *Eee...* İçinde ne pil var ne zemberek.’ “ (Aksoy, 2003, s. 11-12))

Hımm...

“Anlayınca da, ‘*Hımm...* Demek böyle. Anlaşıldı. Bu anlama odasına gitsin anlamak ne güzel. Mmmm...’ derlerdi.” (Aksoy, 2003, s. 5)

“*Hımm...* Organ nakli yapsak, hastayı yaşatabilir miyiz?’ derdi. (Aksoy, 2003, s. 9)

İşte böyle

“Gece bu yüzden uyuyamadım. Ne yapacağımı bilmiyorum. Hani tartışırsak. *İşte böyle!*” (Aksoy, 2003, s. 112)

Nasıl söylesem?

“Kolunu sıyırıp saati gösterdi. ‘Bu saat var ya! Ay! *Nasıl söylesem!*’ “(Aksoy, 2003, s. 111)

Ondan sonracağıma...

“*Ondan sonracağıma*, Güneş, Dünya, Ay acaba nasıl doğdular?” (Aksoy, 2003, s. 14)

Şey

“Alper’çiğim size gelebilir miyim? Kafama şu *şey* takıldı da..” (Aksoy, 2003, s. 99)

“*Şey...* Gece uyuyamadım. Bana yardım eder misin?” (Aksoy, 2003, s. 111)

4.1.6.6. Şişko Patates Öyküsü

Hımmm...

“Yiyor dedim. Yalan söyleyemedim ya. *Hımmm...* dedi. Demek ondanmış...” (Aksoy, 2006, s. 35)

“Babası duysa, ‘*Hımmm.*’ derdi. ‘*Hımmm...* Bütün aile sırlarımızı ha!’ ” (Aksoy, 2006, s. 36)

Neyse

“Çok üzülmüştüm. *Neyse...* Şimdi ikide bir masalı kesme.” (Aksoy, 2006, s. 15)

Şey...

“Çünkü... *Şey...* Onu ben uydurdum çünkü.” (Aksoy, 2006, s. 49)

Şey yani...

“Sonra saçmaladığımı fark edip, ‘*Şey yani...*’ dedi.” (Aksoy, 2006, s. 35)

“*Şey yani!* Bana şişko patates diyorlar da...” (Aksoy, 2006, s. 52)

4.1.6.7. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü

Acaba

“Nereye koymuştum *acaba?*” (Aksoy, 2012, s. 9)

Immm

“*Immm...* Şeyyy... Hah, hatırladım!” (Aksoy, 2012, s. 34)

“Acaba başka ne kirliliği vardı? *Imm.* Şey kirliliği...” (Aksoy, 2012, s. 38)

“Olan biteni *immm...* şey... diyerek uzun uzun anlattı.” (Aksoy, 2012, s. 62)

İşte

“‘Sevgiyle bileziğin ne ilgisi var?’ ‘Var *işte.*’ dedi tomurcuk.” (Aksoy, 2012, s. 20)

“‘Neden dövecekmiş beni?’ ‘*İşte...*’ dedi Tomurcuk.” (Aksoy, 2012, s. 22)

Neee?

“*Neee?..* Kuyruk mu? Yakalamak mı?” (Aksoy, 2012, s. 58)

Öhö öhhhööö

“‘*Öhö öhhhööö...* Hık mık... Gık...’ Herkes Süpermen’in boğazına bir şey kaçtığını sanırken o gür kalın sesiyle konuşmaya başladı.” (Aksoy, 2012, s. 78)

Ondan sonracağıma

“ ‘Ben sadece gözümü yumup açmışım.’ dedi Tomurcuk. ‘*Ondan sonracağıma* Süpermen filmini izliyordum. Ben hiçbir şey anlamadı. Ben şey...’ “ (Aksoy, 2012, s. 27)

Şey

“ ‘Ben sadece gözümü yumup açmışım.’ dedi Tomurcuk. ‘*Ondan sonracağıma* Süpermen filmini izliyordum. Ben hiçbir şey anlamadı. Ben şey...’ “ (Aksoy, 2012, s. 27)

“İmmm... Şeyyy... Hah, hatırladım!” (Aksoy, 2012, s. 34)

“Gerçekteyiz, yani gerçeğin içindeki masaldayız. Yani... Şey... Üfff! Ben şaşırdım.” (Aksoy, 2012, s. 54)

“Olan biteni immm... şey... diyerek uzun uzun anlattı.” (Aksoy, 2012, s. 62)

Yani

“Gerçekteyiz, yani gerçeğin içindeki masaldayız. Yani... Şey... Üfff! Ben şaşırdım.” (Aksoy, 2012, s. 54)

4.1.7. Yabancı Sözcükler

4.1.7.1. Büyülü Bahçe Öyküsü

Macellan

Dünyamızın uydusunun adı nedir? Macellan. (Aksoy, 2014, s. 52)

Mozart

“Ne var Canım bunda? Newton da matematikten kırık almış. Sonra Mozart altı yaşında ilk bestesini yapmadı mı?” (Aksoy, 2014, s. 57)

Newton

“Ne var Canım bunda. Newton da matematikten kırık almış. Sonra Mozart altı yaşında ilk bestesini yapmadı mı!” (Aksoy, 2014, s. 57)

New York

Bay İşgüzar’ı çalıştığı firma New York’a göndermişti. (Aksoy, 2014, s. 47)

4.1.7.2. Akıllı Anka Öyküsü

Anna

“Çünkü Peter’in doğum günü partisine *Anna* gelecekti.” (Aksoy, 2005, s. 8)

Aspendos

“*Aspendos*’tan çok etkilendim. Eski ve görkemliydi.” (Aksoy, 2005, s. 84)

Müller

“Bayan *Müller* öve öve bitiremiyordu.” (Aksoy, 2005, s. 33)

Peter

“ ‘Ama bu *Peter*’in doğum günü dedi.’ İbo.” (Aksoy, 2005, s. 7)

4.1.7.3. Güvercin'in Saati Öyküsü

Jostein Gaarder

“Büyüyünce okursun. ‘Sofi’nin Dünyası’ *Jostein Gaarder* yazmış.” (Aksoy, 2003, s. 76)

Saint Exupery

“Yazarı *Saint Exupery*. Tahtada yazar ve yapıt adı kocaman yazılmış.” (Aksoy, 2003, s. 79)

4.1.7.4. Güneşe Köprü Öyküsü

Faktoring

“Ma-ca don do-naldo... Pi-za hut. *Façtoring*... Anne... İngilizce okuyom, diye bağırđı oğlan.” (Aksoy, 2008, s. 46)

“Mak danıld, pizza hat, *faktoring* denir onlara.” (Aksoy, 2008, s. 48)

Frizbi

“Çizgi film çok güzel, bahçede arkadaşlarla *frizbi* oynamak çok eğlenceliydi.” (Aksoy, 2008, s. 21)

Hulahop

“Bebeğimin tabakları nerede? *Hulahopum* da kaybolmuş. Çilim bile yok artık!” (Aksoy, 2008, s. 29)

Mak danıld

“Ma-ca don do-naldo... Pi-za hut. *Façtoring*... Anne... İngilizce okuyom, diye bağırđı oğlan.” (Aksoy, 2008, s. 46)

“*Mak danıld*, pizza hat, faktoring denir onlara.” (Aksoy, 2008, s. 48)

Ofkors

“Yess... Bittabi, *ofkors*, dedi oğlan.” (Aksoy, 2008, s. 57)

Pizza hat

“Ma-ca don do-naldo... *Pi-za hut*. Façtoring... Anne... İngilizce okuyom, diye bağırdı oğlan.” (Aksoy, 2008, s. 46)

“Mak danıld, *pizza hat*, faktoring denir onlara.” (Aksoy, 2008, s. 48)

Yes

“Yess... Bittabi, *ofkors*, dedi oğlan.” (Aksoy, 2008, s. 57)

4.1.7.5. Şişko Patates Öyküsü**Drahoma**

“Adına başlık parası diyorlar, *drahoma* diyorlar.” (Aksoy, 2006, s. 27)

Gidon

“Son anda *gidon* kıvrıldı.” (Aksoy, 2006, s. 27)

Plaj

“Şimdi istedikleri birlikte *plaja* gitmekti.” (Aksoy, 2006, s. 23)

Tokyo

“Eğilip yazlık *tokyolarına* baktı.” (Aksoy, 2006, s. 16)

4.1.7.6. Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde Öyküsü**Clark Kent**

“Ben *Clark Kent*. Daily Planet gazetesinde çalışıyordum.” (Aksoy, 2012, s. 29)

Daily Planet

“Ben Klark Kent. *Daily Planet* gazetesinde çalışıyordum.” (Aksoy, 2012, s. 29)

Kripton

“Lanetli *Kripton* Gezegeni yerine altı yaşındaki bir yumurcağın etkisinde kalmak onurunu kırmıştı doğrusu.” (Aksoy, 2012, s. 28)

Kriptonit

“ ‘Ben de hiçbir şey anlamadım.’ dedi Süpermen. ‘Lanetli *Kriptonit* maddesinin etkisi olmalı.’ ” (Aksoy, 2012, s. 27)

Lois Lane

“Ben Metropolis’teki güzel *Lois Lane*’i seviyordum.” (Aksoy, 2012, s. 29)

Metropolis

“Ben *Metropolis*’teki güzel *Lois Lane*’i seviyordum.” (Aksoy, 2012, s. 29)

4.2. Öykülerin İçerdiği Söz Varlıklarının Karşılaştırılması

Seza Kutlar AKSOY’un öykülerindeki söz varlıkları üzerinde yapılan araştırmada elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1.

Seza Kutlar AKSOY’un Öykülerinde Söz Varlığı

Öyküler	Söz Varlıkları							Toplam
	Deyimler	Atasözleri	İkilemeler	Terimler	Kalıp sözler	Doldurma sözleri	Yabancı sözler	
Büyülü Bahçe	74	1	39	9	1	2	4	130
Küçük Prenses ve Kardelen	42	0	40	3	2	1	0	88
Akıllı Anka	39	1	28	4	0	4	4	80
Nun Gelince	44	0	36	9	0	4	0	93
Güvercin'in Saati	58	0	52	15	2	6	2	135
Güneşe Köprü	35	0	30	6	4	0	7	82
Şişko Patates	55	0	40	1	3	4	4	107
Tomurcuk ve Pembe	51	3	43	0	9	8	6	120
Kedi Altın Peşinde								
Toplam	398	5	308	47	21	29	27	835

Tablo 2.

Araştırmaya Konu Olan Öykü Başına Düşen Söz Varlığı Sayısı

Söz Varlıkları	Deyimler	Atasözleri	İkilemeler	Terimler	Kalıp Sözler	Doldurma Sözler	Yabancı Sözler
Öykü Başına Düşen Söz Varlığı Sayısı	49,75	0,625	38,5	5,875	2,625	3,625	3,375

Yukarıdaki tablolarda da belirtildiği üzere Seza Kutlar AKSOY'un araştırmamıza konu olan 8 öyküsünde;

- 398 adet deyim tespit edilmiştir. En çok deyim kullanılan öykü 74 adet ile “Büyülü Bahçe” olurken en az deyim kullanılan öykü 35 adet ile “Güneşe Köprü” olmuştur. Kullanılan tüm deyimler göz önünde bulundurulduğunda öykü başına düşen deyim sayısı 49,75 olarak çıkmaktadır.

- 5 adet atasözü tespit edilmiştir. En çok atasözü kullanılan öykü 3 adet ile “Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” olurken “Büyülü Bahçe” ve “Akıllı Anka” adlı öykülerde 1 adet atasözü tespit edilmiştir. Diğer öykülerde ise hiç atasözü tespit edilmemiştir. Kullanılan tüm atasözleri göz önünde bulundurulduğunda öykü başına düşen atasözü sayısı 0,625 olarak tespit edilmiştir.

- 308 adet ikileme tespit edilmiştir. En çok ikileme kullanılan öykü 52 adet ile “Güvercin'in Saati” olurken en az ikileme kullanılan öyküler 28 adet ile “Akıllı Anka” ve 30 adet ile “Güneşe Köprü” olmuştur. Toplam ikileme sayısı ele alındığında öykü başına düşen ikileme sayısı 38,5 olmaktadır.

- 47 adet terim tespit edilmiştir. En çok terim kullanılan öykü 15 adet ile “Güvercin'in Saati” olurken en az terim kullanılan öyküler 1 adet ile “Şişko Patates” ve 3 adet ile “Küçük Prens ve Kardelen” olmuştur. “Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın

Peşinde” öyküsünde ise hiç terim kullanılmamıştır. Öykü başına düşen terim sayısı ise 5,875 olarak tespit edilmiştir.

- 21 adet kalıp söz tespit edilmiştir. En çok kalıp söz kullanılan öykü 9 adet ile ““Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” olurken “Güvercin’in Saati” ve “Nun Gelince” öykülerinde kalıp söz tespit edilememiştir. Öykü başına düşen kalıp söz sayısı ise 2,625 olarak tespit edilmiştir.

- 29 adet doldurma sözleri tespit edilmiştir. En çok doldurma sözler kullanılan öykü 8 adet ile ““Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” olurken “Güneşe Köprü” adlı öyküde hiç doldurma söz kullanılmamıştır. “Küçük Prenses ve Kardelen” öyküsünde ise 1 adet doldurma sözleri tespit edilmiştir. Öykü başına düşen doldurma sözlerin sayısı 3,625 olarak tespit edilmiştir.

- 27 adet yabancı söz tespit edilmiştir. En çok yabancı söz kullanılan öykü 7 adet ile “Güneşe Köprü” olurken ile “Küçük Prenses ve Kardelen” ve “Nun Gelince” öykülerinde hiç yabancı sözle karşılaşılmamıştır. Öykü başına düşen yabancı söz sayısı ise 3,375 olarak tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Çalışmada Seza Kutlar AKSOY'un öykülerindeki söz varlığı tespit edilmiştir. Buna göre;

Öyküler arasında en çok deyim içeren öykünün “Büyülü Bahçe” olduğu görülmüştür. Ayrıca bu öykü, her söz varlığından örnek içermesinin yanında içerdiği toplam söz varlığı sayısında da ikinci sırada yer almaktadır. “Büyülü Bahçe” öyküsünün 1992’de Kırmızı Fare Öykü Yarışması’nda büyük ödülü kazandığı düşünülürse bir eserin söz varlığı açısından zengin olmasının o eseri edebi anlamda daha güçlü yaptığı düşünülebilir.

Yazarın incelenen 8 öyküsünde toplamda 5 atasözünün tespit edilmesi öyküler için bir eksiklik olarak görülse de öykülerin kahramanlarının genellikle çocuklardan oluşmasının böyle bir sonuca sebep olduğu düşünülmektedir.

İkilemeler metnin anlatımına edebi bir hava katar. Bir yandan cümlelerdeki ahengi oluştururken diğer yandan da olayların okuyucunun zihninde canlanmasına çok büyük katkı sağlar. Deyimlerden sonra en çok kullanılan söz varlığı ikilemelerdir. Yazar, Türkçe’nin zenginliğinden yararlanarak tüm öykülerde bolca ikileme kullanmıştır. En az 28 en fazla 52 olmak üzere öykü başına ortalama 38,5 ikileme düşmektedir.

Öykülerde terimlerin kullanılması daha çok öykünün konusuyla ilişkilidir. “Nun Geline” öyküsünde her şeyi bilen bir kahramanın olması, “Güvercin’in Saati” öyküsünde düşünce gücüyle çalışan bir saatin olması bu öykülerde terimlerin daha çok kullanılmasına neden olmuştur. “Şişko Patates” adlı öyküde ise kiloları yüzünden dalga geçilen bir çocuğunun kendini keşfetmesi masalsi bir havayla anlatıldığı için terim

kullanılacak bir konuya değinilmemiştir. Bu sebeple de öyküde sadece 1 terim kullanılmıştır.

Kalıp sözler, benzer durumlarda herkes tarafından söylenegelmiş ve kültürün bariz yansıması olan sözler olduğu için öykülerde her yaştan bireyin kullandığı “Teşekkür ederim.”, “Günaydın.”, “İyi akşamlar.” kalıp sözleri daha sık kullanılmıştır. Bunun dışında daha çok çocukların kullandığı “Valla.”, “Bana ne!” gibi kalıp sözler de öykülerde geçmektedir. Diğer adı ilişki sözleri olan kalıp sözler diyalogların bolca olduğu “Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” adlı öyküde daha fazla yer almaktadır.

Yazar, bir öyküsü hariç diğer tüm öykülerinde doldurma sözlerini kullanmıştır. Doldurma sözler, kişinin zaman kazanmak amacıyla kullandığı söz varlıkları olduğu için öykülerdeki kahramanın kişilik özelliklerine veya öykü içinde düştüğü durumlarla ilintili olarak kullanılmaktadır. “Güvercin’in Saati” öyküsünde “düşünme” nin önemi vurgulandığı için kahraman her düşündüğünde doldurma sözlere başvurmuştur.

Araştırmaya konu olan öykülerdeki yabancı sözcükler belirlenirken Korkmaz’ın (1992:167) yabancı sözcükleri, alıntı sözcükler ve gerçek yabancı sözcükler olarak ikiye ayırmasından yola çıkılmıştır. Öykülerde karşılaşılan gerçek yabancı sözcükler fişlenmiştir. Bu fişleme sonucunda 8 öyküde toplam 27 yabancı sözcük tespit edilmiştir. 2 öyküde hiç yabancı sözcükle karşılaşılmaması yazarın zengin söz varlığına sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Yazar, yabancı sözcük kullanılmadan da öykü yazılabileceğini bu başarısıyla göstermiştir. Öykü başına 3,375 yabancı sözcük düşmesi yabancı sözcükler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmadaki başarısını göstermektedir.

5.2. Öneriler

Seza Kutlar AKSOY’un öykülerindeki söz varlığının incelemesiyle elde edilen sonuçlardan hareketle öneriler 3 başlık altında toplanmıştır.

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Seza Kutlar AKSOY’un öykülerindeki söz varlığı üzerine yapılan bu araştırma bundan sonra söz varlığı ve yazar hakkında yapılacak olan araştırmalara kaynak teşkil

edecektir. Bu araştırmadan yola çıkararak araştırmacılara sunulan oneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Araştırmaya konu olan Seza Kutlar AKSOY’un öykülerindeki deyimlerin tespit edilmesiyle öykü başına düşen deyim sayısının 49,75 olduğu düşünülürse yazarın deyim kullanma konusundaki başarısı bundan sonraki söz varlığı araştırmalarında veya yazar hakkında yapılacak araştırmalarda veri olarak kullanılabilir.

2. Öykülerin içerdiği zengin söz varlığı dikkate alınarak yazarın öyküleri eğitsel açıdan da değerlendirilerek ilkokul veya ortaokul kademesinde söz varlığının geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir.

3. Türkçe ğretimi için kullanılan kitaplarda bulunan metinler incelenirken söz varlıkları da değerlendirilmelidir. Yeterli sayıda söz varlığı içermeyen veya seviyenin üzerinde söz varlığı içeren metinler ders kitaplarına alınmamalıdır.

4. Yazarın, hiç yabancı sözcük kullanmadığı “Küçük Prenses ve Kardelen” ve “Nun Gelince” adlı öyküleri başta olmak üzere çok az yabancı sözcük kullandığı diğer öyküleri de yabancı sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanma konusunda bundan sonraki araştırmalarda ve Türkçe ğretiminde örnek gösterilebilir.

5. Türkçenin zengin söz varlığını ortaya serecek ve geleceğe aktaracak olan, henüz üzerinde çalışılmamış, ilgi bekleyen yazar ve onların eserleri hakkında söz varlığı kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Bu alışmalar Türkçenin zengin söz varlığını ortaya serdiği gibi araştırılan eserlerin de söz varlığı açısından yeterliliklerini ortaya çıkaracaktır. ocuk edebiyatının daha nitelikli eserler kazanması ve dolayısıyla çocukların söz varlıklarını zenginleştirmesi için bu tür çalışmalara önem verilmelidir.

5.2.2. Öğretmenlere Yönelik neriler

Seza Kutlar AKSOY’un öykülerindeki söz varlığını üzerine yapılan bu araştırma Türkçe ğretimi konusunda öğretmenlere fayda sağlayacaktır. Bu araştırmadan yola çıkararak öğretmenlere sunulan öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. “Büyülü Bahçe” adlı öykü birbirinden farklı 74 deyim içererek diğer öykülere bakarak çok daha fazla deyim içerdiği için deyim öğretiminde kullanılabilir.

2. 52 farklı ikileme ve 15 farklı terim içeren “Güvercin’in Saati” adlı öykü ikilemelerin ve terimlerin sezdirilmesinde kullanılabilir.

3. “Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” adlı öykü, içerdiği 9 adet kalıp söz ve 8 adet doldurma sözlerle kalıp sözlerin ve doldurma sözlerin öğretiminde faydalanılabilir.

4. Araştırmamıza konu olan öykülerde az sayıda atasözünün kullanıldığı göze çarpsa da “Tomurcuk ve Pembe Kedi Altın Peşinde” adlı öykü en çok atasözü içeren öykü olduğu için atasözlerimizin sezdirilmesinde kullanılabilir.

5. Yazar, eserlerinde söz varlığı kullanımında yabancı sözcüklere hassasiyetle yaklaşmıştır. Özellikle “Küçük Prenses ve Kardelen” ve “Nun Gelinçe” adlı öyküleri yabancı sözcük içermediğinden Türkçe öğretiminde ve özellikle yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilir.

6. Çocukların okuması ve faydalanması için öyküler seçilirken öykülerin sahip olduğu söz varlıkları ve çocuğun söz varlığı seviyesi dikkate alınmalıdır. Çocuğun seviyesinin altındaki öyküler, çocuğa söz varlığı açısından bir şey katmayacağı gibi; seviyesinin çok üstündeki öyküler de öykünün anlaşılmasına neden olacak ve çocuğun öyküyü yarıda bırakmasına neden olacaktır. Özellikle çocuk edebiyatı eserlerinde çok fazla söz varlığı kullanmak yerine seviyeye uygun söz varlıkları kullanılmalıdır.

7. Her yazarın farklı ve zengin söz varlığına sahip olduğu düşünülürse çocuklara farklı yazarlara ait eserler okutularak söz varlıklarının zenginleşmesi sağlanabilir. Buradan yola çıkarak, Türkçe öğretiminde kullanılagelen aynı metinlerin ve aynı yazarların dışında yeni yazarlara ait zengin söz varlığına sahip eserler de kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, Z. (2018). *Ahmet Mithat Efendi'nin "Vah" adlı romanında kelime grupları ve söz varlığı*, Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Aksan, D. (1991). *Sözcük bilim: dilbilim ve dilbilgisi konuşmaları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2001). *Türkiye Türkçesinin dünü, bugünü, yarını*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2006). *Türkçenin sözcük varlığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2007). *Her yönüyle dil*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1993). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü*, İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2000). *Küçük prenses ve kardelen*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2002). *Nun gelince*. İstanbul: Pencere-sey Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2003). *Güvercin'in saati*. İstanbul: Pencere-sey Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2004). *Büyülü bahçe*. İstanbul: Pencere-sey Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2005). *Akıllı Anka*. İstanbul: Pencere-sey Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2006). *Şişko patates*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- Aksoy, S. K. (2008). *Güneşe köprü*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aksoy, S. K. (2012). *Tomurcuk ve pembe kedi altın peşinde*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Apaydın, M. (2014). *Sâmiha Ayverdi'nin beş eserinde (insan ve şeytan, ateş ağacı, batmayan gün, son menzil, mesihpaşa imamı) Söz Varlığı*, Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.
- Atalay, E. (2017). *Seza Kutlar Aksoy'un eserlerindeki eğitsel değerler ve bu değerlerin davranışa yansımaları biçimleri*, Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişiminde çocuk edebiyatının rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27(27), 137-159.
- Doğan, Y. (2019). *Seza Kutlar Aksoy'un çocuk kitaplarında özüne duyarlılık*, Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eker, S. (2010). *Çağdaş Türk dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Elçin, Ş. (1981). *Halk edebiyatına giriş*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ergin, M. (1972). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Esen, Ş. (2016). *Memduh Şevket Esendal'in hikâyelerinin söz varlığı ve değerler eğitimi açısından incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gökdayı, H. (2008). Türkçede kalıp sözler. *Bilig*, 44, 89-110.
- Hatipoğlu, V. (1971). *Türk dilinde ikileme*. Ankara: TDK Yayınları.
- Hengirmen, M. (1995). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Ergun Yayınevi.
- Kaan, E. (2016). *Hüseyin Nihal Atsız'ın bozkurtların ölümü ve bozkurtlar diriliyor adlı eserlerinin sözlüğü ve söz varlığı*, Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Karababa, S. (2013). *Feyza Hepçilingirler'in romanlarında söz varlığı*, Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Morina, F. (2015). *Reşit Hanadan'ın romanlarında söz varlığı*, Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı. (7. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özcan, E. K. (2017). *Seza Kutlar Aksoy'un eserlerinin değerler eğitimi ve dil zenginliği bağlamında incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özdemir, E. (1996). *Yazılı ve sözlü anlatım sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Püsküllüoğlu, A. (2012). *Türkçe sözlük*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Sözlük, T. (2005). 10. baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Şimşek, T. (Ed.) (2012). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker.
- Toklu, O. (2013). *Dilbilime giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tosun, N. (1999). *Hayat ve öykü*. Ankara: Hece Yayınları.
- Türkben, T. (2012). *Ömer Seyfettin hikâyelerinde söz varlığı*, Yüksek lisans tezi, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2008). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

http://www.pencere-sey.com/38_seza-kutlar-Aksoy.htm Erişim:17/05/2019

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Mahmut AKKUŞ
Uyruğu: Türkiye (T.C)
Doğum Tarihi ve Yeri: 23.11.1990 - Kayseri
Medeni Durum: Evli
e-mail: mahmutakkus38@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	2019
Lisans	Anadolu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	2015
Lisans	Erciyes Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü	2012
Lise	Develi İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi	2008

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2019-Halen	Mesleki Eğitim Merkezi- Develi/KAYSERİ	Müdür Yardımcısı
2017-2019	Salih Onaran İmam Hatip Ortaokulu- Develi/KAYSERİ	Müdür Yardımcısı
2015-2017	Salih Onaran İmam Hatip Ortaokulu- Develi/KAYSERİ	Türkçe Öğretmeni
2012-2015	Yalangoz Ortaokulu- Şehitkâmil/GAZİANTEP	Türkçe Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce